

MTA 127460

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

นางรุ่งเพชร หัตถามาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ผู้วิจัย : นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทร์ขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ กุศรี)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมชาย วงศ์เกษม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ

- ชื่อเรื่อง** : รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
- ชื่อผู้วิจัย** : นางรุ่งเพชร หัตถามาศ
- ปริญญา** : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา** : รองศาสตราจารย์ สมชาย วงศ์เกษม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ
- ปีการศึกษา** : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ (2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ และ (3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบบประเมิน ลักษณะแบบรูปกรอกและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษาการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ และมีตัวชี้วัด จำนวน 39 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีตัวบ่งชี้ย่อย 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านกิจกรรมนักเรียน ตัวชี้วัดย่อย 12 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีตัวชี้วัดย่อย 10 ตัวชี้วัด และผลการศึกษาสภาพการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหาร สถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ พบว่ารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ พบว่าคู่มือรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก การประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหลังการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินพฤติกรรมและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ทั้ง 7 กิจกรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

ความสำคัญ : รูปแบบ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Title : Model of effective Activities Development and Learner Development According to the Principles of Philosophy of Sufficiency Economy in Small Schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area

Author : Mrs. Rungphet Hatthamat

Degree : Doctor of Education (Educational Administration)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Associate Professor Somchai Wongkasem
Assistant Professor Dr.Chumnian Pollharn

Year : 2019

ABSTRACT

The objectives of this research was (1) to study the conditions of organizing activities of student development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area; (2) to create a development model for effective activities development, and learner development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area; and (3) to study the results of the experiment using a development model of effective development activities for learners according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area. The researcher has followed the process of research and development. The used tools in the research were a questionnaire of the Rubric Score Form, and a rating scale of 5-level. Analyze qualitative data and quantitative data by using basic statistics such as mean and standard deviation.

The results of the research were as follows: (1) the results of the study of the condition of organizing activities of student development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area, had three main components and thirty-nine indicators which consisted of the first element: learners' guidance and care system had seventeen sub-indicators; the second element: student activities had twelve

sub-indicators, and the third element: activities of social and public benefits had ten indicators. And results of the evaluation of condition of organizing activities of student development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area in learners' guidance and care systems, student activities, activities of social and public benefits according to the opinions of teachers, schools administrators, and the schools commission of the basic education. The overall evaluation results were at the highest level; (2) The results of the model creation of effective activities development for learner development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area, found that the development model of effective activities development for learner in accordance with the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Kalasin Primary Educational Service Area Office consisted of six components: 1) principles and reasons, 2) objectives, 3) learner development activities, 4) development guidelines for learner development activities, 5) media and learning resources, and 6) measurement and evaluation. And the evaluation results of effective development activities for learners according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area, found that the effective development activities for learner according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area had an overall image of suitability at a high level, and an overall possibility at a high level. And 3) the results of the experiment of using effective development activities for learner development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area, found that the model manual for the activities development of effective learner development according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Education Service Area had an overall image at a high level. The evaluation of model of activities organizing for learner development found that after the development, the overall image was at a high level. And the results of behavior evaluation and effective learner development

activities according to the principles of philosophy of sufficiency economy in small schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area from all seven activities were found to be at a very good level in overall image.

Keywords: Model, Effective Student Development Activities, Principles of Philosophy of Sufficiency Economy

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ได้รับการช่วยเหลือ เสนอแนะอย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ สมชาย วงศ์เกษม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษาในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน โรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ซึ่งเป็นพื้นที่ทดลองรูปแบบ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยในระหว่างที่ทำการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา รุ่นที่ 9 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่กรุณา ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการประสานงานต่าง ๆ

อนึ่งคุณประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีของวิทยานิพนธ์นี้ต่อผู้ที่สนใจศึกษา ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึง พระคุณของบิดามารดา ผู้เป็นบุพการีแห่งชีวิต ตลอดจนครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัย จะขอจดจำและรำลึกถึงทุกท่านด้วยความเคารพบูชา ตลอดจนจะกตัญญูกตเวทิต์ เพื่อเป็นสิริมงคลของ ชีวิตต่อไป

นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำศัพท์สำคัญ	6
1.3 คำถามการวิจัย	6
1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	13
2.1 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	13
2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564	24
2.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง(พ.ศ.2560-2579)	29
2.4 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	35
2.5 เศรษฐกิจพอเพียงกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	37
2.6 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา	38
2.7 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	52
2.8 รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล	109
2.9 องค์ประกอบคู่มือ	121
2.10 แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	126

หัวข้อเรื่อง	หน้า
2.11 บริบทโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2	141
2.12 การวิจัยและพัฒนา	146
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	151
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์	151
ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	158
ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	159
บทที่ 4 ผลการวิจัย	171
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	171
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	171
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	172
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	243
5.1 สรุป	243
5.2 อภิปรายผล	247
5.3 ข้อเสนอแนะ	257
บรรณานุกรม	259
ภาคผนวก	279
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	281
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1	285
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2	307
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3	321
ภาคผนวก จ คู่มือ	357
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม	413

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ซ เกียรติบัตร	423
ภาคผนวก ซ หนังสือราชการ	435
ประวัติผู้วิจัย	455

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	84
2.2 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียน	95
2.3 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	107
2.4 ประกอบการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบของรูปแบบ	116
2.5 จำนวนสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการทั้งของภาครัฐและเอกชน รายอำเภอ ปีการศึกษา 2559	142
2.6 จำนวนจำแนกตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2559	143
2.7 จำนวนนักเรียนรายอำเภอ ปีการศึกษา 2559	143
2.8 จำนวนข้าราชการครูและบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2	143
4.1 ผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยการสนทนากลุ่ม	172
4.2 สังเคราะห์ความถี่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	178
4.3 สังเคราะห์ความถี่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ด้านกิจกรรมนักเรียน	181
4.4 สังเคราะห์ความถี่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	183
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแบบประเมิน องค์ประกอบและตัวชี้วัดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	186

ตารางที่	หน้า
4.6 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	191
4.7 ค่าเฉลี่ย \bar{x} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.ผลการประเมินสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนด้านกิจกรรมนักเรียนและด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหาร สถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	191
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของ ครู	192
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา	196
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	199
4.11 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ของข้าราชการครู ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	202
4.12 จำนวนร้อยละของผู้ประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์จำแนกตามสถานภาพ	210

ตารางที่	หน้า
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	211
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรม พัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	226
4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน	230
4.16 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง	235
4.17 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง	236
4.18 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรัก และผูกพัน	237
4.19 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	237
4.20 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย	238
4.21 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสภานักเรียนสู่ชุมชน	239
4.22 จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก	240

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	11
2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	19
2.2 กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	71
2.3 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	72
2.4 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคีสินธุ์	120
4.1 ร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคีสินธุ์	204
4.2 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคีสินธุ์	214

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผล และ ความไม่ประมาท ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามี เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้พอเพียงกับตัวเอง” จากพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานให้พสกนิกรชาวไทยดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้น้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่กำหนดให้มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2550, น. 7) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ได้ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้และยึดคนเป็น ศูนย์กลางการพัฒนาและอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่ เย็นเป็นสุขร่วมกัน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คนโดยให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้าง ศักยภาพของคนไทยในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึก ในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียรมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

กระทรวงศึกษาธิการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 3) นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และ การบริหารจัดการในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 4) สร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้าง จิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 4) พร้อมทั้งกำหนดการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาใน 2 ส่วน คือ การบริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและ

แนวทางในการจัดการศึกษาเป็นหลักการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ในส่วนที่ 2 คือ การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้น ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดวิธีการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ช่วงชั้นโดยแยกตามชั้นปี และมีในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาและมีการทดลองใช้ชุดการสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง โดยความสนใจ มีโรงเรียนนำร่องบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 26-27)

ถึงอย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 13) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ได้กำหนดมาตรฐาน ส3.1 ว่า “เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่อยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ” และยังกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในข้อที่ 1 ว่า “มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3)

เนื่องจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ให้นักเรียนตระหนักถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิตไม่โลภไม่ฟุ้งเฟ้อ ตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และรู้จักเตรียมตัวให้พร้อมรับการผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ หมั่นแสวงหาความรู้ ฝึกตนเองให้มีความรอบคอบระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานมีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่นแบ่งปันช่วยเหลือกัน อันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้เด็กรู้จักความพอเพียงมุ่งปลูกฝังอบรมให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจ เห็นคุณค่าทรัพยากรอยู่ร่วมกับผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีจิตสำนึก รักษาสิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าวัฒนธรรมค่านิยมความเป็นไทย ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโลก การกระทำของตนมีผลเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลก ครูควรบูรณาการการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นองค์รวม ใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน (ปริญญช พิบูล สราวุธ, 2553, น. 3)

แนวพระราชดำริสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มุ่งเน้นให้เกิด การบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและพัฒนาอย่างมี “ดุลยภาพ” ด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนไทยในสังคม มีความสุขถ้วนหน้า พึ่งตนเองและ ก้าวทันโลก โดยรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีค่านิยมร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดเจตคติ กระบวนการทำงานและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงก้าวทันโลกสามารถเลือกใช้ความรู้เทคโนโลยีได้อย่าง คุ่มค่าเหมาะสม มีระบบค้ำกันในตัวที่ดี มีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับการมี คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตสอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรียนรู้การศึกษา ศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 - 2574) ระบุว่าพัฒนามุ่งพัฒนาจิตใจให้ยึดมั่นในสันติสุขอยู่ ในกรอบของศีลธรรม รัฐจะต้องเร่งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน เช่น ความเพียร การเก็บออม มีวินัย ความสามัคคี การชื่นชมคนดี มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ประเทศชาติ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ, 2546, น. 280-327)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาของ แต่ละโรงเรียน เพราะเป็นผู้รับนโยบาย รับผิดชอบในการดำเนินงานและการบริหารให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องบริหารงานด้วยกระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังและร่วมแรงแข่งขันจากครูทุกคน ต้องมองเห็นปัญหา ทุกอย่างที่เกิดขึ้น ต้องเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปรับปรุงได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษา (ภิญโญ สาธร, 2549, น. 363) เด็กในวัยเรียนเป็น วัยที่จะได้รับอิทธิพลของกระแสสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ สถานการณ์ และปัญหาเด็กในสังคมไทยมีความซับซ้อน วิฤติ และรุนแรงขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเชิงตลาด การแข่งขันแบบเสรี การเร่งรีบและการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยม ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนล่อแหลม เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมั่นหม่อมต่อศีลธรรม อันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่น ๆ อีกหลายประการรวมไปถึงการฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อและการปฏิบัติตนที่เกินความพอดีตามสภาพของนักเรียน (พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์, 2550, น. 5)

ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยกับคำขวัญวันเด็ก ปี 2560 “เด็กไทยใส่ใจศึกษา พาชาติมั่นคง” ซึ่ง “วันเด็ก” มีความหมายอย่างยิ่งต่อสังคมไทยเรา วันเด็กไม่ควรจะเป็นเพียงวันที่ผู้ใหญ่ในชาติ บ้านเมืองส่งคำขวัญที่สวยหรูหวานแหวงมาให้เด็กได้ท่องจำจนขึ้นใจแล้วใครท่องได้ก็จะมีรางวัลของขวัญ ให้สอดคล้องกับแนวความคิดของ พระมหาสมณีย์ จินตโฆสโก กล่าวว่า วันเด็คน่าจะเป็นวันที่ผู้ใหญ่ใน สังคมทุกระดับชั้นได้ทุ่มเทร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาช่วยกันวางแผนวางนโยบายที่จะมอบ “สิ่งที่ดี

งาม” ให้กับเด็กทั้งในระยะสั้น ระยะยาว “สังคมไทย” จะเจริญก้าวหน้าและมีความสุขได้นอกจากจะเกิดกับพวกเราในวันนี้แล้ว ก็ยังต้องหวังเด็ก ๆ ซึ่งเป็นลูกหลานในสังคมของเราที่พวกเขาจะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้าอีกด้วย สังคมเราก็จะได้มีแต่รอยยิ้ม ความสุขกันอย่างถ้วนหน้า “เด็ก” และ “เยาวชน” ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของสังคมชาติบ้านเมือง วันนี้ถ้าเด็กดีและมีคุณภาพแล้วก็หวังได้เลยว่าวันข้างหน้าสังคมเรา ชาติบ้านเมืองเราย่อมจะมีคุณภาพ อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข สอดคล้องกับแนวความคิดของนายแพทย์สุรียเดว ทรีปาตี กล่าวไว้ว่า “สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนยังคงไม่เห็นแง่มุมด้านบวกที่ดีขึ้น เด็กและเยาวชนยังอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ขณะที่ระบบครอบครัวก็ไม่มี ความเข้มแข็ง ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ นานาชาติ ภูมิภาคอาเซียน ครั้งที่ 12 ซึ่งมีกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและเอเชียใต้รวม 20 ประเทศ เข้าร่วมประชุม เมื่อปลายปี 2558 แสดงความเป็นห่วงเด็กและครอบครัวที่เปลี่ยนแปลง กลายเป็นสังคมกลางอากาศ สังคมเทคโนโลยี เป็นโลกไซเบอร์ ครอบครัวเล็กลง ครอบครัวแห้ว ส่งผลไปถึงเด็กและเยาวชนต้องเผชิญหรืออยู่ท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่ทักษะการเลี้ยงดูก็มีปัญหา พื้นที่ฝึกวิชาชีวิตหายไป” สภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมกลางอากาศ โลกไซเบอร์ ทำให้เด็กอยู่ในโลกของตนเอง ติดเกม ที่น่าตกใจคือร้อยละ 90 เป็นเกมส์ที่เน้นการต่อสู้ไปสู่ความรุนแรง ส่งผลให้เด็กซึมซับพฤติกรรมเร่าร้อนรุนแรง จึงไม่น่าแปลกใจว่าทำไมเด็กและเยาวชนปัจจุบันจะมีอารมณ์นิสัยที่ค่อนข้าง รุนแรง ก้าวร้าวซึ่งทุกประเทศเห็นพ้องต้องกันถึงการจะอย่างไรให้ครอบครัวเข้มแข็งเพราะมองว่าครอบครัวแม้เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมแต่เป็นจุดตั้งต้นสำคัญที่สุด ในการสร้างมวลมนุษยชาติของโลกและสอดคล้องกับแนวความคิดของ อัมพร เบญจพลพิทักษ์ กล่าวถึงปัญหาที่พบได้บ่อยในเด็กคือ เรื่องปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งปัญหาทางอารมณ์ จะมีเรื่องของภาวะซึมเศร้า ความสับสนต่อการใช้ชีวิต ไม่เชื่อมั่นในคุณค่าของตัวเอง นอกจากนี้ในความไม่เชื่อมั่น ยังมีความต้องการการยอมรับ จนนำไปสู่การก่อพฤติกรรมรุนแรง “การเลี้ยงดูเด็กสมัยนี้มีความแตกต่างจากสมัยก่อนมาก ทั้งโครงสร้างครอบครัว ทั้งพ่อแม่มีลูกจำนวนน้อยลง และพ่อแม่ต่างทำงาน หลายคนไม่ได้เติบโตมาใกล้ชิดกับพ่อแม่เหมือนในอดีต นอกจากนี้การมีลูกน้อยยังส่งผลให้การเลี้ยงดูการเข้าใจคนอื่นหรือการอยู่ร่วมกับคนอื่นน้อยลง เด็กบางคนถูกเลี้ยงอย่างห่างเหิน ส่งเงินให้อย่างเดียวจึงทำให้รู้สึกห่างเหินแปลกแยก จากเด็กเป็นวัยรุ่นแล้วไม่รับผิดชอบ ไม่รักพ่อแม่” คงต้องยอมรับว่า เด็กไทยในยุคนี้เปลี่ยนแปลงไปแล้วอย่างสิ้นเชิง

ในสภาพปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงและถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง การจะส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่ง เพราะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวัฒนธรรมที่ทวนกระแสบริโภคนิยมและทุนนิยมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนากิจกรรมให้ชัดเจนและอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจัง

ระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงตัวนักเรียนเองสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากร
 วัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง ยกย่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการกระจายอำนาจการบริหารและ
 การจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, น.10) สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเป็นสถานศึกษา
 พอเพียง 100 % ในปีการศึกษา 2559 จากองค์ประกอบการประเมินใน 5 ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2559, น. 3-5) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่ได้สนอง
 นโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการเรียนรู้เท่าที่ควรทำให้ขาดเป้าหมาย
 การดำเนินงานด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาพบว่าสถานศึกษาไม่เข้าใจ
 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน มีประสิทธิผลในการพัฒนากิจกรรม
 พัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 2, 2559, น. 7) และสอดคล้องกับโรงเรียนหนองเม็กวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดกิจกรรมรูปแบบการ
 บริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขาดแนวทาง
 หรือรูปแบบที่ชัดเจน ในการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบปัญหาการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
 พอเพียงสู่สถานศึกษา และสู่กระบวนการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขาดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมตาม
 แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนหนองเม็กวิทยา, 2559, น. 5)

จากนโยบาย ทิศทางการจัดการศึกษาและสภาพปัญหาดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษา
 มีรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิผล จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะชีวิต สามารถปรับตัวได้
 ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีความสนใจ
 ในการทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เพราะ
 เห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดีมีประสิทธิผลน่าเชื่อถือซึ่งจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสม
 มีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการ
 ดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการผู้เรียนอย่างแท้จริงสืบไป

1.2 คำศัพท์สำคัญ

1.2.1 การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิผล

1.2.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สภาพการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

1.3.2 รูปแบบการ พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ควร มีรูปแบบอย่างไร

1.3.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการ พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.4.1 เพื่อศึกษาสภาพการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1.4.2 เพื่อสร้างรูปแบบการ พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1.4.3 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการ พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 338 โรงเรียน ประกอบด้วยประชากรโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วยครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เชี่ยวชาญ จากสำนักงานเขต ดังนี้

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 110 โรงเรียน

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 113 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan) (สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555, น. 110) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อสอบถามผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนในการวิจัย รวมเป็น 181 โรงเรียน ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์จำนวน 181 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 543 คน ดังนี้

2.1.1 ครู จำนวน 181 คน

2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 181 คน

2.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 181 คน

3. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 181 โรงเรียน ประกอบด้วย ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

4. ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ระหว่างวันที่ เมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2560

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. กลุ่มเป้าหมาย การได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ในการบริหารการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน

ซึ่งเป็นโรงเรียน “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง” ได้แก่ โรงเรียนนางามแก่นลำตวนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 4 เมษายน 2559) “โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง” ได้แก่ โรงเรียนปอแดงวิทยาและโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2557) จำนวน 18 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ และมีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 11 คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้กำหนดนโยบาย จำนวน 4 คน นักวิชาการและระเบียบวิธีวิจัย จำนวน 4 คน ผู้ปฏิบัติ จำนวน 4 คน

2. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย มิถุนายน – สิงหาคม 2560

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. กลุ่มเป้าหมาย

ข้าราชการครูในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ คือโรงเรียนหนองเม็กวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 18 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

1.4 นักเรียน 50 คน

2. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย 3 กันยายน – พฤศจิกายน 2560

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

“รูปแบบการพัฒนา” หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและรับรองคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

“กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล” หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงสามารถนำไปใช้ในการด้วยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพรู้จักป้องกันปัญหา แก้ไขพฤติกรรมให้เหมาะสม ปรับตัวได้ตามสถานการณ์ ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ตามความสมัครใจ ตามความถนัดของตนเอง เพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้สมบูรณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น และเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว การคิดสร้างสรรค์ และค้นหาความถนัดของตนและปลูกฝังลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะจิตอาสา อาสาสมัครเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ เป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

“หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึง แนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงชี้แนะแนวทางปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานความพอเพียงคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น พึ่งตนเองได้ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เอื้ออาทรต่อกันพัฒนาการเรียนรู้จากธรรมชาติและประสบการณ์ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเหมาะสมตามศักยภาพของตนเอง

“ตัวแทนครู” หมายถึง ครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1-3

“ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1-3

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1-3

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายถึง ผู้บริหารนอกสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1-3

“โรงเรียนขนาดเล็ก” หมายถึง โรงเรียนที่เป็นเป้าหมายในการวิจัยที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1-3

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร” หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1-3

1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ประเด็น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการทบทวนหลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.8.1 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.8.2 สถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมิน สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.8.3 สถานศึกษาสามารถนำการวิจัย ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสมและเป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษาอื่น ๆ ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความสำคัญของการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งภายหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในปี พ.ศ.2540 ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง ต่อสังคมไทยรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนายั่งยืนในสังคมไทยอย่างเป็นระบบด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสมดุลและยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับ Gowdy and Pearlmutter (1993, p. 11) โดยผลการวิจัยพบว่า คำนิยามของเศรษฐกิจพอเพียง โดยไม่ต้องพึ่งใครที่เคยถูกนำมาใช้ทางโปรแกรมสาธารณะ ประสบความสำเร็จในการรับรู้ถึงความจริงและประสบการณ์ของสตรีที่มีรายได้ต่ำ การวิเคราะห์ข้อมูลของแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยไม่ต้องพึ่งใคร ได้ถูกรวบรวมจากสตรีที่มีรายได้ต่ำ จำนวน 244 คน จากศูนย์เครือข่ายการจ้างแรงงานสตรีในเมืองแคนซัสซิตี มลรัฐมิสซูรี การวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เกิดการค้นพบปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ซึ่งเป็นรากฐานของแนวคิดนี้ คือ 1) สิทธิในการปกครองตัวเอง และการตัดสินใจด้วยตัวเอง 2) ความรับผู้ชอบ สวัสดิภาพและความมั่นคงทางการเงิน 3) ครอบครัว และการอยู่ดีมีสุขด้วยตนเอง และ 4) สันติภาพจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในชุมชน และยิ่งสอดคล้องกับ Poonsuk, Catherine and Paulette (2007, p.1) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทยกับประชากรทั่วโลก ผลการวิจัยพบว่า หลักปรัชญา“เศรษฐกิจพอเพียง” ของประเทศไทยและความเกี่ยวข้องโดยนัยของการตัดสินใจของผู้บริโภคและครอบครัว ผู้วิจัยเน้นถึงความสำคัญและความเกี่ยวข้องโดยนัยของแนวปรัชญานี้ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของผู้บริโภคทั่วโลก พร้อมกับประยุกต์แนวปรัชญาใช้เฉพาะกับครอบครัว ชาวไทยในวัฒนธรรมบริโภคนิยม และครอบครัวชาวอเมริกัน ในฐานะผู้บริโภคทรัพยากรของโลกสำหรับปรัชญาแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของ ประเวศ วะสี (2549) เป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบด่วนของชาติอันประกอบด้วย 1) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ 2) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง 3) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน 4) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ

5) ปฏิรูปการศึกษา 6) ปฏิรูปสื่อ 7) ปฏิรูปกฎหมาย เศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมีขีดจำกัดที่เชื่อมโยง/สัมพันธ์กับความเป็นครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นเศรษฐกิจที่บูรณาการเชื่อมโยงชีวิต จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาสังคม ดังนั้น อาจเรียกชื่อปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ในชื่ออื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจคุณภาพ เศรษฐกิจบูรณาการหรือเศรษฐกิจศีลธรรม เศรษฐกิจพอเพียง จึงมีความหมายถึงความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน 2) จิตใจพอเพียงรักเอื้ออาทรผู้อื่น 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง รวมตัวกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาสังคม ปัญญาความยากจนหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม 5) ปัญญาพอเพียง เรียนรู้ร่วมกัน เท้าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก 6) ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เพราะเศรษฐกิจที่สัมพันธ์และเติบโตจากฐานทางวัฒนธรรม อันหมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเศรษฐกิจมั่นคง 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็วจนกระทั่งมนุษย์ไม่สามารถรับได้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีที่มาจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ ทั้งนั้นมีบุคคลและองค์กรหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนชาวบ้าน ตลอดจนประชาชนทั่วไป เข้าใจและตีความเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่แตกต่างกันไป การศึกษาค้นคว้าจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในความหมาย หลักการ และแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงให้กระจ่างชัดเพียงพอ เพื่อที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการศึกษาต่อไปได้

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงที่เข้าใจได้ง่ายและช่วยให้เห็นภาพชัดเจน นั่นก็คือเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2547, น. 1) ในทัศนะของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547, น. 6) ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชนในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ สำหรับการพัฒนาแ่งมุมทางด้านเศรษฐกิจ ในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อรสุดา เจริญรัถ (2543, น. 11-15) แบ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด ออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ การผลิต (Production) การบริโภค (Consumption) การแลกเปลี่ยน (Exchange) และการจัดสรรผลผลิต หรือการวิภาคกรรม (Distribution) ขณะที่กิ่งสตาล อยู่เย็น (2544,

น. 9-10) สรุปอย่างชัดเจนว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ การยึดเส้นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิตโดยใช้หลักพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ 1) การพึ่งตนเองทางจิตใจ 2) การพึ่งตนเองทางสังคม 3) การพึ่งตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ 4) การพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี 5) การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้เพื่อที่จะดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีจุดเริ่มต้น ดังที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2547, น. 38 -39) ให้แนวคิดว่าจะต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเรียนรู้ผ่านกระบวนการในการไตร่ตรอง และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ ระหว่างผู้ที่มีความสนใจร่วมกัน อันจะทำให้สามารถตระหนักถึงผลประโยชน์ และความสุ่มเสี่ยงที่จะได้รับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ แล้วเกิดการปรับกระบวนการทัศน์ นำมาเอาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ อรุสดา เจริญรัตน์ (2546, น. 29-30) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยโดยสรุปผลการศึกษาได้ว่า เงื่อนไขสำคัญที่สุดของการดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การที่ชุมชน หรือหมู่บ้านยังคงมีอำนาจควบคุมดูแลจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของตนเอง อันเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาระบบการจัดการ ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ

ธิดารัตน์ ศรีขาว (2557, น. 41) ได้สรุปความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า การดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี แล้วขยับขยายให้มากยิ่งขึ้นไปอีก โดยต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตัวเองและผู้อื่น ซึ่งสามารถนำมาปฏิบัติได้กับทุกระดับชั้น โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ภายใต้เงื่อนไขพื้นฐานความรู้คู่คุณธรรม

กรมการพัฒนาชุมชน (2549, น. 68) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า คำว่าพอก็เพียงพอนี้ก็พอ ทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมากอาจมีมากมีของหรรษาก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พุดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ความคิดก็เหมือนกันความพอเพียงในความคิดเป็นการแสดงความคิดของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง แล้วปล่อยให้คนอื่นพูดบ้าง และมาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูดอันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข ถ้าพูดกันโดยไม่รู้เรื่องกันก็กลายเป็นการทะเลาะกัน

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2548, น. 90) และพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2543 ว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นทั้งเศรษฐกิจหรือความประพฤติ ที่ทำอะไรให้เกิดผลโดยมีเหตุและผลคือเกิดผลมาจากเหตุ ถ้าทำเหตุที่ดีถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมาคือสิ่งที่ติดตามเหตุการณ์กระทำ ก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้นก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดีแปลว่ามีประสิทธิผล ดีแปลว่ามีประโยชน์ ดีแปลว่าทำให้มีความสุข เศรษฐกิจ

พอเพียงจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ภายใต้เงื่อนไขพื้นฐานความรู้คู่คุณธรรม

จากข้อสรุปของ กังสะดาล อยู่เย็น อรสุตา เจริญรัต และพิเชษฐ์ พิสัยจร จะเห็นได้ว่าการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และในชุมชนต่าง ๆ ไม่สามารถจะทำได้ โดยละเลยการพิจารณาถึงมิติอื่นรอบข้างอย่างรอบคอบ หากแต่จะต้องปรับใช้และมีความคิดริเริ่มที่จะแก้ไข ปัญหาในทางปฏิบัติ เพื่อสามารถพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง ซึ่งประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้ทราบถึงหลักในการทำงาน ของหน่วยงานภายนอกชุมชนด้วยเช่นกัน ที่ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขด้านบริษัทของชุมชน อันเชื่อมโยงอยู่กับรูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละชุมชน

ในปัจจุบันนี้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นมีอิทธิพลต่อความคิด และความเป็นอยู่ของคนไทยในทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตาม ถ้าวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสังคม เกษตรกรรม หากเกษตรกรจะทำการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้วคงต้องมีการปรับเปลี่ยน วิถีคิด วิถีชีวิตและรูปแบบการทำเกษตรกรรมเป็นอย่างมาก เพราะการทำเกษตรกระแสหลักเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าในแบบเดิม โดยไม่คำนึงถึงความพอเพียงในด้านการบริโภคนั้น จะทำให้เกิด ความเสียหายที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ อันถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่อยู่ในลักษณะของความพอดี เป็นวิถีคิด ที่ไม่สมเหตุสมผลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เกษตรกรจะต้องทำ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำเกษตรกรรมเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

อภิชัย พันธเสน (2549, น. 57) อธิบายว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลัก ปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนา เศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการ เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก ภายในทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยที่วิถีชีวิตและเศรษฐกิจทางสายกลางในทุกระดับ พอเพียง คือ การบริโภคและการผลิตอยู่บนพื้นฐาน ของความพอประมาณ ความมีเหตุผล ไม่ขัดสน และไม่ฟุ่มเฟือย โดยที่สมดุล คือ การพัฒนาอย่างเป็น องค์กรมีความสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์ (Globalization) กับการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น (Localization)

มีความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงินและภาคคนกับสังคมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโครงสร้างการผลิตที่สมดุลมีการผลิตหลากหลายใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยที่ความยั่งยืนคือ พอเพียงอย่างต่อเนื่องในทุกด้านโดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกันที่ดีระบบเศรษฐกิจกับสังคมมีความยืดหยุ่นที่สามารถก้าวทันและพร้อมรับต่อกระแสโลกาภิวัตน์ตลอดจนปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก การบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถป้องกันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ คือ ทำให้มั่นคงทำให้ก้าวหน้า การพัฒนาประเทศก็คือการทำให้ประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง มีความสงบสุขปลอดภัย การพัฒนาต้องเป็นการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนให้เจริญยิ่งขึ้น (ธารง อุดมไพจิตรกุล, 2544, น. 84 และ สุเมธ ตันติเวชกุล, 2548, น. 7) การพัฒนาประเทศไทยได้เริ่มพัฒนามา แบบดั้งเดิมของตนเอง ต่อมาประมาณ 40 กว่าปี เริ่มพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติเมื่อปี 2500 เป็นต้นมา ได้ปรับเปลี่ยนทิศทางใหม่เป็นความคิดสากล ได้รับอิทธิพลจากผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศนำเอาค่านิยม แนวความคิดหลักของตะวันตกมาเป็นแนวทางตลอดความแตกต่างทางความคิดกับสภาพความเป็นจริงของสังคม ทำให้สภาพวิถีชีวิตการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไป ความเจริญเกิดขึ้นจริง การพัฒนาเศรษฐกิจดีขึ้นมาก ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติสูง 6-10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือว่าสูงมากขึ้นคาดว่า เราจะเป็ศูนย์กลางของทุกอย่างและแล้วประเทศชาติก็เสียสภาพสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 3 จึงเพิ่มการพัฒนาทางด้านสังคมเข้าไปด้วย ประเทศไทยในขณะนั้นสูญเสียสภาพสังคม ป่าไม้ แร่ธาตุทรัพยากรอื่น ๆ ไป เพื่อเปลี่ยนจากการเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมตามความต้องการของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ การเงิน เทคโนโลยี และคนที่มีความสามารถ ทั้ง 3 ประการ นำเข้าทั้งหมด สภาพปัญหาของประเทศก็เป็นอย่างที่เราประสบอยู่ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2548, น. 9-14) “พ่อของแผ่นดิน” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีวิริยะอุตสาหะปฏิบัติพระราชกรณียกิจอยู่กับพสกนิกรในพื้นที่มาโดยตลอดระยะเวลา ได้ทรงเห็นศึกษา ทดลอง วิจัย เป็นโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาของประเทศในทุกด้านตลอดระยะเวลาที่ครองราชย์ 60 ปี ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทพระราชดำรัส ตามแนวพระราชดำริ โดยเฉพาะปรัชญาการพัฒนา ซึ่งเป็นปรัชญาเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสภาพของประเทศไทยทุกด้านแบบองค์รวม แต่พสกนิกรบางส่วนมีความเข้าใจว่าเป็นการพัฒนาเฉพาะด้านเศรษฐกิจ หากแต่ว่าพระองค์ท่านได้เสด็จแปรพระราชฐานไปปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่กลุ่มพื้นที่ ๆ เป็นฐานของประเทศเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น แท้จริงในอัจฉริยภาพของพระองค์นั้นสามารถนำไปเป็นหลักสู่การพัฒนาในทุกด้านของการพัฒนาประเทศแบบองค์รวม ดังที่ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยปรัชญาพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ธารงอุดม ไพจิตรกุล (2544, น. 8) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาตำราเรียน หนังสือชุดพัฒนาสังคมตามแนวพระราชดำริ “เศรษฐศาสตร์พอเพียง” ได้สรุปปรัชญาจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนาจะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมีลำดับขั้นตอนและความเชื่อมโยงเกี่ยวกับบริบท การพัฒนาต้องมีความเข้าใจ

ในสภาพรู้จักพื้นที่และไม่ยึดติดตำรา สามารถเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมได้ การพัฒนาจะต้องอาศัยประสบการณ์ จากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือเรื่องนั้น ๆ และมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่ต้องใช้วงจรการพัฒนา คือ สร้างความตระหนัก สร้างความสนใจ ให้ความเวลาในการประเมินค่าหรือประเมินผล และตรวจสอบทบทวนทดลองเพื่อความมั่นใจจึงเกิดเป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ การยอมรับศรัทธา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนด้านการสร้างจิตสำนึกในศีลธรรมแก่คนให้รู้จักประมาณตนประหยัดอดออม ไหมโลก มีคุณธรรมและจริยธรรม ชื่อสัตย์สุจริตมีความเพียรและอดทน รู้จักเสียสละ และแบ่งปันอยู่เสมอการพัฒนา คนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาให้แต่ละคนมีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยใช้คุณธรรมนำความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัวชุมชนและชาติให้สามารถพึ่งตนเองได้ และก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแนวทางการดำเนินชีวิตให้พสกนิกรทุกระดับดำเนินชีวิตบนพื้นฐานทางสายกลางมีความพอเพียง มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับตัวเองพึ่งตนเองได้ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พัฒนาการเรียนรู้จากธรรมชาติ นำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง

2.1.2 หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดั่งที่นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2549, น. 2-3)

2.1.2.1 กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้โดยตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2.1.2.2 คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

2.1.2.3 คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

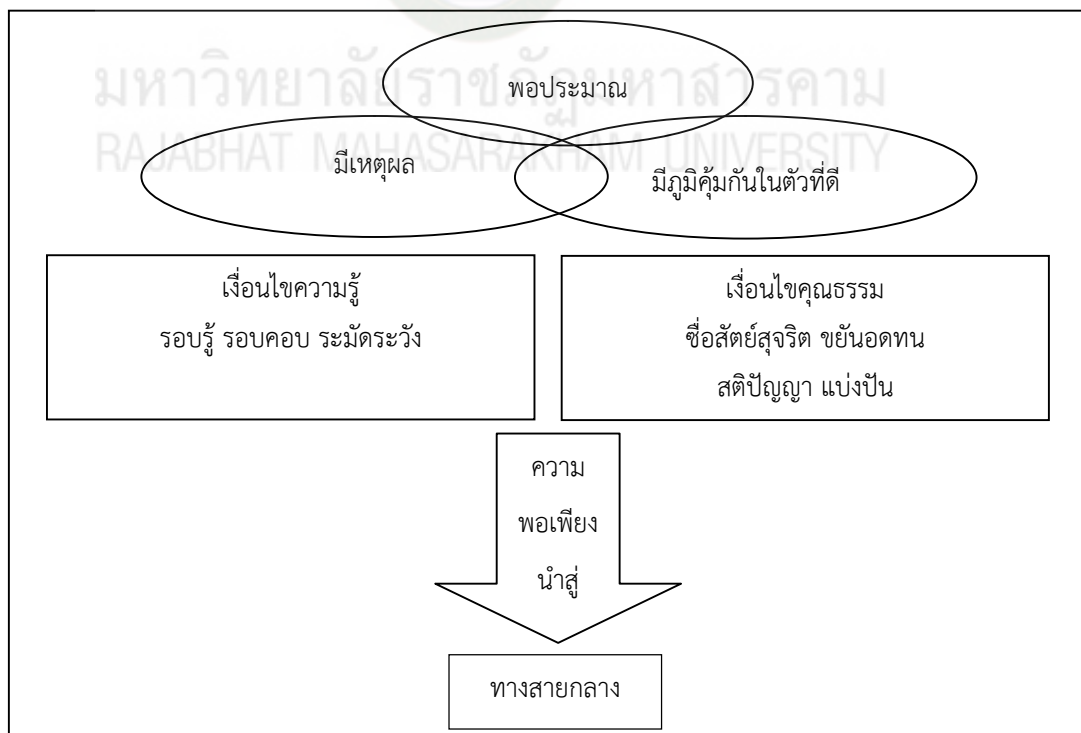
1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.1.2.4 เจื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เจื่อนไขความรู้ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะจำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เจื่อนไขคุณธรรม หมายถึง แนวทางของการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปอย่างดีงาม ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริตคือ ความประพฤติชอบ มีการพูดและการกระทำซื่อตรงต่อหน้าที่การงานต่อตนเอง และต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง มีเจตนาบริสุทธิ์ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และไม่เอาัดเอาเปรียบ ความอดทน มีความเพียร คือ ความบากบั่น ความกล้าแข็ง มีความหนักแน่นไม่ท้อถอย ทำให้การดำเนินงานรุดหน้าเรื่อยไปจนประสบผลสำเร็จ และความรอบคอบระมัดระวัง คือ การพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในทุกแง่มุมก่อนที่จะดำเนินงาน เพื่อมิให้เกิดความเผอเรอและพลั้งพลาด

2.1.2.5 แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เจื่อนไข

ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2550, น. 146-147) ได้ให้คำจำกัดความ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัสและพระราชกระแสอย่างใกล้ชิดได้นำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคับทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่ มีใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ขณะที่กรมส่งเสริมการเกษตร (2553, น. 4) ได้ขยายความเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทย ให้อยู่อย่างพอประมาณตนเดินทางสายกลางมีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของสิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและรู้จักการนำทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความสบายและพอเพียงกับตนเอง

อภิชัย พันธเสน (2549, น. 11) ได้สังเคราะห์ความคิดเห็นของนักเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงบริบททางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ณ ห้วงเวลาต่าง ๆ อธิบายว่านักเศรษฐศาสตร์ให้ความหมายแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันออกเป็น 4 ความหมาย ประกอบด้วย กลุ่มที่หนึ่ง อธิบายว่า ปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่อยู่เหนือแนวคิดเศรษฐศาสตร์ เป็นภูมิปัญญาไทย เป็นทุนทางสังคมของประเทศ เนื่องจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมชุมชน และเป็นพื้นฐานระบบเศรษฐกิจ ของสังคมไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นปรัชญาแนวคิดที่ประยุกต์นำศาสตร์มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่จะลด “ความอยาก” ลงมาสู่ระดับที่พึ่งพาตนเองได้ กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มีความเห็นตรงกันว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ที่เกี่ยวข้องกันและจะขาดซึ่งส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ คือ ความพอดี ความเสี่ยงและการพึ่งตนเอง โดยความพอดี จะมีลักษณะใกล้เคียงกับดุลยภาพในวิชาเศรษฐศาสตร์ แต่จะเป็นดุลยภาพที่เป็นพลวัต ปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานะและความ

เหมาะสมของแต่ละบุคคล ส่วนเรื่องความเสี่ยงนั้นเกี่ยวข้องกับความสามารถในการลดและกระจายความเสี่ยง เพื่อให้เกิดความพอดีอย่างยั่งยืน ดังนั้นการสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุดคือ ความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมปัจจัยเสี่ยง ที่จะก่อให้เกิดความไม่แน่นอนและลดต้นทุนในการแลกเปลี่ยน (Transaction Cost) ไม่ให้สูงเกินไป กลุ่มที่สามมีความเห็นว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก เพราะเป็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ (Budget Constraints) ภายใต้การบริหารการกระจายความเสี่ยงอย่างสมดุลและมีการแลกเปลี่ยนอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) กลุ่มที่สี่ เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญเห็นอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานความเป็นอยู่อันควร ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศตามศักยภาพของประเทศ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของ อภิชัย พันธเสน เป็นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพุทธเศรษฐศาสตร์ ซึ่งไม่แตกต่างจากแนวคิดเศรษฐศาสตร์อื่น ๆ แต่รากฐานวิธีคิดระหว่างพุทธเศรษฐศาสตร์แตกต่างจากเศรษฐศาสตร์กระแสหลักอื่น ๆ ซึ่งมีพื้นฐานวิธีคิดมาจากความเชื่อว่ามีมนุษย์มีเหตุผล และพยายามแสวงหาความพึงพอใจสูงสุด แต่พุทธเศรษฐศาสตร์เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับอวิชชา หรือความไม่รู้อันเป็นต้นเหตุของความไร้เหตุผล “ปัญญา” ที่เกิดจากการรักษาศีล และมีสมาธิ จะทำให้ความไร้เหตุผลของมนุษย์ลดลง และอธิบายว่าการที่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นย้ำถึงความพอประมาณและมีเหตุผลหรือการทำให้ดีที่สุดในแง่ของการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม (Optimization Through Proper Risk Management) ทำให้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับภาคเศรษฐกิจทุกสาขาของประเทศในทัศนะของ สุเมธ ตันติเวชกุล (2548, น. 112-116) เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยการวางรากฐานอันมั่นคง ยั่งยืนของบุคคลและสังคมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระกรุณาธิคุณพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยทั้งหลายโดยไม่จำกัดเฉพาะเกษตรกรเท่านั้น หากแต่ผู้ประกอบสัมมาชีพอื่น ๆ สามารถที่จะนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืนให้แก่รากฐานของตนเองได้ และยิ่งกล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะระบบเศรษฐกิจที่สามารถอุ่มชูตนเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ในระดับพื้นฐานได้ โดยไม่ต้องร้อนจึงจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงต่อไปได้ โดยอธิบายว่าความสามารถอยู่ได้ในระดับพื้นฐานต้องยึดแนวทางสายกลางมัชฌิมาปฏิปทาเป็นหลักในการดำรงชีวิต เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งตนเอง ประกอบด้วย

1. พึ่งตนเองทางจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็งไม่ท้อแท้แม้จะประสบกับความล้มเหลว หรือความลำบาก
2. พึ่งตนเองทางสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในสังคม
3. พึ่งตนเองในทางทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรสังคมและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ
4. พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิประเทศและสังคม

5. พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศในระดับมหัพภาคต่อไปได้ด้วยในการที่จะทำให้ได้ผลดังกล่าวบุคคลต้องลดความฟุ้งเฟ้อ ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต การแสวงหาผลประโยชน์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ปฏิบัติตนในทางที่ดีและไม่หยุดนิ่งที่จะใฝ่หาความรู้เพื่อหาหนทางให้ตนเองหลุดพ้นจากความทุกข์ยากที่เป็นอยู่ได้ของเศรษฐกิจพอเพียง

สิรินภา กิจเกื้อกูล (2549) ได้กล่าวถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้รับการเชิดชูสูงสุด จากองค์การสหประชาชาติ (UN) โดยนายโคฟี อันนัน ในฐานะเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล The Human Development Lifetime Achievement Award แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ 26 พฤษภาคม 2549 และได้มีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู่หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด เป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ ต่อประเทศไทยและนานาชาติ โดยที่องค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก 166 ประเทศ ยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ข้อความตอนหนึ่งของหลักการทรงงานกล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2558, น. 34-37) ข้อความบางตอนในหลักการทรงงาน ได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่ใช่เป็นเพียงแนวคิดหรือปรัชญา แต่เป็นข้อสรุปที่ได้จากการปฏิบัติจริง และมีใช่เป็นเพียงปรัชญาในการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคล แต่น่าจะเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นวิธีการผลิตของประเทศ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับกิจกรรม ซึ่งจะต้องพัฒนาความคิดนี้ ขึ้นไปสู่แนวทางใหม่ของการพัฒนาประเทศ ที่ลดทัศนคติของการพึ่งพา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ชาชนบท เน้นวิธีการที่จะทำให้คนไทย ครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็งเป็นการวิเคราะห์จากเศรษฐกิจเบื้องล่างมาสู่นโยบายมหภาค แทนการศึกษานโยบายระดับมหภาคแล้วนำไปสู่การปฏิบัติในเบื้องล่าง ซึ่งมักจะไม่ได้เกิดผลตามที่คาดไว้แนวการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังกระแสพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง”

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังกระแสพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และการแข่งขันในทางค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง เช่น ในอดีต ดังกระแสพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น

หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดเบียนจากผู้อื่น”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขวายไฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญดังกระแสพระราชดำริสตอนหนึ่งที่มีความหมายชัดเจนว่า “การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือ ให้มีเกียรติว่า ยืนได้ด้วยตัวเอง”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลง เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียด ดั่งกระแสพระราชดำริสความตอนหนึ่งว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้จงกามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น” กล่าวไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นแนวคิดและปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำริส เน้นแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขปัญหามา เพื่อให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, น.3)

วิชา สุทธิจันทร์ (2556) ได้กล่าวถึง หลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง จากกระแสพระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2540 มีข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่ พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่อย่างพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ให้มีพอกเพียงพอกับตัวเอง” เป็นกระแสพระราชดำริสซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจในสภาวะวิกฤตอันทรงคุณค่ายิ่ง รวมทั้งรัฐบาลในชุดปัจจุบันได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาโดยการประสานความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน เพื่อให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง สามารถพึ่งตนเองได้

จากแนวพระราชดำริที่เป็นปณมภูมิทางความคิด คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาสำหรับสังคมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับและทุกระบบ ทั้งส่วนบุคคลและกลุ่มชนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนที่รู้จักคำว่า “พอ” ไม่เบียดเบียน พยายามพัฒนาตนเองสร้างความเข้มแข็งยึดเส้นทางสายกลางเป็นแนวพระราชดำริ ไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยหลักทฤษฎีในการปฏิบัติคือ “ทฤษฎีใหม่” มีหลักหรือว่าการตามทฤษฎีใหม่ที่เป็นพระราชดำริสที่ยิ่งใหญ่ทางความคิดในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ

เพื่อให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลนั้นควรได้น้อมนำแนวพระราชดำริความยิ่งใหญ่ทางความคิด มาเป็นกรอบแนวทางหนึ่งของการปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริทฤษฎีใหม่ทางด้านการศึกษามุ่งสู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาการพัฒนาของพระองค์

จากการศึกษาสรุปได้ว่าหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า แม้แต่องค์การสหประชาชาติ (UN) ยังเชิดชูให้เป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากตัวเราด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู้หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุดเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ โดยยึดแนวทางสายกลาง 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) และเงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน) ซึ่งจะนำไปสู่การมีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม มีความสมดุลมั่นคงและยั่งยืน

2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564

สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในราชกิจจานุเบกษา ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559), (2554) มีสาระสำคัญคือการจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์เงื่อนไขและการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2554) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิด การพัฒนาที่สมดุลต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาทางในการพัฒนาและบริหารประเทศควบคู่ไปกับกระบวนการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลาง

การพัฒนา” ต่อเนื่อง จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 – 9 และการพัฒนาที่สมดุล ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ในประเทศและการบริหารจัดการความเสี่ยงให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยทุกคน ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 สังคมไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วนส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน และสามารถปรับตัวรับมือกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทย โดยรวมที่ไม่ได้รับผลกระทบและอยู่ระหว่างร้อยละ 66-68 มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็งการมีงานทำ ความเข้มแข็งของชุมชนและความอบอุ่นของครอบครัวที่ส่งผลดีต่อความอยู่เย็นเป็นสุข อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรค ได้แก่ ความสมานฉันท์ในสังคม สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ ขาดความสมดุล ความเสี่ยงจากปัญหาเสถียรภาพที่สูงขึ้น รวมถึงสุขภาพของคนไทยลดลงจากคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัญหาสอดคล้องกับการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่ประสบความสำเร็จน่าพอใจเศรษฐกิจของประเทศไทย เข้มแข็งและเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.8 ในปี 2553 หลังจากชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 5.1 ในปี 2549 และหดตัวลงร้อยละ 2.3 ในปี 2552 คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย และความยากจนลดลง แต่ต้องให้ความสำคัญต่อเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคม อาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็ง ขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คนสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัว รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ ส่วนราชการต่าง ๆ ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติภายในส่วนราชการ ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ มีการตรวจสอบที่รัดกุม การดำเนินโครงการและการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งประโยชน์สู่ประชาชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งการยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ กำหนดเป็นกฎระเบียบด้านจริยธรรมเพื่อถือปฏิบัติอย่างชัดเจน

สะท้อนถึงการปรับตัวของภาครัฐในการดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน บนพื้นฐานของความรู้ คู่คุณธรรม รวมทั้งออกแบบนโยบายภาครัฐที่ยึดทางสายกลางและสอดคล้องกับมิติการพัฒนาที่เป็นองค์รวม

บทเรียนจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี 2550 นำไปสู่การปรับโครงสร้างของภาคการเงิน ทั้งระบบภายใต้แผนแม่บทภาคการเงินในระยะที่ 1 และ 2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการเงินให้สถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถให้บริการกับลูกค้าทั้งภาคครัวเรือนและธุรกิจได้อย่างทั่วถึง และมีความมั่นคงในภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนและธุรกิจมีต้นทุนทางการเงินที่ลดลง รวมทั้งปรับแก้กฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามมาตรฐานสากลของธนาคารกลางในการดูแลให้ระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงิน มีเสถียรภาพ และประสิทธิภาพ และมีกระบวนการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส รอบคอบ ส่งผลให้ภาคการเงินของประเทศมีความเข้มแข็ง สถาบันการเงินมีระบบ บริหารความเสี่ยงที่รัดกุม มีการลงทุนในตลาดการเงินระหว่างประเทศในสัดส่วนที่พอประมาณและสมเหตุสมผล ในช่วงที่โลกเผชิญกับภาวะวิกฤตการเงินปี 2551-2552 ระบบสถาบันการเงินไทยทั้งระบบ ถือครองสินทรัพย์ต่างประเทศเพียงร้อยละ 8.0 ภาคการเงินจึงมีภูมิคุ้มกันที่ดีกว่าในอดีต ผลกระทบจากวิกฤต เศรษฐกิจการเงินโลกต่อภาคการเงินจึงอยู่ในวงจำกัด และเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ภาคเศรษฐกิจไม่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านสภาพคล่องทางการเงิน และสามารถฟื้นตัวผ่านพ้นช่วงวิกฤตได้ค่อนข้างเร็ว ขณะที่ภาคธุรกิจเอกชน ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวางมากขึ้น ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี 2540 องค์กรภาคธุรกิจได้มีการปรับเปลี่ยนจรรยาบรรณทางธุรกิจ เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น บทเรียนจากวิกฤตทำให้องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เริ่มมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งกำไรระยะยาวมากกว่าในระยะสั้น และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิสัยทัศน์ในการดำเนินธุรกิจ ได้ส่งผลต่อการวางแผนการลงทุน การผลิต การบริหารกำลังคน การตลาดและการบริหาร ความเสี่ยงในทุกด้าน ทั้งกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ และกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการกระจายความเสี่ยงอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะการกระจายแหล่งเงินทุนจากหนี้ระยะสั้นในตลาดเงินมาเป็นการระดมทุนในตลาดทุนมากขึ้น สินเชื่อของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ 44.1 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 36.3 ในปี 2553 ขณะที่การออกหุ้นกู้และหุ้นทุนมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น การระดมทุนได้ค้ำึงถึงศักยภาพของทุนในประเทศอย่างรอบคอบมากกว่าในช่วงก่อนเกิดภาวะวิกฤต จึงลดการก่อหนี้ ต่างประเทศลงอย่างชัดเจน สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ 72.9 ในปี 2542 เป็นร้อยละ 33.9 ในปี 2553 รวมทั้งมีความตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างฐานการผลิตที่ใช้วัตถุดิบโดยเฉพาะภาคเกษตรและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดสร้างคุณค่าที่ผลประโยชน์ตกอยู่กับ ประชาชนในพื้นที่ เช่น การผลิตและการส่งออกสินค้า

เครื่องใช้ในบ้าน สบู่ ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร รายได้จึงกระจายสู่ชุมชน สินค้าส่งออกเริ่มมีฐานที่กระจายประเภทผลิตภัณฑ์หลากหลายมากขึ้นเช่นเดียวกับการ กระจายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ ๆ เพื่อลดความเสี่ยง

ในภาพรวมของการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ตลาดหลักทรัพย์รายงานว่า มีหลายองค์กรธุรกิจและหลายบริษัทในประเทศไทยมีความตื่นตัวในเรื่องของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และนำไปเชื่อมโยงกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากโครงการที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ดำเนินการร่วมกับชุมชนและเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก อาทิ โครงการปลูกป่า โครงการสร้างฝายชะลอน้ำ/การรักษาต้นน้ำ โครงการทำความสะอาดแม่น้ำลำคลองหรือทะเล สะท้อนถึง ธรรมชาติของภาคธุรกิจเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากขึ้น

สำหรับภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนไม่น้อยเป็นองค์กรตัวอย่าง ที่มีการบริหารธุรกิจบนฐานการสร้างกลุ่มที่เข้มแข็งในลักษณะเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ มีการศึกษาศักยภาพ ของทุนและวัตถุดิบในชุมชน รวมทั้งองค์ความรู้พื้นฐานและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการใช้เงินทุนและขยาย กิจกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังของตนเอง มีกระบวนการผลิตที่ประหยัด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วิจัยและพัฒนาสินค้ามุ่งคุณภาพและมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา สร้างสินค้าที่มีเอกลักษณ์ มีการตลาดที่ขยายฐานจาก ตลาดภายในประเทศสู่ต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีแนวโน้มดำเนินกิจการเพื่อสังคมเพิ่มขึ้น ทั้งที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัท จำกัด สหกรณ์ และมูลนิธิ มีการแบ่งผลกำไรคืนสู่สมาชิกและชุมชน อย่างมีเป็นธรรม เน้นความซื่อสัตย์ และการแบ่งปัน รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ และส่งผลให้สังคมโดยรวมดีขึ้น เช่น การกระจายรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นต้น เป็นการดำเนิน ธุรกิจเพื่อสังคมที่เป็นธรรม สร้างสมดุลระหว่างผลกำไร สวัสดิการของประชาชน และความยั่งยืนของ สิ่งแวดล้อม

ส่วนภาคประชาชนและชุมชน รับรู้ เข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย มีการเก็บออม และสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน จากการเผยแพร่แนวคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง กว้างขวาง ตั้งแต่ในระยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ทำให้การรับรู้ของประชาชนขยายตัวค่อนข้างมาก จากผลการสำรวจของ โครงการ พ.ศ. พอเพียงในช่วงปี 2550-2551 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และวิทยุ ขณะที่ความเข้าใจในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำรงชีพมีสูงถึงร้อยละ 74.0 ของกลุ่มตัวอย่าง ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความแตกต่างกันในแต่ละหลักการ ในหลักความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไข การมีความรู้ พบว่า การมีคุณธรรมอยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 75-85 ขณะที่ความเข้าใจในหลักความมีเหตุผลมี ร้อยละ 44.0 และประชาชนมีความเข้าใจ

ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีเชื่อมโยงอย่างมากกับการประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย มีชีวิตเรียบง่าย มีการออม และเอื้อเฟื้อ เพื่อแม่ แบ่งปันช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส

ผลการสำรวจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน พบว่า ชุมชนมีการประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 74.0 ของกลุ่มตัวอย่าง และระดับมาก ร้อยละ 13.6 ในแนวทางที่หลากหลาย เช่น การยึดหลักพอประมาณ เน้นการเติบโตที่ก่อให้เกิดความสมดุลในระยะยาว ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากร และปัจจัยในท้องถิ่น ยึดหลักเหตุผลในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาชุมชนที่มีระบบการผลิต ที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี กฎหมายและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน สร้างภูมิคุ้มกันโดยมีระบบการผลิตและการตลาดที่หลากหลาย มีแผนชุมชนที่คำนึงถึงการใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน สร้างประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน ให้เข้มแข็งและจัดให้มีระบบสวัสดิการสังคม ระบบการออมระบบประกันสุขภาพ

ขณะเดียวกัน ส่งเสริมแนวคิดเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษาทั้งใน และนอกระบบโรงเรียน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการ ส่งเสริมความรู้ รัก สามัคคีในชุมชน โดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมระบบคุณธรรม ความขยัน ซื่อสัตย์ อุดหนุน แบ่งปัน สร้างผู้นำ ชุมชน/ผู้นำความคิดที่เป็นแบบอย่างของบุคคลแห่งคุณธรรม

ขณะที่ภาคเกษตร เป็นภาคที่มีความสำคัญและมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในทุกระดับอย่างกว้างขวางตั้งแต่ระดับเกษตรกร ครอบครั้ว ชุมชน และประเทศ หลักการของเกษตรทฤษฎี ใหม่เป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรมนำไปสู่ความพออยู่พอกิน มีความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร ลดรายจ่าย พึ่งตนเอง และแก้ปัญหาความยากจนของภาคครัวเรือน และภาคชุมชน เกษตรกรที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในหลายพื้นที่ ปรากฏผลชัดเจนว่า สามารถก้าวพ้นภาวะหนี้สินจากการทำการเกษตรเชิงพาณิชย์สู่เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับรางวัลการประกวดผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่างก็ยืนยันว่าเกษตรกรที่เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการดำเนินตามเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ลดรายจ่าย ลดการใช้สารเคมี และเน้นการผลิตที่ยึดความมีเหตุผล และองค์ความรู้สามารถทำให้เกษตรกรมีเงินออม หลุดพ้นจากภาวะหนี้สิน และมีรายได้มั่นคง สามารถช่วยเหลือแบ่งปันให้เพื่อนบ้านและชุมชน ผลการสำรวจของโครงการ พ.ศ. พอเพียงในช่วงปี 2550-2551, สศช. 2 ผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในปี 2550

นอกจากนี้ ด้านการศึกษา ทั้งมูลนิธิ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ และสถาบันวิจัยอื่น ๆ ได้มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้อย่างหลากหลายมากขึ้น มีการสังเคราะห์บทเรียนจากการปฏิบัติจริง

นำมาจัดระบบฐานข้อมูล เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวางในหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาหลักสูตรทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา มี 26 หลักสูตร/รายวิชาใน 19 สถาบัน มีการเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอน รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เข้มข้นยิ่งขึ้น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

จากการศึกษาสรุปได้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2554) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นบุคคล ภาครัฐและภาคประชาชนหน่วยงานองค์กรต่าง ล้วนก็น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างสมดุลระหว่างคนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำอัตลักษณ์และคุณค่าของชาติมาเป็นฐานการพัฒนาประเทศเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลความสามัคคีและภูมิคุ้มกันในมิติต่าง ๆ ให้แก่ครอบครัวสังคมประเทศชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน

2.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2579)

สาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2579) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผน การศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2559 ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ซึ่ง เป็นแผนระยะยาว 20 ปีเพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.6-13) ได้ระบุไว้ ดังนี้

2.3.1 สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยสภาพอนาคตการศึกษาไทย 10-20 ปี สภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาพบว่า สังคมโลกในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยจะเป็นสังคม

3 ลักษณะ คือ 1) สังคมแข่งขันที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาและการแข่งขันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคเศรษฐกิจ-สังคมฐานความรู้ 2) สังคมสิทธิมนุษยชน สิทธิมนุษยชนจะได้รับความสำคัญมากขึ้นในสังคมไทย จากการบังคับใช้กฎหมายที่มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น และ 3) สังคมพอเพียงจากสภาวะการแข่งขันและวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่จะต่อเนื่องในอนาคต ทำให้สังคมไทยต้องหันมาให้ความสำคัญในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางชีวิตและสังคมเศรษฐกิจในอนาคตจะเป็นเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและมีความระมัดระวังมากขึ้น จากบทเรียนวิกฤตทางเศรษฐกิจโลก เมื่อปี 2540 และ 2551 ที่ผ่านมา และจะมีลักษณะ 1) ความเป็นโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายแหล่งเศรษฐกิจมายังเอเชีย 2) ลักษณะการผลิตและการบริการที่คำนึงถึงความเชี่ยวชาญที่เน้นขึ้นส่วนมากขึ้นตามความถนัด ความชำนาญเฉพาะ 3) คุณภาพและราคายุติธรรม 4) องค์กรประสิทธิภาพ/การเรียนรู้ แรงงานที่มีความรู้ (Knowledge Workers) การจัดการความรู้ 6) การวิจัยและพัฒนา และ 7) ให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้น ส่งผลให้เกิดเศรษฐกิจแข่งขันและเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 ปรัชญาหลักและกรอบแนวคิด

การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสไว้ในโอกาสต่าง ๆ มาเป็นปรัชญาพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ ของแผนฯ ที่จะดำเนินการต่อไปปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป หรือไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่งและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง ทุกการตัดสินใจ การกระทำ การลงทุน ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอก และมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) มีความรู้ คือมีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้ วิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ และ 2) มีคุณธรรม คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนที่บูรณาการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

2.3.3 เจตนารมณ์ของแผน

จากปรัชญาพื้นฐานและกรอบแนวคิดดังกล่าวข้างต้นเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้ จึงมุ่ง 1) พัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ 2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสามานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

1. คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย ประหยัด มีความเอื้ออาทร เกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศรักชาติ ภูมิใจในความเป็นไทย มีวิถีประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข ยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2. คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษาศิลปะดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคนก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ทันเทคโนโลยีสามารถใช้สติและปัญญาในการเผชิญและพิชิตปัญหาพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตน สังคม และประเทศชาติได้

3. คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งทางกายและจิตเป็นคนร่าเริงแจ่มใสร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็งมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพปลอดพ้นจากการตกเป็นทาสของอบายมุขได้ ทำในสิ่งที่ตนสนใจตามความต้องการสามารถเรียนรู้ให้รู้ความจริงบรรลุความดีความงามมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียงร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สังคมคุณภาพมุ่งมั่นที่จะสร้างและพัฒนาให้คนไทยทุกคนมีโอกาสมีความเสมอภาคและสามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ เพื่อเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข เป็นสังคมที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเข้มแข็งและแข่งขันได้และมีเสถียรภาพเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาอย่างสมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ใหม่ได้อย่างเหมาะสมรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลมีชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืนและเกื้อกูลสังคมคุณภาพต้องเป็นสังคมซึ่งส่งเสริม “ธรรมรัฐ” และ “สังคมประชาธิปไตย” ซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน

ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึง และเป็นธรรมมีระบบการเมืองการปกครองที่เปิดกว้างโปร่งใส และอำนวยความสะดวกให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้จะสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ทุกองค์กรและทุกส่วนในสังคม มีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอให้กับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมให้เป็น สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ยิ่งขึ้นไป

สังคมแห่งความสามัคคีและเอื้ออาทรต่อกันเป็นสังคมซึ่งมุ่งฟื้นฟูสืบสานและธำรงไว้ ซึ่งคุณค่าเอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรมของคนไทยที่ช่วยเหลือเกื้อกูลพึ่งพากันไว้ให้มั่นคงรักษาไว้ซึ่ง สถาบันของครอบครัวมีการพัฒนาเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็งสร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นไทยให้มากยิ่งขึ้น มีเจตคติและค่านิยมของสังคมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นแกนหลักของสังคมและให้ความสำคัญกับการดูแลผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและคนยากจนคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความยุติธรรมและความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

2.3.4 วัตถุประสงค์ของแผน

เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) จึง มุ่งมั่นพัฒนาคนและสังคมไทยโดยรวมดังนี้

2.3.5 พัฒนาไทยอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

โดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งทางกายและใจที่สมบูรณ์สามารถประกอบ อาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็น เป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนาประเทศโดยได้กำหนดนโยบายและกรอบดำเนินงานในด้านการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกกระดับและประเภทการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะทั้งด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การคิด คำนวณ คิดวิเคราะห์แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหา ความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามแนวหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตได้ มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพยากจนอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดาร ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมศักยภาพและการแข่งขันและร่วมมือกับนานาชาติพัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานมีคุณธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดี

2.3.6 เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้

โดยมุ่งพัฒนาคนไทยเพื่อพัฒนาสังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อการเรียนรู้และนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนมีสุขภาวะ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร โดยได้กำหนดนโยบายและกรอบการดำเนินงานในด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา อบรมและเรียนรู้ของสถาบันศาสนาและสถาบันทางสังคม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายภูมิปัญญาและการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม พลศึกษา กีฬาเป็นวิถีชีวิตอย่างมีคุณภาพและตลอดชีวิต ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมและทรัพย์สิน

2.3.7 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม

ภูมิปัญญาและการเรียนรู้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือในภูมิภาคและกับนานาชาติมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน โดยได้กำหนดนโยบายและกรอบดำเนินงานให้มีการพัฒนา และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเร่งรัด การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ประชาสังคมและทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษาตลอดจนบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา การพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนและเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและพัฒนาความร่วมมือกับนานาชาติภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อการอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุขมีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน

2.3.8 หลักการของแผน

เพื่อดำเนินการให้บรรลุเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ในการจัดทำแผนฯ จึงได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) นโยบายรัฐบาลและกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง รวมทั้งความเชื่อมโยงการศึกษากับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศ และกับนานาประเทศ โดยกำหนดให้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงนี้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะครึ่งหลัง (พ.ศ. 2552-2559) เพื่อเป็นกรอบสำหรับการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และการพัฒนาการศึกษาของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว โดยได้นำสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2545-2559) กฎหมายพระราชบัญญัติระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยุทธศาสตร์และมาตรการในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดไว้ในแผนฯ เพื่อให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อให้หลักการแห่งกรอบภาพรวมของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้เป็นการบูรณาการที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ ทั้งในส่วนหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในการนำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ รวมถึงการสร้างกระบวนการศึกษาและเรียนรู้ให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังเจตนารมณ์สำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ให้เกิดบูรณาการทั้งสังคมและคนในสังคมไทยที่มีคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) จัดการศึกษาโดยบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ บูรณาการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กีฬากับการศึกษาทุกระดับเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองการปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ ของแผนฯการพัฒนา ผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาคนเพราะเด็กคือเยาวชนที่จะเติบโตใหญ่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

2.4 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 1-10) ได้ระบุไว้ ดังนี้

2.4.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.4.1.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.1.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

2.4.1.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

2.4.1.4 มีจิตสำนึกในกาเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.4.1.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.4.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2.4.2.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักเลือกรับและส่งสาร โดยใช้หลักเหตุผล วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2.4.2.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง สังคมอย่างเหมาะสม

2.4.2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นการแก้ปัญหาและอุปสรรคบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

2.4.2.4 ความสามารถในการทักษะการใช้ชีวิต เป็นการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม

2.4.2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง สังคม ด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

2.4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

2.4.4 การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

2.4.4.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติจริง

2.4.4.2 การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ เพื่อพัฒนาสมวัยอย่างสมดุล ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูควรมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียน

2.4.5 การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาทางสมอง

เน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับการทำงานของสมอง เชื่อมโยงวงจรสมอง พัฒนาทางอารมณ์ ทำให้ผู้เรียนมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยใช้ประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติ เป็นเครื่องมือของการจัดการเรียนรู้

2.4.6 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม

จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม การรับรู้ การยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยที่ดี

จากการศึกษา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาจะต้องมีระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่อย่างพอเพียง สามารถปรับตัวต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง

2.5 เศรษฐกิจพอเพียงกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำหนดทิศทาง กรอบนโยบาย เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้น้อมนำการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นทิศทางในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาที่สมดุลและยั่งยืนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อวางรากฐานสำหรับการพัฒนาที่ต่อเนื่องในระยะยาว คือ 3 ประกัน ได้แก่ การประกันโอกาส การประกันคุณภาพ และการประกันประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กที่เข้าร่วมรับบริการการศึกษาทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท หรือเด็กทุกกลุ่มเป้าหมาย มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในด้านโอกาสที่จะได้เข้าเรียน มีการเน้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในเรื่อง “คุณธรรมนำความรู้” เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม พร้อมทั้งการมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการได้รับการพัฒนาให้เกิดความคล่องตัวและชัดเจน ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงชั้นได้อย่างเหมาะสม ภายใต้แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านปริมาณ มีกลยุทธ์ คือ การเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้ครอบคลุมผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ ซึ่งมีจุดเน้นในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 255, น. 5-17)

2.5.1 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อพัฒนาเด็กอายุ 4 – 6 ขวบ ให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน เพื่อรองรับการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ

2.5.2 จัดบริการให้เด็กอายุ 7-14 ปี ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับอย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร 9 ปี (ม.3) และส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กที่จบ ม.3 ทุกคน ได้เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในรูปแบบที่หลากหลาย

2.5.3 ส่งเสริมสนับสนุนบุคคล ครอบครัวและสถาบันอื่นตามกฎหมายบัญญัติให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.5.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติ เด็กที่อาศัยอยู่แนวเขตตะเข็บชายแดนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในรูปแบบที่เหมาะสม

2.5.5 ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

2.5.6 จัดการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เพิ่มขึ้น ด้านคุณภาพ มีกลยุทธ์ คือ เร่งปฏิรูปการศึกษา บุคลากรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ

2.5.6.1 การแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน และการคิดเลขของนักเรียน

2.5.6.2 การแก้ปัญหาโรงเรียนที่มีผลประเมินต่ำกว่ามาตรฐาน

2.5.6.3 การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

2.5.6.4 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และการคิดเชิงวิเคราะห์

2.5.6.5 การปรับหลักสูตรแกนกลาง

2.5.6.6 การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

2.5.6.7 ส่งเสริมสนับสนุนการสอบเป็นครูและบุคลากรโดยเชื่อมโยงกับการประเมินสมรรถนะ ผลการปฏิบัติงาน มาตรฐานวิทยฐานะ มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.5.6.8 เร่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและทักษะชีวิต

2.5.6.9 ส่งเสริมความเข้มแข็งให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารจัดการ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ

สรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่แสดงให้เห็นว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ฯลฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำมามาเป็นกรอบนโยบายการจัดการศึกษานั้น เป็นการสนองตอบต่อโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งผู้เรียนจะเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ได้รับการปลูกฝังการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในทุกกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่กลุ่มปกติ กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนวัยศึกษาเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ และช่วยผลักดันให้ประเทศชาติมีความเจริญรุดหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศต่อไปในอนาคต

2.6 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, น. 3-4) ได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้

2.6.1 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้

2.6.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปทางกายภาพ ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องเรียน สถานที่อำนวยความสะดวกอื่นบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนและสภาพแวดล้อมทั่วไป ให้นักเรียนคุ้นเคยกับบรรยากาศและสภาวะแวดล้อม จนกระทั่งกลายเป็นกิจนิสัย มีระเบียบวินัย ความยั่งยืนของธรรมชาติ นำไปสู่ค่านิยมใฝ่หาความรู้ การระวังรักษาและพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดีไปยาวนาน

2.6.1.2 การสร้างบรรยากาศในการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ดี มีความสุข นำไปสู่ความรัก ศรัทธาความเชื่อมั่นระหว่างครูและนักเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อกลุ่ม เอื้ออาทร ซื่อสัตย์ ความพากเพียร ความอดทน ส่งเสริมกระบวนการคิด เลือกแนวทางการตัดสินใจใช้เหตุผล ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างนิสัยให้คุ้นเคยกับค่านิยมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.2 การจัดการเรียนการสอน การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน

2.6.2.1 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา ควรกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นฐานการคิดจัดทำสาระที่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่น

2.6.2.2 การจัดหน่วยการเรียนรู้ โดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ เช่น หน่วยการเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มไว้ในการพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะ ประสบการณ์ สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนแต่ละคน แต่ละครอบครัว โดยคำนึงถึงภูมิสังคมแต่ละท้องถิ่น นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรม เช่น โครงการทำสบู่จากสมุนไพรไทย โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ครูกระตุ้นให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานการคิด สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นและสังคมทุกระดับ จัดการเรียนรู้สภาพจริงที่เป็นอยู่โดยเรียนรู้จากแบบอย่างที่มีอยู่แล้ว การระดมความคิดระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับภูมิสังคมของโรงเรียน ชุมชน

2.6.3 การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมปลูกฝังสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตรกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์ หรือกิจกรรมประจำปี ควรเป็นกิจกรรมที่ปลูกเร้าให้สัมพันธ์กับลักษณะนิสัยของความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การคิดใคร่ครวญถึงผลที่เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ความซื่อสัตย์ พากเพียรพยายาม ความอดทน ความรอบรู้รอบคอบ ความระมัดระวัง รักในสิ่งแวดล้อมและท้องถิ่น เป็นการสร้างพื้นฐานจิตใจ คุ้นเคยกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้อมูลสารสนเทศ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้อมูลสารสนเทศคือการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของระบบข้อมูลสารสนเทศ อันเป็นพื้นฐานการเตรียมพร้อมให้ประเทศไทย รวมถึงคนไทยทุกคนได้รับการพัฒนา เรียนรู้ร่วมกัน ในการรู้จักข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสามารถ

พัฒนาตามสภาพบรรยากาศแวดล้อม ความพร้อมของสังคมไทยด้วยความพอดี มิใช่ลอกเลียนแบบรับเอามาใช้กับสังคมไทยอย่างไม่รู้เป้าหมาย

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, น. 30-34) ได้กล่าวถึง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาไว้ว่า ควรดำเนินงานหลัก 4 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจ ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคลากร และเครือข่ายอบรมผู้บริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจโดยรวบรวมสถานศึกษาตัวอย่าง ชุมชนตัวอย่างเพื่อเผยแพร่ รวมทั้งสร้างความรู้ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ เป็นต้น

2. การนำสู่ปฏิบัติ โดยนำสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

3. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเศรษฐกิจพอเพียง บรรจุง้องค์ความรู้ และข้อมูลเครือข่ายของสถานศึกษา ชุมชน จัดประชุมสัมมนา เครือข่ายการส่งเสริมการศึกษาดูงาน

4. การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลภายในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน ประชาชนที่รับบริการตลอดจนการเชื่อมโยงผลงานครู ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์ (2552, น. 95) แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษา มีแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของการจัดการศึกษา

2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้าง และพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับปรุงแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

5. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

6. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

7. เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

8. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

9. ให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกขั้นตอนทั้งการกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน เสนอแนะในการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนและจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์, 2552, น. 82-94) ได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่มและพัฒนาสังคม

2. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพ เช่น การเกษตร การผลิตและจำหน่ายสินค้า การดำเนินธุรกิจ การใช้จ่ายและการออม เป็นต้น การใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ได้ประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนสืบสานศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รักและภูมิใจในความเป็นไทย

3. ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตนเอง รู้จักศักยภาพของตนอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานความมีสติปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้ออาทร รับผิดชอบ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1.1 นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตร

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมหรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ

2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ในรูปแบบโครงงาน การศึกษารายบุคคล การทำงานกลุ่ม

2.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Process) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

3. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สถานศึกษาจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เน้นความร่วมมือ ประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้ อนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

3.2 กำหนดระเบียบธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่ส่งเสริมระเบียบวินัยเคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ กติกาสังคมร่วมกัน เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากร เป็นต้น

3.3 ส่งเสริม พัฒนาบรรยากาศด้านวัฒนธรรม จริยธรรม เช่น การทำบุญตักบาตร เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

3.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ การเผยแพร่ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การแข่งขัน การใช้เทคโนโลยี

3.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

3.6 จัดโครงการ กิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตน และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษา

5. การให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

6. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ส่วนมูลนิธิชัยพัฒนา (2559) ได้กล่าวถึง แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติ ให้ยึดความประหยัด การตัดทอนค่าใช้จ่าย ในทุกด้านการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และการแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง การชวนช่วยใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ และการปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560, อ้างถึงใน พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์, 2552, น. 82-94) ได้สรุปการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

1. ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผลและภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม ปรับปรุง เพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้ครอบคลุมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
4. จัดระบบนิเทศการศึกษาภายใน พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. การให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ร่วมกำหนดนโยบายและวางแผน ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้านและสถานที่อื่นๆ
6. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยติดตาม ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ความเหมาะสมของกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ระบบบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีระบบรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ทั้งรายงานในสถานศึกษา รายงานต่อสาธารณชน และรายงานหน่วยงานต้นสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ได้กล่าวถึง การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) เป็นการประเมินระดับคุณภาพ/การปฏิบัติของสถานศึกษาใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ซึ่งระบุในเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554- 2556 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมินด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 5 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 6 ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 7 ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 8 นำผลการติดตามไปพัฒนาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 9 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 11 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 12 นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ งบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 13 บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมินด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ 2 มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 3 มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียน การสอน (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 4 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ 5 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 8 จัดทำ/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 9 จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุน การเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ส่งเสริมการอยู่ อย่างพอเพียงของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 11 จัดทำเครื่องมือ และวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 12 ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 13 รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

รายการประเมินด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุน การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 6 มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 7 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 9 มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 10 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 11 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวชีวิต)

ตัวชีวิตที่ 12 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 13 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 14 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 15 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมินด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวชีวิต ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 1 มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชีวิตที่ 2 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่

ตัวชีวิตที่ 3 ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชีวิตที่ 4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการงานหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล

ตัวชีวิตที่ 5 ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 6 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 7 ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมินด้านที่ 5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

ตัวชี้วัดที่ 6 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 8 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 9 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดที่ 10 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

ตัวชี้วัดที่ 11 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 12 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

จรรยาพร ธาณินทร์ (ม.ป.ป.) ได้เสนอวิธีการจัดการให้เกิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. วางระบบบริหารจัดการของโรงเรียนให้เป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. จัดการเรียนการสอนที่เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการเพื่อสร้างค่านิยม

3. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สมชาย วงศ์เกษม (2550, น. 27-34) ได้เสนอทางเลือกในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

1. ศึกษาความเป็นมาของการบริหารจัดการศึกษาไทย เพื่อสังเคราะห์ปรัชญาในการปฏิรูปการศึกษาไทย กำหนดปรัชญาในการปฏิรูปการศึกษาไทย
2. จัดทำวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา
3. นำแนวคิดหลักหรือฐานความคิดที่กำหนดไว้มาจัดการศึกษาของไทยทุกระดับ
4. น้อมนำแนวการดำเนินงานตามพระราชจริยาวัตรของพ่อหลวงมาใช้ในการบริหาร
5. สร้างภูมิคุ้มกัน โดยบริหารจัดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน พิมพกา ธรรมสิทธิ์, 2552, น. 112-113) ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการเสริมสร้างคุณธรรมนำความรู้และปฏิบัติตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ร่วมกันเรียนรู้ คือ การร่วมกันศึกษาเรียนรู้ สร้างความเข้าใจสาระสำคัญ ประโยชน์ของคุณธรรมนำความรู้และค่านิยมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายพัฒนา โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการเสริมสร้างพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา บริบท ความสามารถวัฒนธรรมองค์กร

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ ประเมิน จำแนก ปัจจัย กระบวนการพัฒนาของโรงเรียน

ขั้นที่ 4 ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาให้มองเป็นภาพงานระยะระยะเวลาการพัฒนาหรือวัน เดือน ปีที่ผลสำเร็จจะปรากฏชัดเจน

ขั้นที่ 5 พัฒนาระบบ (ประยุกต์จากแนวทางของ TOPSTAR) ทั้งระบบหลักและระบบสนับสนุนของโรงเรียนที่เชื่อว่ามีส่วนในการสร้างเสริมคุณภาพผู้เรียน

ขั้นที่ 6 นำระบบสู่การปฏิบัติมีคู่มือระบบเพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ให้ทุกฝ่ายรับรู้และเข้าใจตรงกัน

ขั้นที่ 7 ปฏิบัติจริง ทุกฝ่ายร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาตามบทบาทหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

ปาณิสรา แพงพุท (2553) ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการศึกษาภายในของสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 6 บูรณาการ การเรียนรู้อย่างพอเพียง องค์ประกอบที่ 7 โรงเรียนธรรมาภิบาลอย่างพอเพียง องค์ประกอบที่ 8 โรงเรียนเป็นฐาน องค์ประกอบที่ 9 ประกันคุณภาพอย่างพอเพียง องค์ประกอบที่ 10 ระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการอย่างพอเพียง องค์ประกอบที่ 11 สร้างโอกาสดูแลช่วยเหลืออย่างพอเพียง และองค์ประกอบ ที่ 12 การสื่อสารประสานงานประชาสัมพันธ์อย่างพอเพียง

จักษ์ปรุพท์ วิชาอักษรวิทย์ (2555, น. 84-85) ได้เสนอแนะรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. พัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ควรจัดบรรยากาศ และ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยจัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดลอม ในโรงเรียน ที่เน้นความร่มรื่น เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ของท้องถิ่นและ ภูมิปัญญาไทย กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติ เช่น การเข้าแถว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริม ผู้กระทำความดี การ ส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดการนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยใช้สื่อ เทคโนโลยี และอื่นๆ ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตน และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

3. การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบ การบริหาร จัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริม การสนับสนุน การจัดการศึกษา กล่าวคือทบทวน ปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหาร จัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม หรือจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติ งานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติงาน ตามแผนอย่างเป็นระบบ และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และ กรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมใน การ ดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา ของ

เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบการ นิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน ให้เอื้อ ต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนกล่าวคือร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพ และบรรยากาศภายในสถานศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

5. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยติดตามและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ของผู้เรียน ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนติดตามและ ประเมินความ เหมาะสมของการดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ จัดให้มีระบบการ รายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและยังได้เสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษาระดับอื่น ๆ อาทิเช่น ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

ชวลิต จันทร์ศรี (2555, น. 155-156) ได้สรุปผลรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมบุคลากร 2) การ จัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การวางแผนและการนำหลักหลักสูตรตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และปรับปรุงพัฒนา

สุชาติ นันทะไชย (2559) ได้สรุปแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

1. กำหนดแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
2. จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ
3. สำรวจสภาพปัญหาของโรงเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการและ แผนปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

4. กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยให้ผู้ปกครองชุมชน และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5. สนับสนุน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาต่อเนื่องโดยเน้นความมั่นคงและยั่งยืน

6. ประชาสัมพันธ์ แนวคิดและเผยแพร่ผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานในชุมชนและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

สรุปได้ว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องจัดระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บูรณาการเรียนการสอนในหลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรมมีความสามารถปรับตัว การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ มีทักษะ การดำรงชีวิตแบบพอเพียง พึ่งตนเองและช่วยเหลือคนอื่นได้ โดยคำนึงถึงศักยภาพและความสามารถ ที่แตกต่างกันของบุคคล บริบทของสถานศึกษา และความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

2.7 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรกรณ์ ปริยากร (2538, น. 5) ได้กล่าวว่า การพัฒนามาจากคำภาษาอังกฤษ Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวเติบโตขึ้น ปรับปรุงให้ดีขึ้น เหมาะสมกว่าเดิมหรือก้าวหน้าอุดมสมบูรณ์ เป็นที่น่าพอใจ ความหมายจากรูปศัพท์ ในภาษาไทย การพัฒนา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 779) หมายถึง การทำความเจริญ เปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยาใช้คำว่าพัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโต ทำให้องกงามมากขึ้น สนธยา พลศรี (2547, น. 4) กล่าวถึง การพัฒนาในความหมายของนักวางแผน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของ มนุษย์ไว้ล่วงหน้าในลักษณะของการวางแผนและโครงการ จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ส่วน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2545, น. 1) ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ว่าเป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง คือ เป็นชุดของการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีการเตรียมการ หรือวางแผนไว้ เรียบร้อยแล้ว ผู้ปฏิบัติบัง เกิดผลตามที่คาดหวังไว้ โดยลักษณะกิจกรรมที่ดี ต้องนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน การพิจารณาการ จัดการตนเองของผู้เรียน เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้และมีความสุขในชีวิต ซึ่งควรเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ผู้เรียน มีโอกาสแสดงออก อย่างมีอิสระทางด้านความคิด ผู้เรียนค้นพบตนเอง รู้จักตนเอง สร้างความท้าทาย กระตุ้นให้อยาก เข้าร่วมกิจกรรม สนุกสนาน เพลิดเพลิน บรรยากาศเป็นกันเอง มีความหลากหลายใน รูปแบบกิจกรรม สมปอง มาตย์แทน (2555, น. 38) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า

หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงผู้เรียนให้เจริญงอกงามตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาการพัฒนาผู้เรียน (Student Development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (2559) ขจิต ฝอยทอง และ กาญจนา ทองอินทร์ กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นกิจกรรมที่เลือกเองตามความสนใจอย่างแท้จริง (2559) ส่วน โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนวังไกลกังวล (2555, น. 794) ระบุไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการจัดกิจกรรมอย่างเป็นกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก และเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการจัดกิจกรรมอย่างเป็นกระบวนการ ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก และเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขสุขพัชราชม์เจริญ (2545, น. 3) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สติปัญญา มุ่งส่งเสริมเบนคตาค่านิยมสร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้รู้จักตนเอง ปรับตัวปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 2-4) ระบุไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียง

มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

จากการศึกษาสรุปได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม มุ่งเน้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กอัจฉริยะ เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาส ด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการที่มีความสมดุลด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รู้จักและเข้าใจตนเองส่งเสริมการสร้างเจตคติที่ดีมองเห็นคุณค่าของชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวได้อย่างเหมาะสมปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยผู้เรียนสามารถเลือกร่วมและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแรงบันดาลใจที่จะพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.7.1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.7.1.1 ความหมายการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

กรมวิชาการ (2544, น. 24) ได้ระบุความหมายของการกิจกรรมแนะแนวว่า กิจกรรมแนะแนวมุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น พึ่งตนเอง มีทักษะในการเลือกแนวทางการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม มีสุขภาพจิตที่ดีมีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 38) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

Kottman, Ashby and Groaf, (2001, p. 3 อ้างถึงใน สมร ทองดี และปราณี งามสูตร 2545, น. 11) Guidance Activities, กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนว เป็นมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคนแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือได้มีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสร้างเสริม ป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม

อาภา ภูณัดช่าง และเรียม ศรีทอง (2545, น. 92-93) ได้เสนอความคิดว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งตอบสนองการบริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) โดยมุ่งให้ผู้รับบริการได้ปฏิบัติการเสริมสร้าง พฤติกรรม ทั้งการพิจารณาเลือกข้อมูล การปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ เจตคติ ฝึกทักษะหรือเสริมทักษะที่จำเป็นให้ดียิ่งขึ้น

ไพศาล อันประเสริฐ (2551, น. 2) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ครูทำให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา รู้วิธีการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยใช้กระบวนการสอนแบบบูรณาการ โดยนำเอาเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมหรือการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งการสอนในลักษณะนี้ครูมีบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) มีหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมประสบการณ์ในการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงกิจกรรมจนเกิดประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 2) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียนและอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

กรกฏา นักรัศมี (2558, น. 10), นิรันดร์ จุลทรัพย์, (2558, น. 33) และเจษฎา บุญมาโฮม, (2558, น. 34) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจตนเองเพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจและวางแผนได้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและเจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพแห่งตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น. 3) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กระบวนการทางจิตวิทยาที่มีเป้าหมายให้บุคคลรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างชาญฉลาด มีเหตุผล รู้จักป้องกันปัญหา สามารถวางแผน และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพเพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ รู้จักป้องกันปัญหาแก้ไขพฤติกรรมให้เหมาะสมปรับตัวได้ตามสถานการณ์ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 4) ได้กำหนดความหมาย ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครูรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ปกครองชุมชนหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เสกสิทธิ์ แสนทวีสุข (2550, น. 25) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้โดยมีผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, น. 17) ให้ความหมายว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, น. 131) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายใน นอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือ สำหรับครูที่ปรึกษาตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น. 8) ให้ความหมายว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครองป้องกันดูแลแก้ไขให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างมีแบบแผนและขั้นตอนที่ชัดเจนโดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก

ในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียน โดยเน้นให้ นักเรียนเป็นคนดีคนเก่งมีภูมิคุ้มกันที่ดีปลอดภัยจากสารเสพติดและมีความสุขในการดำรงชีวิต

2.7.1.2 องค์ประกอบการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

กรมวิชาการ (2544, น. 24) ได้ระบุงค์ประกอบของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเทคนิค วิธีการและทักษะการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและสามารถวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

2. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการทำงานและอาชีพมุ่งให้ผู้ เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้โลกของงานอาชีพอย่างหลากหลายมีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในอาชีพ มีการเตรียมตัว สู่อชีพตลอดจนมีการพัฒนางานอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

3. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านชีวิตและสังคมมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, น.4) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาต้องจัดให้ครอบคลุมขอบข่ายงานแนะแนว ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านอาชีพให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้านรู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพสามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ

3. ด้านส่วนตัวและสังคมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองรักและเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่นรักสิ่งแวดล้อมมีวุฒิภาวะทางอารมณ์มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะชีวิตและสามารถปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น. 2) ได้กำหนดองค์ประกอบการแนะแนวออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน หรือการศึกษาต่ออย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านอาชีพให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้านรู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพสามารถวางแผน เพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

3. ด้านส่วนตัวและสังคมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดี มีคุณภาพ มีทักษะชีวิตสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 4) ได้กำหนดประเภทของการแนะแนวออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภท ดังนี้

1. การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาความรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักโครงสร้างหลักสูตรแผนการเรียนเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาวិธีการเรียนการบริหารจัดการตนเองด้านการเรียนการแบ่งเวลาเรียนการสอบการสอบแก้ตัวการศึกษาต่อเป็นต้น เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้

2. การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นการแนะแนวที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลกกว้างทางอาชีพ รู้จักเลือกอาชีพอย่างชาญฉลาด การสร้างค่านิยมและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพเตรียมพร้อมทางวุฒิภาวะด้านอาชีพการช่วยให้เกิดความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงานหรือเลื่อนระดับการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) เป็นการแนะแนวที่ช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตด้วยเหตุผลอย่างชาญฉลาด รู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ มีอารมณ์มั่นคงสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

กขพร ควงประเสริฐ (2559) ได้แบ่งประเภทของการแนะแนว แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. แนะนำทางการศึกษา (Education Guidance) การแนะแนวทางการศึกษา เป็นกระบวนการของการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทางการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการทราบถึงแนวทางการเข้ารับการศึกษ แนวโน้มของการศึกษา โอกาสของการศึกษาในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ สามารถเลือกแนวทางการศึกษา ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถทางสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

2. แนะนำทางอาชีพ (Vocational Guidance) การแนะแนวทางอาชีพ เป็นกระบวนการของการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ แนวทางและโอกาสของการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ การแนะแนวทางอาชีพ จะช่วยให้ผู้เรียน ผู้รับบริการรู้จักศึกษาโลกของงานอาชีพ รู้จักเตรียมตัวทางด้านอาชีพ และช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการเลือกงานอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนการประกอบอาชีพได้ ซึ่งจะช่วยให้ทำงานอาชีพได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมีความสุขกับการทำงาน

3. การแนะแนวด้านสังคมส่วนตัว (Personal Social Guidance) การแนะแนวด้านสังคมส่วนตัว เป็นกระบวนการของการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนหรือผู้รับบริการให้รู้จักปฏิบัติตนที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น รู้จักทำตนให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น

จากการศึกษาสรุปได้ว่าองค์ประกอบการแนะแนวมีดังนี้ 1) ด้านการศึกษา (Education Guidance) ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านอาชีพ (Vocational Guidance) ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผน เพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ 3) ด้านส่วนตัวและสังคม (Personal Social Guidance) ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจ

ตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักสิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพมีทักษะชีวิต และสามารถปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2559) ได้กล่าวถึง กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 5) การส่งต่อ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2. การคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนियามกลุ่ม ได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2.2 กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

2.3 กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

2.4 กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความเป็นอัจฉริยะแสดงออก ซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุดการจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น มีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ

3.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียน หรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ ดังนี้

4.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม

4.2 การเยี่ยมบ้าน

4.3 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

4.4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

5. การส่งต่อในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณีการส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

5.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่ให้การช่วยเหลือ นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

5.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่า เป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้ แผนภูมิแสดงกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 37) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, น. 20) และหน่วยศึกษานิเทศก์ (2544, น. 10) ให้ความสำคัญของการเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคลที่ตรงกัน คือนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับด้านนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดากัน โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่ครูเป็นที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านความสามารถแยกเป็น

1.1 ด้านการเรียน

1.1.1 ด้านความสามารถอื่น ๆ

1.2 ด้านสุขภาพแยกเป็น

1.2.1 ด้านร่างกาย

1.2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม

1.3 ด้านครอบครัวแยกเป็น

1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ

1.3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน

1.4 ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการ

ช่วยเหลือนักเรียน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, น. 20) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 37) เพิ่มข้อมูลพื้นฐานนักเรียนอีก 3 ด้าน คือ ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย และด้านพฤติกรรมทางเพศ ส่วนวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนครอบคลุมทั้งด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัวที่สำคัญคือ

1.4.1 ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสาร

เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้นหากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถาม

จากคุณครูคนอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียนเป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนแต่อย่างน้อยควรครอบคลุมด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนจึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา และมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อยระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบสะสมไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษา ก็ได้

1.4.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนที่ได้ แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมิได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนามาจาก The Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายทั้งในประเทศแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงตรงจำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตโดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะทำการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินและหาค่าเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทยแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด คือ 1) ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก 2) ชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเด็กและ 3) ชุดที่เด็กประเมินตนเองทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวน 25 ข้อ เท่ากันทางโรงเรียนอาจเลือกให้นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียวกันหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อหาความแม่นยำยิ่งขึ้นโดยระยะเวลาประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือนซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

1.4.3 วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอหรือเกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นขั้นตอนแรกที่ครูที่ปรึกษาควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมนักเรียนให้มากที่สุด และจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในด้านความสามารถด้านสุขภาพด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ เพื่อทำการคัดกรองนักเรียนในความรับผิดชอบในขั้นต่อไป

2. การคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2544, น. 25) กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, น. 43) ให้ความหมายของการคัดกรองนักเรียนที่ตรงกันว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่ได้จัดทำขึ้น แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ

2.2 กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ปัญหา ตามแต่กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติโดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบปัญหาอะไรก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษา ห่วงเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตน ถูกจัดอยู่ในกลุ่มผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียนักเรียนได้ภายหลัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 43) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้นโรงเรียนจึงมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียนรวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใด จึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนของการคัดกรองนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะ ถ้าครูที่ปรึกษาคัดกรองผิดไม่อาศัยข้อมูลและเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดหรือสถานศึกษาไม่ตั้งเกณฑ์การคัดกรองให้ชัดเจนก็จะทำให้ผลการคัดกรองนักเรียนคลาดเคลื่อนเป็นผลเสียนักเรียนและ

อาจเป็นปมด้อยในการรู้สึกของผู้เรียนได้ขั้นตอนของการคัดกรองนักเรียนจะช่วยให้จัดกลุ่มผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและสามารถทำการส่งเสริมหรือพัฒนาหรือแก้ไขที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างตรงเป้าหมาย

3. การส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2544, น. 29) กล่าวถึง ความหมายและความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียนที่ตรงกัน คือ เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้

3.1 กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

3.2 การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom Meeting)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2547, น. 48) ได้ให้ข้อควรตระหนักในการดำเนินกิจกรรมทั้งสองนี้ว่า

1. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนครูประจำชั้นควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

3. ครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนควรเป็นกิจกรรมหลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

จากความสำคัญวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมนักเรียนจะเห็นว่าขั้นตอนของการส่งเสริมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งการส่งเสริมนักเรียนสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการส่งเสริมนักเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญในการส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่ม เช่น นักเรียนกลุ่มที่ปกติมีความสามารถเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ขณะเดียวกันในกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยงก็ไม่ควรละทิ้งหรือละเลย สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนในกลุ่มนี้ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองเพื่อให้เขากลับมาอยู่ในกลุ่มปกติ และโอกาสได้ทำกิจกรรมตามความถนัดความสนใจได้อย่างหลากหลายมากขึ้น ถ้าสถานศึกษามีแนวทางในการส่งเสริม

ผู้เรียนได้อย่างชัดเจนก็จะสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีคุณภาพปัญหาด้านผู้เรียนก็จะน้อยลงหรือหมดสิ้นไปนักเรียนก็จะคุณสมบัติตามความคาดหวังเป็นกำลังอันสำคัญของชาติต่อไป

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2544, น. 32) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่ตรงกัน คือ เป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาครูให้การเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยให้พลละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปวิธีการและเครื่องมือป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ ดังนี้

4.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน เป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งในด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้จิตวิทยาวัยรุ่นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือ การสัมพันธภาพการใช้คำถามและการรับฟังปัญหาทั้งเนื้อหาและความรู้สึกแนวทางในการแก้ไขปัญหานักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งควรศึกษาค้นคว้าจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ แนวทางดำเนินการครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษา โดยมีกระบวนการในการให้การปรึกษาสร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหายุติการปัญหาการที่จะเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัดอบรมให้ หมั่นฝึกฝน ทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการเรียน หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครองแนวทางในการดำเนินการครูที่ปรึกษาสามารถพิจารณากิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน

ของนักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น ดังนี้ 1) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4) การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม 5) การใช้กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง สำหรับข้อ 2,3 และข้อ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และข้อ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าวครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ การจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้น การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษาควรคำนึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหาบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนสภาพของชั้นเรียนโรงเรียนชุมชน

ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ การรักษาความลับเรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผยยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุ-ชื่อสกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะให้เกียรตินักเรียน การบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้การรายงานการช่วยเหลือนักเรียนควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญการแก้ไขปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียวแต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากหลายสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล

ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือที่ตายตัว เพียงแต่มีแนวกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือครูที่ปรึกษาแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ฝึกฝน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

5. การส่งต่อนักเรียน

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2544, น. 36) ได้ให้ความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาที่ตรงกันคือการดำเนินการโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการใน 4 ขั้นนั้น อาจมีบางกรณีที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ทับทบบทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โดยยากต่อการแก้ไขการส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 ดังนี้

5.1 การส่งต่อภายในครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาเช่นครูแนะแนวครูพยาบาลครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

5.2 การส่งต่อภายนอกครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สำหรับการส่งต่อภายในหากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหายากแก่การช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องให้การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพ หากเกิดกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกันแนวทางในการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาส่งนักเรียนไปพบครูอื่นๆเพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้นมีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาดังนี้

5.2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ

5.2.2 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ เป็นต้น

5.3.3 ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

กรมสุขภาพจิต (2544, น. 39) ได้ระบุว่า ความสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของนักเรียน ครูทุกฝ่ายและการสนับสนุนอย่างดียิ่งของผู้ปกครอง อีกทั้งหากมีจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน เพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 14-20) ได้กล่าวถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคน มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลายลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จาก

เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการมิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

2. การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความถูกต้องรวดเร็วและแม่นยำระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนดเช่นในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม อาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้

2.1 กลุ่มปกติคือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2.2 กลุ่มเสี่ยงคือนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี

2.3 กลุ่มมีปัญหาคือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาโดยด่วน

2.4 กลุ่มพิเศษคือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความเป็นอัจฉริยะแสดงออก ซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคมการสร้างภูมิคุ้มกันการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการดังนี้

3.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

3.2 การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาในกลุ่มพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้

- 4.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม
- 4.2 การเยี่ยมบ้าน
- 4.3 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)
- 4.4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

5. การส่งต่อ

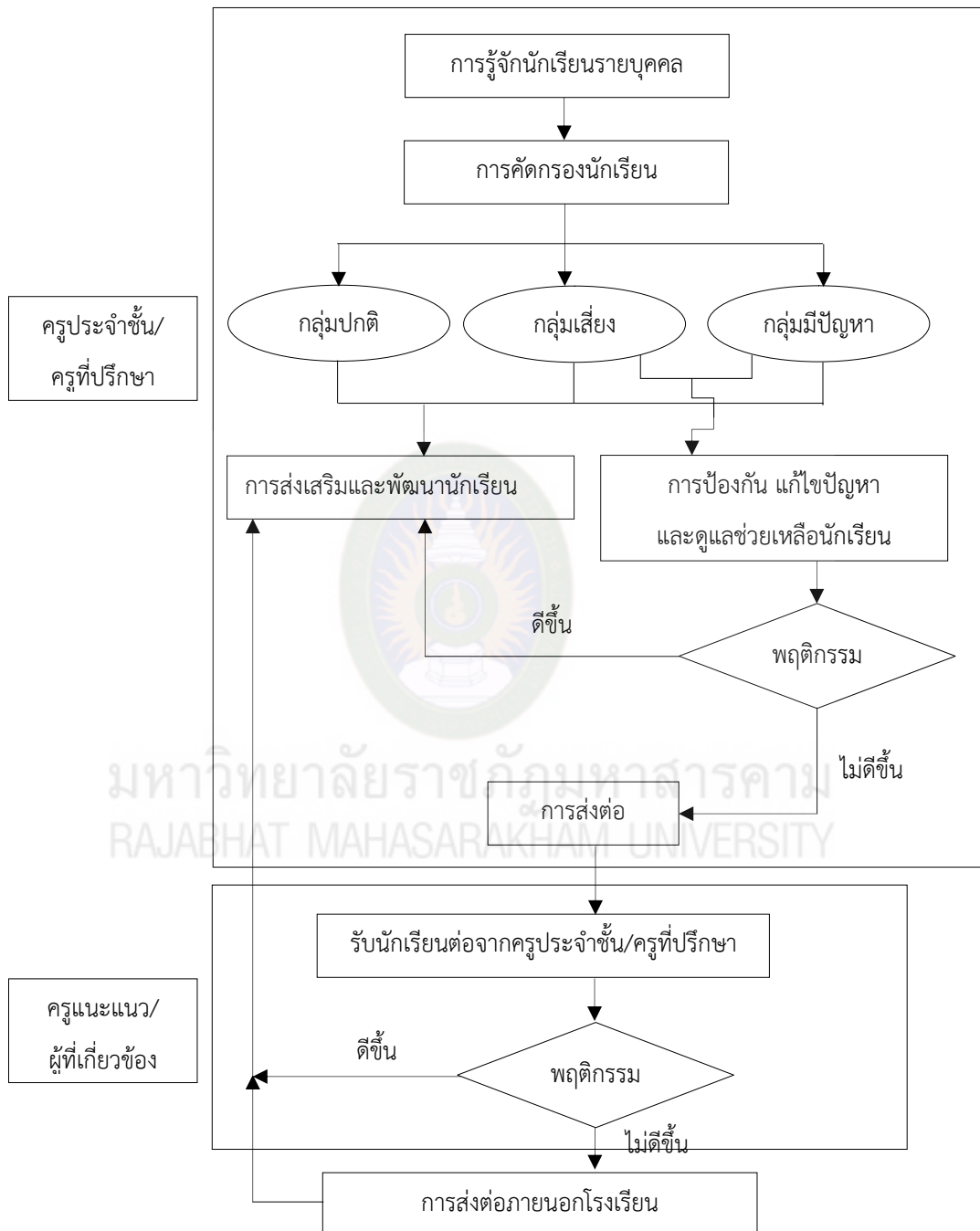
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาอาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือ แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้นหากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณีการส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

5.1 การส่งต่อภายในครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาเช่นส่งต่อครูแนะแนวครูพยาบาลครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง

5.2 การส่งต่อภายนอกครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีมีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเริ่มต้นจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาแล้วส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกกลุ่มด้วยกิจกรรมโฮมรูมและการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนส่วนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาที่มีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีช่วยเหลือเพื่อป้องกัน

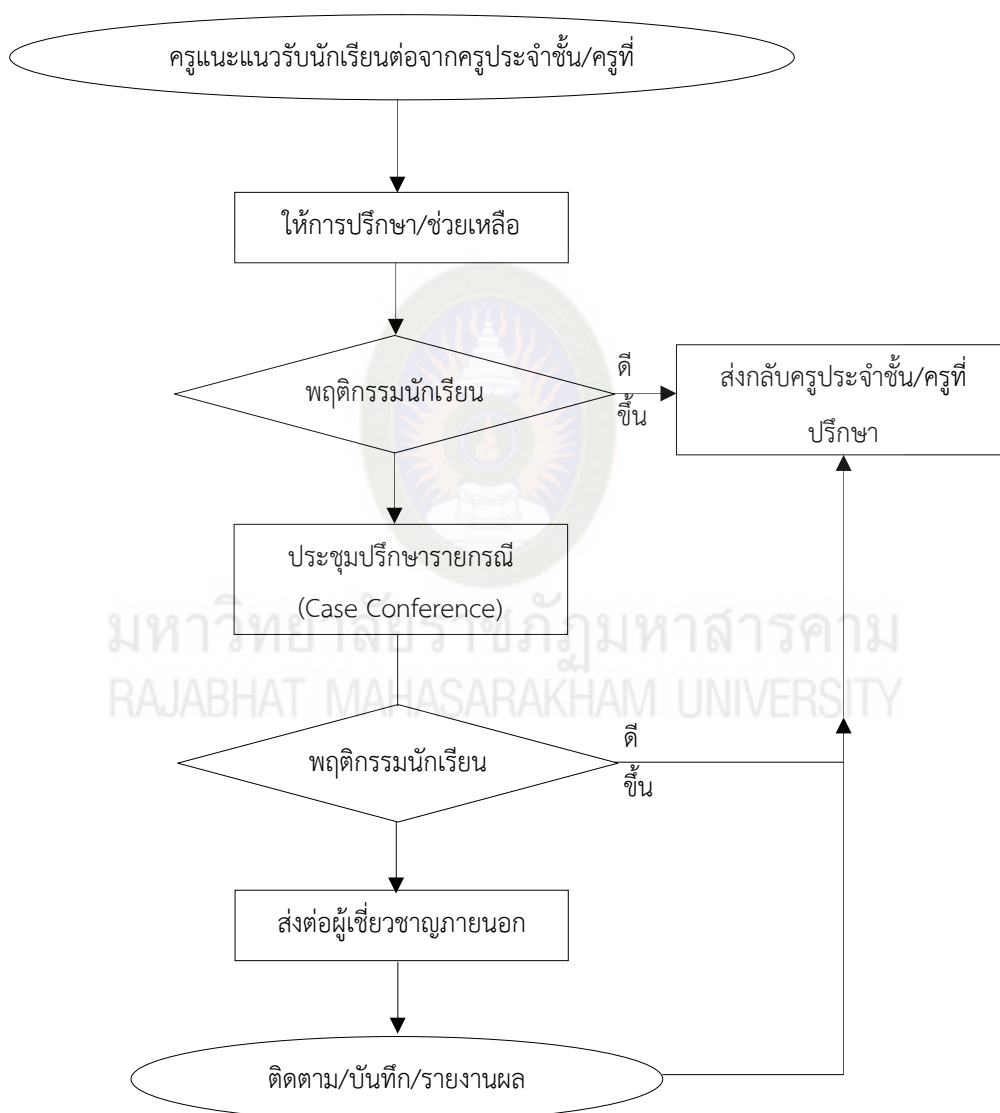
และแก้ไขปัญหาโดยใช้กลวิธีพิเศษแต่ถ้าในกรณีที่ความเสี่ยงหรือปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วยังไม่ได้ผลน่าพอใจก็ต้องส่งต่อตั้ง ภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากภาพที่ 2.2 ครูแนะแนว/ผู้เกี่ยวข้องรับนักเรียนต่อจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือด้วยเทคนิควิธีการทางจิตวิทยาถ้าดีขึ้นส่งกลับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ถ้าไม่ดีขึ้นก็ประสานเพื่อส่งต่อภายนอก

บทบาทของครูแนะแนวจึงเริ่มจริงจังในชั้นรับการส่งต่อจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบ 5 ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการ ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อมูลที่ผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน
 2. การคัดกรองนักเรียนจะคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มปกติ คือ ควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา
 - 2.2 กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี
 - 2.3 กลุ่มมีปัญหา คือ กลุ่มมีปัญหามาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน
 - 2.4 กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ มีความสามารถโดดเด่นซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษถึงขั้นสูงสุด
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ ดังนี้
 - 3.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
 - 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา
4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน กิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ 4 ประการ ดังนี้
 - 4.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม
 - 4.2 การเยี่ยมบ้าน
 - 4.3 การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom Meeting)
 - 4.4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนา
5. การส่งต่อ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้
 - 5.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา และฝ่ายปกครอง

5.2 การส่งต่อภายนอก เป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียน จะดูแลช่วยเหลือ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554 – 2556 (2559) ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการ ดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จิตวีไล ประไมย์ (2548, น. 98-100) ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการ รู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนบัว เขตพญาไท กรุงเทพฯ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เรื่องการคิดสร้างสรรค์และกระบวนการคิด ขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น มีจำนวน 16 ชุด ชุดการสอนแต่ละชุดมีค่า ประสิทธิภาพ 1/2 อยู่ระหว่าง 69.75- 97.18 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีการรู้คิด เรื่อง การคิดสร้างสรรค์และกระบวนการคิด ขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังนักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการรู้คิด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีการรู้คิดเรื่อง การคิดสร้างสรรค์และกระบวนการคิดขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

ดาร์ตัน ยินดีพบ (2548, น. 73-75) ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย ชุดการสอนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีประสิทธิภาพ 76.55, 77.74 และ 79.31 ตามลำดับก่อนและหลังการใช้ ชุดกิจกรรมการสอนแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคุณธรรมทุกด้านเพิ่มขึ้น ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความสามัคคี

สุพัฒนา ทองนุ่น (2548, น. 74-77) ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการศึกษาและอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีจำนวน 17 ชุด มีความก้าวหน้าแต่ละชุดมีประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 56.00/77.33-74.00/94.67 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการศึกษาและอาชีพมีความก้าวหน้าเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายบัว นนทศิลา (2548, น. 69-72) ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 17 กิจกรรม มีค่าประสิทธิภาพ 1/2 อยู่ระหว่าง 44.00-87.23 และ 54.89-91.91 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนา ด้านสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

McColman (1975, p. 109) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอน และ กิจกรรมกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้ ชุดการสอนร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่ใช้ชุด การสอนเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียว ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากงานวิจัยจะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ที่ช่วยส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสามารถใช้ในการ พัฒนาศักยภาพของบุคคลในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม อีกทั้งยังสามารถ พัฒนาพฤติกรรมให้เหมาะสม เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ ต่อไปได้

ศรายุทธ ภูถาวร (2557, น. 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนทวิธาภิเศก บางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยแยกพิจารณา 2 ด้านคือ 1) ด้านสภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวิธาภิเศก บางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2) ด้านปัญหาของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวิธาภิเศกบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สำหรับด้านสภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวิธาภิเศก บางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการ คัดกรองนักเรียน ส่วนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยในแต่ละด้านมีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

รายข้อพบว่า มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการประเมินพฤติกรรมตนเอง (SDQ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) และมีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการจัดทำทะเบียนประวัติส่วนมีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การคัดกรองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ มีการคัดกรองนักเรียนและสรุปผลการคัดกรองครบทุกระดับชั้น ส่วนมีการนำผลการคัดกรองจัดทำเป็นระบบสารสนเทศในระดับชั้น และมีการนำผลการคัดกรองจัดทำระบบสารสนเทศในระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองตามตามระเบียบการเลือกตั้งเครือข่ายผู้ปกครองของกรมสามัญศึกษา พ.ศ.2546 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ มีโครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนมีการแสวงหาความรู้ ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการสรุปผล และรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ มีการดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการของการทำกิจกรรมประสานสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง ส่วนมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5) ด้านการส่งต่อนักเรียนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ มีการนำความรู้ไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนมีการสรุปผลการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูที่ปรึกษา (Classroom Meeting) และนำผลไปพัฒนาต่อและมีการส่งต่อนักเรียนไปภายนอกโรงเรียนพร้อมข้อมูลผลการช่วยเหลือมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2557, น. 214-215) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงตามระบบและกลไก ปัญหา อุปสรรค ผลลัพธ์การดำเนินงาน พบว่ามีการดำเนินการ ในด้านการกำหนดนโยบาย กำหนด โครงสร้างการบริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศ กำกับติดตาม ปัญหา อุปสรรค ผลลัพธ์การดำเนินงาน 2) รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ยุทธศาสตร์โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงาน การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และ การประเมินผลและรายงานผล 3) ประสิทธิภาพของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า ประสิทธิภาพการ ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีการปฏิบัติ ที่ได้ผลดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, $SD = 0.39$) และภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล มีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 แต่ยังคงต้องดำเนินการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

4) รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.41$)

นฤพล กองทรัพย์ (2556, น. 85-89) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ดังนี้ 1) สถานภาพ ของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 341 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 09.38 เป็นครูผู้สอน จำนวน 309 คน คิดเป็น ร้อยละ 90.62 ส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 42.82 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 129 คนคิด เป็นร้อยละ 37.83 และน้อยที่สุดคือโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคลและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน ($\bar{x} = 3.13$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน ($\bar{x} = 2.98$) จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรจัดอบรมนิเทศครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ ตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือครู (ค่าความถี่เท่ากับ 62) 2) ควรลดภาระงานครูที่ปรึกษาไม่ควรเปลี่ยนครู ที่ปรึกษาบ่อย (ค่าความถี่เท่ากับ 56) 3) ครูต้องรู้ปัญหาของนักเรียน และควรเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ (ค่าความถี่เท่ากับ 54) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บัรรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บัรรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอน มีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าผู้บริหาร

สถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เป็นรายคู่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงออกด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่า ขนาดใหญ่และขนาดกลาง 3) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนและเปรียบเทียบจำแนกตาม สถานภาพและขนาดของโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการเก็บรักษาความลับ ผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{x} = 2.30$) และการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน ($\bar{x} = 2.13$) โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{x} = 3.28$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน ($\bar{x} = 2.13$) จากข้อเสนอแนะแนวการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียน ควรพิจารณาหลาย ๆ ด้าน (ค่าความถี่เท่ากับ 60) 2) ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มควรมีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน (ค่าความถี่เท่ากับ 52) 3) ควรมีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน (ค่าความถี่เท่ากับ 45) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงผลออกด้านการคัดกรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนมากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง 4) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยยกเว้นความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 2.57$) ความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.71$) และความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.73$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.73$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 2.19$) จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนที่ได้จาก แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรสร้างความสำคัญในกิจกรรมโฮมรูมของครูและนักเรียน เพื่อสะท้อนความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน (ค่าความถี่เท่ากับ 58) 2) ควรมีการส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายก้าวทันเทคโนโลยี (ค่าความถี่เท่ากับ 51) 3) การส่งเสริมนักเรียนไม่ค่อยต่อเนื่อง ไม่ชัดเจน ไม่เป็นรูปธรรมนักเรียนไม่ค่อยแสดงออก (ค่าความถี่เท่ากับ 48) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน 5) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและเปรียบเทียบจำแนกตาม สถานภาพและขนาดของโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาของ

โรงเรียนให้ครูมีความรู้ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ($\bar{x} = 3.40$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{x} = 3.19$) จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรติดตามอย่างใกล้ชิดและร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ค่าความถี่เท่ากับ 60) 2) ควรส่งเสริมนักเรียนทำกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด (ค่าความถี่เท่ากับ 54) 3) ควรจัดครูเข้าอบรมทักษะและเทคนิคการให้ครูที่ปรึกษาแก่นักเรียน เพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 47) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงออกด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง 6) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งต่อและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและ ขนาดของโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{x} = 3.37$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 2.66$) จากข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติจริง (ค่าความถี่เท่ากับ 78) 2) ควรติดตามผลประสานงานระหว่างครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ค่าความถี่เท่ากับ 70) 3) ควรจัดส่งต่ออย่างเป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 65) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่าไม่แตกต่างกัน

สมจิตร ภูษา (2558, น. 462-464) สรุปผลการวิจัยรูปแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครูต้องรู้จักฐานข้อมูลนักเรียนด้านครอบครัวและสังคม ด้านสุขภาพ ด้านความสามารถ และด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม เครื่องมือและวิธีการรู้จักนักเรียน ได้แก่ 1) การประเมินพฤติกรรม (SDQ) นักเรียน 2) การทำระเบียนสะสม 3) การวัดแววนักเรียน 4) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 5) การเยี่ยมบ้านนักเรียน 6) การประชุมผู้ปกครอง 7) สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 8) สอบถามสัมภาษณ์นักเรียนหรือเพื่อนนักเรียน 9) การทดสอบ 10) ศึกษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ 11) การใช้โปรแกรม Scantool และการใช้โปรแกรม DMC (2) การคัดกรองนักเรียนวิธีการคัดกรองนักเรียนโดยประชุมครูและบุคลากร จัดทำคู่มือในการดำเนินงานมอบหมายให้ครูและบุคลากรไปดำเนินงานสรุปและรายงานเครื่องมือ และวิธีการคัดกรอง ได้แก่ แบบบันทึกการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลและแบบสรุปผลการคัดกรองการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา (3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการ คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1.กิจกรรมแนะแนว 2. กิจกรรมนักเรียน 3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์กิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การจัดนิทรรศการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเพศศึกษา การใช้โครงการพิเศษ เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม โครงการทัศนศึกษา โครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการ การแข่งขันกีฬา กิจกรรมวันสำคัญของชาติ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมพิเศษร่วมกับชุมชน เช่น ชมรมเห็ดขอนแก่นของกลุ่มนักเรียนละอองฝุ่น (4) การป้องกันและแก้ไข แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้แสดงกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู ชี้แจงให้เข้าใจปัญหาให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้คำแนะนำในการปรับพฤติกรรมสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารความเข้าใจให้เข้าร่วมกิจกรรมสังคม ไม่หลงโทษที่รุนแรง มีการช่วยเหลือให้อภัยและสร้างบรรยากาศให้อบอุ่น กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ 1. การให้คำปรึกษา 2. กิจกรรมในชั้นเรียน 3. การสื่อสารกับผู้ปกครอง 4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร 5. กิจกรรมซ่อมเสริม 6. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 7. การเยี่ยมบ้าน

นักเรียน 8. การศึกษารายกรณี 9. จัดตั้งเครือข่ายคณะกรรมการตำบลเยาวชนอาสาต้านยาเสพติด

10. กลุ่มนักเรียนยุวชนแนะแนว YC (YouthCounselor) (5) การส่งต่อมี 2 วิธี คือ 1. วิธีการส่งต่อนักเรียนภายในสถานศึกษามีขั้นตอน คือ ชี้แจงทำความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนต่อสถานที่ศึกษานักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนประสานครูที่จะช่วยเหลือนักเรียน ติดตามดูแลนักเรียน และรายงานผลการช่วยเหลือต่อสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน 2. วิธีส่งต่อนักเรียนภายนอกสถานศึกษามีขั้นตอน คือ ชี้แจงทำความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนต่อสถานศึกษาต่อนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ประสานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาติดตามดูแลนักเรียนและรายงานผลการช่วยเหลือต่อสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน พร้อมทั้งรายงานผลการส่งต่อให้กับศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 สรุปรูปการนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีผลการนำเสนอ ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความเหมาะสมโดยมีข้อเสนอแนะว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโรงเรียนต้องรู้ฐานข้อมูลเครื่องมือและวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลบุคลากรในสถานการศึกษาต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันถึงข้อมูลนักเรียนว่าควรมีอะไรบ้างหลักเกณฑ์และวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลควรเป็นอย่างไรเพื่อบุคลากรทุกคนเข้าใจและดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกันด้านการคัดกรองนักเรียนมีความเหมาะสมโดยมีข้อเสนอแนะว่าในการแบ่งกลุ่มนักเรียนโรงเรียนต้องประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาเกณฑ์ในการคัดกรองในการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงการรักษาความลับของนักเรียนด้วยโดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาครูไม่ควรเปิดเผยให้นักเรียนหรือผู้ปกครองทราบโดยไม่จำเป็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาที่มีความเหมาะสมโดยมีข้อเสนอแนะว่าในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโรงเรียนและครูที่ปรึกษาควรประสานงานกันอย่างต่อเนื่องการจัดกิจกรรมควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดด้านการป้องกันและแก้ไขมีความเหมาะสมโดยมีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรให้ครูที่ปรึกษาติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดการจัดกิจกรรมควรให้นักเรียนแสดงส่วนครู ให้เป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมด้านการส่งต่อมีความเหมาะสมโดยมีข้อเสนอแนะว่าการส่งต่อนักเรียนทุกครั้งครูที่ปรึกษาควรเสนอให้ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจการส่งต่อภายในสถานศึกษาควรเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียนส่วนการส่งต่อภายนอกควรให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

สุมาลี ทองงาม (2555) ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) มีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานครโดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการบริหารจัดการที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ 2) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดโคกอนได้ดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนและ 5. ด้านการส่งต่อนักเรียนโดยได้ใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ได้เยี่ยมบ้านวางแผนการคัดกรองจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ให้ความรู้แก่ครูในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนและเชิญผู้ปกครองมารับทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียน

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าด้านการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการประเมินประสิทธิภาพของระบบที่ประกอบด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนมีสาเหตุมาจากด้านครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการย้ายถิ่นฐานปัญหาด้านของ ครูผู้สอน และปัญหาด้านผลการเรียน โดยในการพัฒนาระบบที่ช่วยลดปัญหาการออกกลางคันนั้นในงานวิจัยส่วนใหญ่เน้นทางด้านการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือ ได้แก่ โปรแกรมช่วยเหลือ นักเรียนการสร้างทางเลือกในการช่วยเหลือนักเรียน โดยในการช่วยเหลือนักเรียนนั้นเป็นการช่วยกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองต้องให้การดูแลเอาใจใส่และกล่าวตักเตือน ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียนการกำหนดรูปแบบการคัดกรองออกเป็น 3 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อในการจัดกิจกรรมด้านพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนนั้นเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมโฮมรูมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือ นักเรียนให้สามารถศึกษาจนจบหลักสูตร

จากการศึกษาสรุปได้ว่าการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึงกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม กระบวนการส่งเสริม ป้องกันและการช่วยเหลือการแก้ปัญหา เพื่อให้เป็น คนดี คนเก่ง มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ปรากฏดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

การสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ตัวบ่งชี้องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านการ แนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	กรมวิชาการ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555)	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554)	กพร. ศวประเสริฐ (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษา ประถมศึกษา สระบุรี เขต2 (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	ความถี่
1. แผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	√	√	√	√	√	-	√	-	6
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	√	√	√	√	√	√	-	√	7
3. มีโครงการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบท และภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	√	√	√	√	√	√	√	-	7
4. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	√	√	√	√	√	-	√	√	7
5. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	√	√	√	√	√	√	-	√	7
6. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	√	√	√	√	√	√	-	√	7
7. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง และสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	√	√	√	√	√	√	√	√	8

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านการ แนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	กรมวิชาการ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555)	สำนักงานการและมาตรฐานการศึกษา (2554)	กพร คงประเสริฐ (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต2 (2559)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	ความถี่
8. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง และสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
9. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้ คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
10. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะ แนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
11. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ สภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	7
12. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและ สม่ำเสมอ	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	7
13. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะ แนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	7
14. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	7

จากตารางสรุปได้ว่า ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนหมายถึง กระบวนการ
ทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จัก เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้พัฒนาตนเองได้
ตามศักยภาพรู้จักป้องกันปัญหา แก้ไขพฤติกรรมให้เหมาะสมปรับตัวได้ตามสถานการณ์ปฏิบัติตนให้

เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมกระบวนการส่งเสริมการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดีคนเก่งมีภูมิคุ้มกันที่ดีปลอดภัยจากสารเสพติดและมีความสุขในการดำรงชีวิตจากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนประกอบด้วย 14 ตัวบ่งชี้ดังนี้

1. แผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
3. มีโครงการกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน
4. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม
5. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน
6. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
7. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล
8. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน
9. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ
10. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
11. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม
12. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ
13. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

14. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น

2.7.2 กิจกรรมนักเรียน

2.7.2.1 ความหมายกิจกรรมนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 20) ได้กำหนดความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงาน ร่วมกันการรู้จักแก้ปัญหาการตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผลการช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ การวางแผนปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ (2540, น. 3) ได้สรุปความหมายกิจกรรมนักเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2533) การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสนใจและความถนัด มิใช่กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนในการเรียนวิชาต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนและสอบให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าเป็นการประกอบกิจกรรมร่วมกัน ก็คือ ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำและช่วยกันแก้ปัญหาอันจะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยในการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2533, น. 15) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียน และนอกเหนือจากหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดให้เรียนในเวลาปกติ ทั้งนี้ด้วยความสมัครใจของนักเรียนเองและด้วยความช่วยเหลือเอื้ออำนวยอำนวยความสะดวกของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ตัวอย่างกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การดำเนินงานของสภานักเรียนชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ที่นักเรียนตั้งขึ้นในโรงเรียน เช่น ชมรมดนตรี ชมรมกีฬา ชมรมศิลปวัฒนธรรม วิทยุ โทร (2524, น. 4) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง บรรดากิจกรรมหรือนอกหลักสูตรทั้งหลาย ที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียน ปริมาณและคุณภาพของกิจกรรมนักเรียนมีเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าโรงเรียนแต่ละแห่งและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525, น. 38) กล่าวถึง กิจกรรมนักเรียนว่า เป็นกิจกรรมที่ประกอบในหรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียนจัดขึ้น โดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนและดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์และไม่มีภาระให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา อมราเล็ก เรืองสินธุ์ (2540, น. 204) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องตามปกติ หัสตินทร์ เขานปรีชา (2542, น. 56) ให้ความหมายกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานและกิจกรรมทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ยกเว้นการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อส่งเสริม

ช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการศึกษา เช่น บริการแนะแนว บริการจัดหางาน บริการอาหาร บริการที่พักอาศัย บริการทุนการศึกษา บริการวิชาการ บริการยานพาหนะ บริการรักษาพยาบาลกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมการจัดตั้งองค์กรนักเรียน งานวินัยและปกครองงาน ติดตามผลสำเร็จการศึกษา เป็นต้น ปรียาพรวงศ์อนุตรโรจน์ (2542, น. 147-149) กล่าวถึง งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาไว้ว่า งานกิจการนักเรียนนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สถานศึกษาได้จัดเพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการและวิชาชีพ งานกิจการนักเรียน นักศึกษาเป็นงานที่ช่วยเหลือส่งเสริมเติมเต็มให้กับนักเรียนนักศึกษาที่มีความสมบูรณ์ นอกเหนือจากที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้น สมพิศ โห้งาม (ม.ป.ป.) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการบริการนักเรียน ขณะที่มาอยู่ในโรงเรียนที่มีใช้กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนตามปกติ อาทิ บริการแนะแนวโครงการอาหารกลางวันบริการห้องสมุดบริการตรวจสุขภาพอนามัยและกิจกรรมนักเรียนอื่น ๆ ธวัชชัย เปรมปรีดี (2543, น. 89) ให้ความหมายกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า เป็นงานที่เกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น การรับนักเรียนการแบ่งชั้นการแบ่งกลุ่มนักเรียนสวัสดิการต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียน ชาญวิทย์ โสภิตะชา (2546, น. 11) ให้ความหมายกิจกรรมนักเรียนว่า งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นตามปกติและมุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถหรือความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง ทั้งในขณะที่มีชีวิตในโรงเรียนและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสู่อาชีพการงานอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาต่างประเทศได้กล่าวถึง แนวคิดกิจกรรมนักเรียนของ Frederick (1959, p. 51-52) กล่าวถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบและได้รับการสนับสนุนจากครูในโรงเรียนแต่ไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา Good (1986, p. 73) ได้ให้ความหมายของ กิจกรรมนักเรียนไว้ว่า 1) เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสมัครเข้าร่วมดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา 2) จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนานเพิ่มพูนความรู้ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถและความสามารถ รวมทั้งส่งเสริมการเจริญเติบโตของนักเรียนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 3) จัดขึ้นโดยไม่กำหนดให้มีหน่วยกิตหรือคะแนน 4) มีบรรยากาศเป็นกันเองยิ่งกว่าในโรงเรียน

จากการศึกษาความหมายกิจกรรมนักเรียนที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัด เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ตามความสมัครใจ ตามความถนัดของตนเอง เพื่อช่วยการเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้สมบูรณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น และเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยพัฒนาบุคลิกภาพการปรับตัวการคิดสร้างสรรค์ และค้นหาความถนัดของตนเองและปลูกฝังลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย

ดำรง ประเสริฐกุล (2542, น. 25-27) กล่าวว่า ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนสามารถจำแนกกิจกรรมตามแนวที่นักเรียนได้เข้ามามีบทบาทและร่วมกิจกรรมออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนแต่เป็นกิจกรรมเสริมที่จัดให้นักเรียนเป็นการฝึกประสบการณ์ของนักเรียนทั้งยังเป็นการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่

- 1.1 กิจกรรมการปฐมนิเทศ-ปัจฉินิเทศ
- 1.2 กิจกรรมหน้าเสาธงและการออกกำลังกายหน้าเสาธง
- 1.3 กิจกรรมโฮมรูม
- 1.4 กิจกรรมกีฬาภายใน
- 1.5 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.6 กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์และชุมชน
- 1.7 กิจกรรมเสริมสร้างรายได้ระหว่างเรียน
- 1.8 กิจกรรมสภานักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

2. กิจกรรมในหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและเลือกเข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

2.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีหรือยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์เป็นกิจกรรมบังคับในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งต้องเรียนตามเพศและความสมัครใจ

2.2 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา โรงเรียนสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความต้องการของนักเรียนและตามความพร้อมของโรงเรียน กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่

- 2.2.1 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
- 2.2.2 กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร
- 2.2.3 กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์
- 2.2.4 กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- 2.2.5 กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- 2.2.6 กิจกรรมการส่งเสริมสินค้าไทย
- 2.2.7 กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
- 2.2.8 กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
- 2.2.9 กิจกรรมกีฬา
- 2.2.10 กิจกรรมนันทนาการ

2.2.11 กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม

2.2.12 กิจกรรมทัศนศึกษา

2.2.13 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารียุวกาชาดผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน (สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย)

2.3 กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนโดยหมุนเวียนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมเหล่านั้นให้ครบตามความต้องการและความจำเป็นโดยจัดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค

2.4 กิจกรรมอิสระของผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ตามความสนใจ ความสมัครใจ ความจำเป็น โดยมีผู้บริหารโรงเรียนอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องคอยดูแลใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ได้กำหนดคาบเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 4-5) กำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจโดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีระเบียบวินัย มีความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน รู้จักการแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์

1.1 กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกันให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติรวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ ลูกเสือสำรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และลูกเสือสามัญชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2. กิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนรวมกลุ่มกันจัดขึ้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เพื่อเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ ทักษะ เจตคติเพื่อพัฒนาตนเองตามศักยภาพนักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา ระดับประถมศึกษาแนวการจัดกิจกรรมชุมนุม

2.1 สำรวจความสนใจของผู้เรียนในการเลือกเข้าร่วมชุมนุม ชมรม

2.2 ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2.3 มีครูที่ปรึกษา ชุมนุม ชมรม

2.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

2.5 ครูที่ปรึกษากิจกรรมประเมินตามหลักเกณฑ์การประเมินผล

ลัดดา สุวรรณกุล. (ม.ป.ป.) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนักเรียนจำแนกตามจุดประสงค์ในการจัดการศึกษา ไว้ว่าการจัดกิจกรรมนักเรียนสอดคล้องและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

1. กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา ฯลฯ
2. กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เช่น ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ดนตรี ศิลปะ พุทธศาสนา จริยธรรม วินัย ฯลฯ
3. กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมทางด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เช่น ชุมนุมกีฬาต่าง ๆ ดนตรี งานประดิษฐ์ นักพูด วาดภาพ ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, น. 24) ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 และระเบียบที่เกี่ยวข้องแก้ไขเพิ่มเติมและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เช่น
 - 1.1 การจัดทำเขตบริการ
 - 1.2 การจัดทำสำมะโนนักเรียน
 - 1.3 การเกณฑ์และการรับนักเรียนเข้าเรียน
 - 1.4 การปฐมนิเทศนักเรียนผู้ปกครองนักเรียน
 - 1.5 การแก้ไขปัญหา นักเรียนขาดเรียน
2. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน เช่น
 - 2.1 การจัดบริการสุขภาพ
 - 2.2 การจัดอาหารกลางวัน
 - 2.3 การบริการแนะแนว
 - 2.4 การบริการนักเรียนขาดแคลน
 - 2.5 กองทุนการศึกษา
3. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น
 - 3.1 กิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย
 - 3.2 กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน
 - 3.3 กิจกรรมจัดตั้งชุมนุมต่างๆ
 - 3.4 กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
 - 3.5 การจัดกีฬา
 - 3.6 การจัดทัศนศึกษา

- 3.7 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน
- 3.8 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน
4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เช่น
 - 4.1 การติดตามผลนักเรียน
 - 4.2 การตั้งสมาคมศิษย์เก่า
 - 4.3 การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

จากการศึกษาสรุปได้ว่ากิจกรรมนักเรียนมี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนเรียนตามหลักสูตรส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดความสนใจเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยในตนเอง เช่น กิจกรรมลูกเสือเนตรนารีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 2) กิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดทำขึ้นเพิ่มเติมเสริมกลุ่มสาระที่เรียนรู้ในหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดความสนใจ

สุรพงศ์ ขวัญศรี (2541) ได้ศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ในเขตการศึกษา 3 ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และโครงสร้างการจัดกิจกรรมนักเรียน การวางแผนกิจกรรมนักเรียน การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนและกาติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน มีคณะกรรมการกิจกรรมนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการวางแผนกิจกรรมนักเรียนคำนึงถึงความสนใจความสามารถ ความถนัดและความต้องการของนักเรียนโดยมีการจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาระยะ 3 ปี และแผนพัฒนาระยะ 5 ปี แผนที่กำหนดไว้ครอบคลุมกิจกรรมตามคู่มือการจัดกิจกรรมที่กระทรวงกำหนดไว้การควบคุมและการติดตามผลการดำเนินงานโดยใช้ปฏิทินปฏิบัติงานและรายงานผลให้ทราบ มีการประเมินผลการจัดทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดแต่ละโครงการ เพื่อนำผลการประเมินไปเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแผนงานและการดำเนินงานในครั้งต่อ ๆ ไป ผู้บริหารจะสนับสนุนงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เหมาะสมนอกจากนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ครูอาจารย์ ยังให้ความสำคัญของกระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียน 4 ด้านโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากทุกด้าน

สมบัติ กระจ่างยุทธ (2542, น. 113) ได้ศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี มีปัญหาด้านผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีนโยบายที่แน่นอนไม่สามารถให้คำแนะนำได้ไม่ส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้การสนับสนุนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ภรณ์ญ พิระพงษ์ (2545, น. 106-107) ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการจัดกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับดังนี้นโยบาย/ปรัชญาของโรงเรียนประเภท/ลักษณะกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ปฏิทินประจำปีหลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนการบริหารองค์กรกิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน 2) จากการสัมภาษณ์โรงเรียน 10 โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 10 อันดับแรก พบว่าแนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 10 โรงเรียน สรุปได้ดังนี้ 2.1) นโยบาย/ปรัชญาของโรงเรียนทุกโรงเรียน มีนโยบายของโรงเรียน 2.2) หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนพบว่ามี 2 ลักษณะ คือครูอาจารย์เป็นผู้เสนอตั้งกิจกรรมชุมนุมและนักเรียนเป็นผู้ขอจัดตั้งชุมนุม 2.3) ประเภท/ลักษณะกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่พบว่า นักเรียนสนใจกิจกรรมด้านกีฬาเป็นอันดับหนึ่ง 2.4) อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน/ชุมนุมพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ยินดีรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุม 2.5) การบริหารองค์กรกิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนพบว่า โรงเรียนมีแบบฟอร์มการบริหารเป็นแบบให้นักเรียนและในแต่ละโรงเรียนส่วนมากนักเรียนจัดระบบการบริหารอย่างเป็นระบบ 2.6) ปฏิทินประจำปีพบว่าโรงเรียนจัดทำปฏิทินของโรงเรียนกิจกรรมนักเรียนแต่ละกิจกรรมส่วนมากก็มีปฏิทินในส่วนของกิจกรรมของตนบางกิจกรรมไม่ได้ดำเนินการ 2.7) การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนพบว่าส่วนมากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินโดยใช้หลักการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 80 การให้นักเรียนประเมินผลงานของตนเองและหรือให้เพื่อนในกลุ่มประเมินนั้นก็พอมีปรากฏอยู่บ้างแต่ไม่มีหลักฐานหรือยังไม่ได้ปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร

อณัญญา เรืองวานิช (2557, น. 101) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีปัญหาสูงที่สุดคืองานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 2.1) ด้านงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2) ด้านงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 2.3) ด้านงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.4) ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีอย่างมีส่วนร่วม

Barnes (1990, p. 337) ได้ศึกษาบทบาทของกิจกรรมนักเรียนในโปรแกรมของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา พบว่าบทบาทของกิจกรรมนักเรียนไม่มีความแตกต่างระหว่างมุมมองปัจจุบันของนักธุรกิจ และครู ในส่วนความคาดหวัง ทศนคติในปัจจุบัน ก็พบว่าไม่แตกต่างกัน สิ่งที่ทั้งครูและผู้บริหารคำนึงถึงคือ การพัฒนากิจกรรมนักเรียนการประเมินโปรแกรมการฝึกผู้นำนักเรียน

Estes (1995, p. 257) ได้ศึกษาเรื่องการสนับสนุนและการคัดเลือกของนักเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียนพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญ ระหว่างตัวแปรของการสนับสนุนการก่อตั้งกิจกรรมนักเรียนโดยวัดจากความสนใจของผู้เรียนในการมีส่วนร่วม ตัวแปรที่ศึกษา คือคุณลักษณะส่วนตัวของ ได้แก่ เพศ อายุ และสัญชาติ และตัวแปรวิชาการ ได้แก่ สถานะทางครอบครัวและสถานะทางการทำงาน

Burnett (1996, p. 282) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความสำเร็จของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรส่งผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักเรียนที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีแนวโน้มจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน

Haidle and Keith (1996, p. 142) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการสนับสนุนให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนคริสเตียนพบว่าโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมคือโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างดีเยี่ยมเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และมีครูที่คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี

Holloway (2002) ได้ศึกษากิจกรรมนอกหลักสูตร และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของนักเรียนผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากการได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรนอกจากนี้ยังพบว่านอกจากนักเรียนจะได้รับความรู้ และประสบการณ์จากการทำกิจกรรมแล้วยังได้รับรายได้ นอกจากนี้ ยังเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคมกิจกรรมนอกหลักสูตรจึงก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ผลของการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรยังพบว่าเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ชอบจะมากอยู่ในโรงเรียนมากกว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การที่เด็กทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาใดก็จะทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น เช่น เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ด้วย

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่ากิจกรรมนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเองให้นักเรียนเรียนได้ประพุดิตตนได้เหมาะสมปรับตัวได้กับสถานการณ์ลดปัญหาสังคมทำให้นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนอกจากนี้การจัดกิจกรรมนักเรียนนอกหลักสูตร/เสริมหลักสูตรยังส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้นๆ และที่สำคัญกิจกรรมนักเรียนยังเป็นกิจกรรมที่ประสานให้โรงเรียนและชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันซึ่งจะทำให้การบริหารกิจการของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต่อไป

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียน ปรากฏดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2

การสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียน

ตัวบ่งชี้องค์ประกอบการพัฒนา ผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียนแหล่งข้อมูล	แหล่งข้อมูล						ความถี่
	ดารา ประเสริฐกุล. 2542	กระทรวงศึกษาธิการ. 2552	ลัดดา สุวรรณกุล.ม.ป.ป.	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2534	http://www.papatbook.wordpress.com	http://www.scbfoundation.com	
1. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	√	√	√	√	√	√	6
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	√	√	√	√	√	√	6
3. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	√	√	√	√	√	√	6
4. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	√	√	√	√	√	√	6
5. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	√	√	√	√	√	√	6
6. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	√	√	√	√	√	√	6
7. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน	√	√	√	√	√	√	6
8. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	√	√	√	√	√	√	6
9. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	√	√	√	√	√	√	6
10. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	√	√	√	√	√	√	6

จากตารางสรุปได้ว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ตามความสมัครใจ ตามความถนัดของตนเอง เพื่อช่วยการเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้สมบูรณ์กว้างขวางยิ่งขึ้นและเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยพัฒนาบุคลิกภาพการปรับตัว การคิดสร้างสรรค์ และค้นหาความถนัดของตนเอง และปลูกฝังลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าวผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนในการดำเนินชีวิต
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”
3. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
4. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
5. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
6. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน
7. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน
8. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
9. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
10. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.7.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.7.3.1 ความหมายกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 38) ระบุว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึง ความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคมกระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 38) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะ

อาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบความดีงามความเสียสละต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559) ระบุไว้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจ ในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 55-58) ได้ระบุไว้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะเพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรมจริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

หนูกร ปฐมพรพรช (2559) ความหมายของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัครเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนให้มีความ เมตตา กรุณา มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะ เพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น กิจกรรม อาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

จากการศึกษาสรุปได้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะจิตอาสาอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบเป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมทุกชั้นปีควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้จัดกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการรายงานและเผยแพร่ผลงานด้วยตนเอง การประเมินในแต่ละกิจกรรม

เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ทั้งนี้ทั้งนั้นการจัดกระบวนการงานจิตอาสาต้องปลูกฝังให้เกิดสำนึกจิตสาธารณะตามหลักการของหลักสูตร 2551 ด้วย 2 องค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 56-57) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาพร้อมกันออกแบบการจัดกิจกรรมวางแผนการจัดกิจกรรมปฏิบัติกิจกรรมตามแผนร่วมสรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมรายงานผลพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีองค์ประกอบหลายประการผู้เรียนสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน (กิจกรรมในวิถีชีวิตโรงเรียนเพื่อปลูกฝังจิตอาสา) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรมร่วมกันวางแผนปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาในวิถีชีวิตของชั้นเรียนและโรงเรียนจนเกิดเป็นนิสัยในการสมัครใจทำงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งงานเหล่านี้จะขยายขอบเขตจากใกล้ตัวไปสู่สังคมที่อยู่ภายนอกได้

2. จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน (กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคม) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนตามแผนการจัดกิจกรรมโดยให้ทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมโดยรวม แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีแนวการจัดดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถจัดกิจกรรมตามองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

2.2 จัดกิจกรรมลักษณะโครงการ/โครงการ/กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนนำเสนอการจัดกิจกรรมต่อโรงเรียน เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดทำโครงการหรือโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ชัดเจน

2.3 จัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรม กับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่จัดกิจกรรมในลักษณะเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยผู้เรียน สามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังนี้

2.3.1 ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดกิจกรรมในโรงเรียน

2.3.2 ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่จัดกิจกรรมนอกโรงเรียน

สุพักตร์ พิบูลย์ (2559) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งจะเริ่มใช้ในลักษณะทดลองนำร่องในปี 2552 และใช้แบบทั่วไปในทุกโรงเรียน ในปี 2553 ตามหลักสูตรนี้ นอกจากการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระแล้ว ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งหลักสูตร ได้จำแนก

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุลย์ ถูกศิษย์ต้อง “เป็นคนเก่ง เป็นคนดีมีคุณลักษณะและมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด” การให้นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นความมุ่งหวังที่จะสร้าง “จิตสาธารณะ” และคุณลักษณะแฝงอื่น ๆ อีกมากมาย ผ่านกิจกรรมนี้ในการสร้างจิตสาธารณะ คงมีหลายแนวทาง “สถานศึกษาจะต้องคิดกิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้ ง่าย และสะดวกในการปฏิบัติ แต่ให้ผลดี” ต่อไปนี้อาจเป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งเพื่อการสร้างจิตสาธารณะแก่นักเรียน

1. ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการดูแลรักษาบ้าน และรับผิดชอบงานบ้าน ถือเป็นงานสาธารณะที่ใกล้ตัวที่สุด โดยมีพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรม เช่น ตื่นนอนแต่เช้า กวาดบ้าน-ถูบ้าน จัดระเบียบ/กวาดบริเวณบ้าน

2. ส่งเสริมให้เด็กร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาซอย/หมู่บ้านที่อยู่อาศัย โดยมีพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรม เช่น ปลูกต้นไม้ (ไม้ดอก ไม้ประดับ) หน้าบ้านพร้อมดูแลรักษากวาด/ทำความสะอาดถนนหรือที่สาธารณะรอบบ้านในรัศมี 5 เมตร เป็นกรรมการฝ่ายเยาวชน เพื่อการดูแลรักษาซอย/หมู่บ้าน ที่อยู่อาศัย เป็นต้น (หากสถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของเยาวชนที่เป็นรูปธรรมดังกล่าวอย่างข้างต้น พร้อมผลักดัน หรือส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างจริงจัง ท่านเชื่อหรือไม่ว่า “ชุมชนจะเป็นแหล่งที่น่าอยู่ในชั่วพริบตา” อีกทั้งเยาวชนจะเกิดคุณลักษณะอื่น ๆ ตามมา เช่น ความเสียสละเพื่อส่วนรวมทักษะการจัดการ ฯลฯ)

3. จัดกิจกรรมเพื่อชี้แนะทิศทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้แก่ชุมชน อาทิ ในช่วงฤดูกาลของการเสียภาษีเงินได้ประจำปี ครูคณิตศาสตร์มอบหมายให้นักเรียนสอบถามเงินได้ของพ่อแม่และนำไปคำนวณภาษี (ภ.ง.ด.9 1) มาคำนวณที่โรงเรียนแล้วมอบหมายให้นักเรียนนำกลับไปบ้านเพื่อหารือกับคุณพ่อ-คุณแม่ เพื่อชำระภาษีต่อไปครูวิทยาศาสตร์/ครูสังคมศึกษาให้นักเรียนร่วมปฏิบัติการรณรงค์การลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในบ้าน ครูสุขศึกษาร่วมกับชุมชนสุขภาพในโรงเรียนจัดทำจดหมายเตือนหรือปฏิบัติกิจกรรมรณรงค์ทำลายแหล่งยุงลายเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกหรือโรคอื่น ๆ เป็น

4. สถานศึกษาเป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนในรัศมีที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา เช่น รับผิดชอบดูแลในรัศมี 1 กิโลเมตร รอบสถานศึกษา โดยร่วมกับชุมชนอย่างจริงจังในการพัฒนาบรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมของชุมชน ทั้งนี้ อาจปฏิบัติการผ่านกิจกรรมชุมชนที่มีอยู่ในโรงเรียนและเน้นให้นักเรียนมีบทบาทหลักในการร่วมวางแผนพัฒนาการปฏิบัติการเช่นนี้ เสมือน “การใช้ชุมชนที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา เป็นห้องปฏิบัติการทดลองประสบการณ์ชีวิตต่าง ๆ แก่ผู้เรียน” ทั้งนี้เชื่อว่า หากนักเรียนมองเห็นแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรม 1 ชุมชน นักเรียนเหล่านั้นจะสามารถนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชุมชนที่อยู่อาศัยของตนเองได้ในอนาคตอีกทั้ง โรงเรียนเอง

ก็จะเป็นที่รักใคร่/เป็นที่พอใจของชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน เป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง (อนึ่งชุมชน อาจให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในส่วนนี้

5. ประสานงานกับผู้ปกครอง หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ให้ร่วมกันวางแผน เพื่อทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกันเป็นวงศ์ตระกูล โดยวางแผนเป็นรายปี พร้อมแจ้งแผนงาน ให้โรงเรียนทราบตั้งแต่ต้นปี การกระทำเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของโรงเรียนในการ ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์แล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว และส่งเสริมให้ครอบครัวไทย “มีจิตสาธารณะไปในตัวด้วย”

โรงเรียนราชินี (2559) ได้กำหนดองค์ประกอบในคู่มือครูที่ปรึกษากิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ว่าการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนสามารถ เลือกจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน (กิจกรรมในวิถีชีวิตโรงเรียนเพื่อปลูกฝังจิต อาสา) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรมร่วมกันวางแผนปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาในวิถี ชีวิตของชั้นเรียนและโรงเรียนจนเกิดเป็นนิสัยในการสมัครใจทำงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม กิจกรรมเหล่านี้จะขยายขอบเขตจากใกล้ตัวไปสู่สังคมที่อยู่ภายนอกได้

2. จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน (กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคม) เป็น กิจกรรมที่ผู้เรียน ได้ รับการสนับสนุนตามแผนการจัดกิจกรรม โดยให้ทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ที่เป็นประโยชน์ แก่ชุมชนและสังคมโดยรวมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีแนว การจัดดังนี้

1. จัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรม ชุมนุม โดยผู้เรียนสมัครปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของตนกับกลุ่มสาระฯ ครูที่ ปรึกษาชุมนุมและสามารถจัด กิจกรรม ได้ดังนี้

1.1 จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

1.2 จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน

2. จัดกิจกรรมลักษณะโครงการ โครงการ หรือ กิจกรรม หมายถึง กิจกรรม ที่ผู้เรียนเสนอการจัดกิจกรรมต่อครูที่ปรึกษาครูประจำชั้นและครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ เพื่อขอความเห็นชอบ ในการทำโครงการ โครงการ หรือกิจกรรม ซึ่งมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด ที่ชัดเจน โดยสามารถจัดกิจกรรมได้ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน การนับเวลาปฏิบัติกิจกรรม ฯ ตาม ข้อกำหนดของครูที่ปรึกษา

2.2 จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน (การนับเวลาปฏิบัติกิจกรรม ฯ เริ่มจัด กิจกรรมเวลา 8.30 – 16.00 = 7.30 ชั่วโมง)

3. จัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนอาสาสมัคร เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน หรือองค์กรอื่น ๆ ที่จัดกิจกรรมในลักษณะเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยผู้เรียนสามารถ เข้าร่วมกิจกรรมได้ เช่น ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดกิจกรรมในโรงเรียน ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่จัดกิจกรรมนอกโรงเรียน

3.1 เวลาเข้าร่วมกิจกรรมผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน/ปี โดยขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษา

3.2 เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมด้วยตนเองทุกขั้นตอนและต่อเนื่อง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้กำกับติดตาม

3.3 ผู้เรียนจะจัดกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในเวลา สถานที่หรือรูปแบบของกิจกรรมใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามบริบทของ แต่ละสถานศึกษา และขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษา

โรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ (2559) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ไว้ว่าสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ทั้ง ภายในและ ภายนอกโรงเรียนดังนี้

1. จัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการ 8 กลุ่มสาระเรียนรู้และประสบการณ์ ของผู้เรียนเองโดยผู้เรียน สามารถจัดกิจกรรมตามองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่ง สามารถจัดกิจกรรมได้ดังนี้

1.1 จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

1.2 จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน

2. จัดกิจกรรมลักษณะโครงการโครงการหรือกิจกรรม หมายถึง กิจกรรม ที่ผู้เรียนนำเสนอการจัด กิจกรรมต่อโรงเรียนเพื่อขอความเห็นชอบในการทำโครงการโครงการหรือ กิจกรรมซึ่งมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด ที่ชัดเจนโดยสามารถจัดกิจกรรมได้ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

2.2 จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน

3. จัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่นหมายถึงกิจกรรมที่ผู้เรียนอาสาสมัครเข้า ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน หรือองค์กรอื่น ๆ ที่จัดกิจกรรมในลักษณะเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังนี้

3.1 ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดกิจกรรมในโรงเรียน

3.2 ร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรมนอกโรงเรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่ากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายแนวทางดังนี้ 1) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่กำหนดในหลักสูตร 2) จัดบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้ 3) จัดกิจกรรมลักษณะโครงการ/โครงการ/กิจกรรม 4) จัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น ซึ่งจัดได้ 2 ลักษณะ เช่น ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดกิจกรรมในโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานอื่นที่จัดกิจกรรมนอกโรงเรียน 3 ตัวชี้วัด กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554 – 2556 (2559) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประจวบ ขวัญมัน (2556, น. 124-125) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่าที่มีการปฏิบัติที่ดี คือ 1.1) ด้านปัจจัย มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีเป้าหมายซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนให้อยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุขในสังคมแบบพหุวัฒนธรรมมีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน 1.2) ด้านกระบวนการเน้นการปฏิบัติจริงโดยมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนโดยวางแผน ดำเนินงานตามแผนและประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงาน (P-D-C-A) ตามแนวทางที่เสนอแนะโดยสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.3) ด้านผลผลิต เกิดประสิทธิผลในระดับสูง เช่น กิจกรรมการทำความสะอาดชุมชน กิจกรรม การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย กิจกรรมวันเด็กชนเผ่า เพื่อความสามัคคี เป็นต้น ส่วนแนวทางการบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ต้องการให้ดำเนินงาน คือ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขต ชายแดนไทย-พม่า เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดเกี่ยวกับบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้มากขึ้น และให้ดำเนินการตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอไว้ โดยเน้นการสร้างสันติสุขร่วมกันในสังคมแบบพหุวัฒนธรรมของชายแดนไทย-พม่า 2) รูปแบบที่สร้างขึ้น โดยได้รับมติเอกฉันท์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเหมาะสม ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัย นำเข้า ได้แก่ มีนโยบายการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ชัดเจน มีผู้บริหารสถานศึกษาที่ สนับสนุนนโยบายอย่างจริงจัง มีการมอบหมายความรับผิดชอบและบทบาทที่ชัดเจนให้กับครูที่ปรึกษากิจกรรม มีงบประมาณเพียงพอ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ และมีระยะเวลาที่เหมาะสม 2.2) กระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข และการมีส่วนร่วม 2.3) ผลผลิต ได้แก่ พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม 3) รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ได้รับการประเมินจากผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน ว่าเป็นประโยชน์ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก

บุญเรือง กันกรด (2556, น. 103) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่ารูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิมี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารกิจกรรม จิตสาธารณะ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) คณะกรรมการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แผนพัฒนาสถานศึกษา กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนเป็น ผู้ดำเนินการเองเน้นคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง ให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน 3) ส่งเสริมจิตสำนึก ในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้มี เครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมจิตสาธารณะกับ สถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งครอบคลุม กิจกรรม 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมการรณรงค์ 3) กิจกรรมการช่วยทำงานเพื่อสังคม 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) กิจกรรมการให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 45 องค์ประกอบย่อยผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

นพเชรชฐ์ สิริสุริยมลชัย (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนในสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราณบุรี-สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารและครู ต้องการให้มีคู่มือกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ เพื่อให้ครูได้นำไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียน โดยมีกิจกรรมมีภาพประกอบ แบบประเมินและนำไปใช้ได้จริง 2) ผลการออกแบบและพัฒนาคู่มือ พบว่า คู่มือประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหาคำแนะนำการใช้คู่มือ แบบประเมิน เกณฑ์การประเมินแบบสรุป แบบบันทึก ในส่วนของเนื้อหาแบ่งเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บทที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และบทที่ 4 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 3) ผลการทดลองใช้คู่มือ พบว่า ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้คู่มือตลอดจน มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 4) ผลการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขคู่มือ พบว่า หลังใช้คู่มือจัดกิจกรรมตามที่กำหนดครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อยู่ในระดับคุณภาพดีครูที่ปรึกษามีความสามารถในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับคุณภาพดี ครูที่ปรึกษามีความเห็นว่า คู่มือมีความเหมาะสม ด้านองค์ประกอบคู่มือมีคำชี้แจงการ วิธีการใช้คู่มือชัดเจน ด้านเนื้อหา มีเนื้อหาครอบคลุมมีภาพประกอบทำให้คู่มือมีความน่าสนใจ ด้านกิจกรรม สามารถนำไปปฏิบัติใช้งานได้จริง ด้านการวัด และประเมินผล มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้วัดผลผู้เรียนได้จริง และนักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับคุณภาพดี

สุพรรณณี บุญจุง (2558, น. 105-106) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กิจกรรมจิตอาสาสร้างความตระหนักรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กิจกรรมจิตอาสาส่งเสริมประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กิจกรรม จิตอาสาเสริมสร้างภาวะผู้นำ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งการบริหารกิจกรรมหลายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างคุณธรรมและวัฒนธรรมไทยด้านกิจกรรมจิตอาสาสร้างความตระหนักรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านกิจกรรมจิตอาสาส่งเสริมประชาธิปไตย ส่วนด้านกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างภาวะผู้นำและด้านกิจกรรมจิตอาสาสร้างสรรค์สุนทรียภาพทางดนตรีกีฬา และศิลปะมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็น โดยภาพรวม

ไม่แตกต่างกันแต่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีอยู่หลายประการ ได้แก่ 3.1) นักเรียนยังไม่มีความคิดกล้าคิด กล้าแสดงออกมากนัก สถานศึกษาทุกแห่งต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุลของลูกศิษย์ต้องเป็นคนเก่งเป็นคนดี มีคุณลักษณะและมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด 3.2) สถานศึกษาขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาสร้างสรรค์สุนทรียภาพทางดนตรี กีฬา และศิลปะ จึงทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในการทำกิจกรรมนั้น เช่น กิจกรรมส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน สถานศึกษาควรจัดให้มีบุคลากรหรือวิทยากรที่มีความรู้ทางด้านดนตรีพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ อย่างเต็มศักยภาพ 3.3) ในการจัดกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างคุณธรรมและวัฒนธรรมไทยนั้นสถานศึกษายังขาดการส่งเสริมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาไทยในการแก้ไขปัญหาสถานศึกษาควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาไทยในชุมชนให้มีความหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนของตนเอง 3.4) ในการจัดกิจกรรมจิตอาสาสร้างความตระหนักรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นสถานศึกษายังขาดการส่งเสริมในกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการทำกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม และ 3.5) ในการจัดกิจกรรมจิตอาสาส่งเสริมประชาธิปไตยของสถานศึกษานั้นยังขาดการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียนและชุมชน โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย

ประภาพร รักษา कुमार (2558, น. 8) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนคลองบางกระทึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายสติปัญญา และจิตใจของการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีมากน้อยเพียงใด ส่วนโรงเรียนมีสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ด้านกิจกรรมชมรมวิถียุทธโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนมีการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ กิจกรรมชมรมวิถียุทธของโรงเรียนมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความสนใจที่มุ่งเน้นเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มากน้อยเพียงใดส่วนโรงเรียนมีการปลูกฝังการมีวินัยในการดำเนินชีวิตที่พึ่งพาตนเองและผู้อื่นมากน้อยเพียงใดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรม

เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มากขึ้นน้อยเพียงใดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสา และตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มากขึ้นน้อยเพียงใด ส่วนโรงเรียน มีการจัดแหล่งการเรียนรู้สถานที่ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มากขึ้นน้อยเพียงใดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

พฤตยา เลิศมานพ (2557) ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัย 1) การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA ของเดมมิง (Demingcycle) ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การติดตามตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยภาพรวมและโดยรายด้านทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกิจกรรมแนะแนวควรกำหนดชั่วโมงและห้องแนะแนวให้ชัดเจนจัดอบรมสัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงานส่งเสริมให้มีการบูรณาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมนักเรียนควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนความพร้อมของโรงเรียนในส่วนกิจกรรม ลูกเสือเนตรนารีควรจัดอบรมสัมมนาครูผู้สอนส่งเสริมให้ครูนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ลูกเสือเนตรนารีในระดับต่าง ๆ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักภักดีต่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และความเป็นไทยกิจกรรมที่ปลูกฝังลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะรักการช่วยเหลือ งานของส่วนรวมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลทั่วไปจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนมากขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ต่างก็มุ่งหวังเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีจิตอาสาสมัครใจและเต็มใจที่เป็นผู้บริการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คาดหวังให้ผู้เรียนตระหนักในคุณธรรม จริยธรรมดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขซึ่งปัจจัยในการทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าวก็ต้องเกิดจากความร่วมมือของสถานศึกษาชุมชนและหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเติบโตด้วยความเจริญงอกงามเป็นพลเมืองดีเป็นกำลังที่สำคัญของชาติสืบไป

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ปรากฏดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3

การสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ตัวบ่งชี้/องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	แหล่งข้อมูล		
	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.	สุพักตร์ พิบูลย์. จาก www.gotoknow.org	ความถี่
	2552		
1. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	✓	✓	2
2. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	✓	✓	2
3. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	✓	✓	2
4. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	2
5. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	✓	✓	2
6. ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	2
7. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	✓	✓	2
8. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	2

จากตารางสรุปได้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ ในลักษณะจิตอาสาอาสาสมัครเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบเป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรมจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ผู้เรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมทุกชั้นปีควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการรายงานและเผยแพร่ผลงานด้วยตนเองการประเมินในแต่ละกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีผล การประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ทั้งนี้ทั้งนั้นการจัดกระบวนการงานจิตอาสาต้องปลูกฝังให้เกิดสำนึกจิตสาธารณะตามหลักการของหลักสูตรสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายแนวทาง

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ดังนี้

1. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาเกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน
3. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
4. มีผู้รับผิดชอบต่อติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
5. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม
6. ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
7. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
8. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.8 รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

2.8.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

2.8.1.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทางในการดำเนินงานหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ Bard and Hardman (1982, p.70) กล่าวว่า รูปแบบเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะ บรรยายคุณสมบัติ นั้น ๆ ให้ง่ายต่อการเข้าใจ

ทิตินา แชมมณี (2554, น. 1) กล่าวถึง ความหมายของรูปแบบไว้ดังนี้

1. รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

2. รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

ทิตินา แชมมณี (2555, น.220) กล่าวว่า รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย ปกติในการศึกษาวิจัยเรื่องใด ๆ ก็ตาม ผู้ศึกษาจะต้องตั้งคำถาม ซึ่งในกระบวนการวิจัยจะมีการตั้งสมมุติฐานหรือชุดของสมมุติฐานขึ้นมา ซึ่งก็คือคำตอบที่คาดคะเนไว้ล่วงหน้า สมมุติฐานเหล่านี้มักจะได้มาจากข้อความรู้หรือข้อค้นพบที่ผ่านมา หรืออาจจะเกิดจากประสบการณ์หรือการหยั่งรู้ (Intuition) ของผู้ศึกษาวิจัยหรืออาจจะเกิดจากทฤษฎีหลักการต่าง ๆ สมมุติฐานเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ของเรื่อง/สถานการณ์ปัญหานั้น ๆ ซึ่งจะยังคงเป็นเพียงเครื่องมือในการแสวงหาคำตอบเท่านั้น จนกว่าจะได้รับการนำไปพิสูจน์ ทดสอบ หากสมมุติฐานเป็นจริง ข้อความนั้นก็สามารนำไปใช้ในการทำนายหรืออธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ รูปแบบเช่นเดียวกับสมมุติฐานที่บุคคลอาจสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมาอุปไมย หรือทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ได้ แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี

กัมปนาท วัชรนาคม (2553, น. 66) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง โปรแกรม หรือแบบจำลองความจริงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

คัมภีร์ สุตแท้ (2553, น. 13) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

พิสนุ ฟองศรี (2554, น. 29) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากบุคคลสร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี ประสบการณ์ จินตนาการ เพื่อถ่ายทอดออกมาแทนปรากฏการณ์ด้วยการนำเสนอให้เข้าใจง่าย กระชับ ถูกต้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติได้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ตัวแปร หรือสาระสำคัญ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอย่างเป็นระบบ

จากความหมายในข้างต้นพอสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ รวมถึงการประเมินผล ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยสร้างหรือพัฒนาขึ้น เพื่อช่วยให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเข้าใจ และใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.8.1.2 ประเภทของรูปแบบ

เสรี ชัดแย้ม (2538, น. 7) สรุปว่า รูปแบบสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) แบบจำลอง หรือรูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) แบ่งออกเป็น แบบจำลองของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แบบจำลองเครื่องบินเสมือนจริงแต่มีขนาดย่อมา ๆ และแบบจำลองสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แบบจำลองที่ออกไว้ เพื่อเป็นต้นแบบการผลิตสินค้า ต้องสร้างแบบจำลองเท่าของจริงขึ้นก่อน แล้วผลิตสินค้าตามแบบจำลองนั้น 2) แบบจำลอง หรือรูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) แบ่งออกเป็น แบบจำลองเชิงแนวคิดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual For) คือ แบบจำลองที่สร้างขึ้นมาจากแนวคิดทฤษฎี เพื่ออธิบายปรากฏการณ์บางอย่าง เช่น แบบจำลองการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น และแบบจำลองเชิงแนวคิดเพื่อสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual Model) คือ แบบจำลองที่สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี การคัดสรรตามธรรมชาติเพื่อนำไปอธิบายทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

กรรณิกา เจิมเทียนชัย (2539, น. 82) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบหรือแบบจำลองเป็น 2 ชนิด คือ แบบจำลองสิ่งของที่เป็นรูปธรรม และแบบจำลองสิ่งของที่เป็นนามธรรม

จากแนวคิดของนักวิชาการ พอสรุปได้ว่า รูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบที่เป็นรูปธรรมหรือรูปแบบเชิงกายภาพ และรูปแบบที่เป็นนามธรรมหรือรูปแบบเชิงแนวคิด

2.8.1.3 การพัฒนารูปแบบ

นักวิชาการทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบ ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปแนวคิดการพัฒนาแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

เพชรีน สงค์ประเสริฐ (2550, น. 114) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ ขั้นที่ 2 การสร้างรูปแบบ ขั้นที่ 3 การทดลองการใช้รูปแบบ และขั้นที่ 4 การประเมินรูปแบบ

ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย (2552, น. 135) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักเรียนปฐมวัย มีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ขั้นที่ 3 การทดลองการใช้รูปแบบ และขั้นที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ

สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552, น. 45) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ 4 ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบเพื่อกำหนดกรอบองค์ประกอบสำคัญ ระยะเวลาที่ 2 สร้างรูปแบบ ระยะเวลาที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ และระยะเวลาที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบ

คัมภีร์ สุดแท้ (2553, น. 119) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นที่ 2 การสร้างรูปแบบ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ และขั้นที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบ

จากแนวคิดการพัฒนารูปแบบพอสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ และขั้นที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบ

2.8.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลซึ่งนำมาวิเคราะห์เพื่อเอาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยรวมทั้งตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ดังนี้

2.8.2.1 ความหมายการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550, น. 28) อธิบายถึงการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่า หมายถึง โรงเรียนที่มีความพร้อมสมบูรณ์ด้วยคุณภาพและสามารถดำเนินการพัฒนาคนตามเป้าหมาย พัฒนานักเรียนให้ประสบความสำเร็จตามความสามารถของตน

Glickman (1987, p. 622-624) ได้ให้คำอธิบายถึงการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่า หมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นองค์การแนวหน้าที่สามารถอธิบายถึงการศึกษาที่ดีด้วยตนเองตามเป้าหมายและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม

Mortimore (1988, p. 9) อธิบายถึงการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่า นักเรียนจะมีความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จเกินกว่าความคาดหวังที่ตั้งไว้

Reynolds and Creemers (1990, p. 1) ได้กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่าเป็นโรงเรียนที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพของการศึกษา

กล่าวโดยสรุป การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการบริหารและการทำงานในโรงเรียนของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งต้องมีวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม

2.8.2.2 องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

การศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลดังนี้

วิโรจน์ สารัตนะ (2555, น. 170) ได้จำแนกองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ โดยแต่ละกลุ่มมีองค์ประกอบย่อยออกไปอีก ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ประกอบด้วย การมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การมีค่านิยมและความเชื่อร่วม การมีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน
2. องค์ประกอบด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและความรับผิดชอบของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การยอมรับและการมีสิ่งจูงใจ พฤติกรรมในทางบวกของนักเรียน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครอง
3. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตรการสอน การพัฒนาบุคลากร ความคาดหวังในความสำเร็จสูง และการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

Edmonds (1979, p. 37) ได้เสนอแนวคิดที่ไปสู่ความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง
2. เน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียน
3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาดเรียบร้อยและปลอดภัย
4. กำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักเรียนในระดับสูง
5. มีการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

Stedman (1987, pp. 215-244) ได้ศึกษาวิจัยถึงองค์ประกอบความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งสรุปไว้ว่าลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประสิทธิผลของโรงเรียนดังต่อไปนี้

1. การเน้นความเป็นท้องถิ่น
2. การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง
3. ความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการกำกับดูแลนักเรียน

4. การจัดหาหลักสูตรที่เน้นทางวิชาการ
5. การใช้และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
6. การให้การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด
7. ความรับผิดชอบของนักเรียน
8. สภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสม
9. การปรับปรุงแก้ไขทางวิชาการ

Austin and Reynolds (1990, pp. 167-178) ได้ศึกษาวิจัยและรายงานว่าการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล จะต้องมียุทธศาสตร์ที่แสดงถึงความสำเร็จ 12 ด้าน ดังนี้

1. การจัดการอาคารสถานที่ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
3. ความร่วมมือของบุคลากร
4. การจัดระบบของหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
6. การกำหนดเวลาเรียนอย่างสมดุล
7. ความเป็นเลิศทางวิชาการ
8. การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองนักเรียน
9. การวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
10. การสร้างความตระหนัก
11. การมีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน
12. การมีระเบียบวินัย

Chrispeels and Ann (1990) ทำการศึกษาวิจัยประสิทธิผลโรงเรียน ซึ่งศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 8 แห่ง ในปี 1990 โดยทำการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนทั้ง 8 แห่ง การวิจัยดังกล่าวศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ 1) วัฒนธรรมการทำงานและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 2) หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดโครงสร้างขององค์กร 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี ทำการรวบรวมโดยใช้การสัมภาษณ์แบบสอบถาม ผลการทดลองและแบบบันทึกจากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการหลักสูตรและครูได้ทำงานร่วมกันมีความจำเป็นสำหรับการเพิ่มสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน
2. การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ
3. ต้องมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรที่ดี

Pierce (1991) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ใน ค.ศ. 1991 พบว่า องค์ประกอบของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีดังนี้

1. การให้ความเคารพกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
2. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เน้นการสร้างครูที่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3. หลักสูตรที่เน้นการบูรณาการและพัฒนามากกว่าทักษะพื้นฐาน
4. การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความร่วมมือในการวางแผนกับครู
5. การมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง

Sammonds, Hillman and Mortimore (1995) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนา องค์ประกอบที่ส่งผลถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนพบว่า 11 ปัจจัย คือ

1. ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ
2. การมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วมกัน
3. การมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้
4. การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. มีแผนการเรียนการสอนที่สามารถใช้ได้มีประสิทธิภาพ
6. กำหนดความคาดหวังต่อโรงเรียนและนักเรียนในระดับสูง
7. มีการพัฒนาและเสริมแรงครูอย่างต่อเนื่อง
8. มีการประเมินผล และติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน
9. นักเรียนมีความรับผิดชอบ
10. มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
11. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

จากการศึกษาสรุปได้ว่าองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ประกอบไปด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการกำหนด เป้าหมายทิศทางของการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

2.8.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบ อะไรบ้าง ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจจะศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ได้มี นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้ดังนี้ จากแนวคิดทฤษฎีแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตาม สถานการณ์ (Contingency Approach) (Brown and Moberg, 1980, pp. 16-17) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นและได้นำเสนอองค์ประกอบดังนี้ 1. สภาพแวดล้อม

(Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

ในส่วนของนักการศึกษาไทยได้นำแนวคิดเชิงระบบมาศึกษารูปแบบการบริหาร เช่น นิวัตินาคะเวช (2554, น. 214) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันและสรุปไว้ว่า มีองค์ประกอบคือ มีส่วนปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และองค์ประกอบเสริม โดยมี องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์โรงเรียนในฝัน 2) หลักการบริหารจัดการ 3) ระบบโครงสร้างการบริหาร 4) กลยุทธ์การดำเนินงาน และ 5) ความสำเร็จ มีองค์ประกอบย่อย 24 องค์ประกอบ องค์ประกอบเสริม 2 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนา โดยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน มีคุณลักษณะทั้งด้าน ความมีประโยชน์ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในโรงเรียนในฝัน และโรงเรียนทั่วไปได้นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบอีกหลายคน เช่น ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550, น. 226-227) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบกล่าวคือ 1) องค์ประกอบพื้นฐาน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย หลักการ การมีส่วนร่วม และการกำหนดแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ 2) องค์ประกอบ โครงสร้าง 3) องค์ประกอบ กระบวนการดำเนินงาน และ 4) องค์ประกอบด้านการสนับสนุน สอดคล้อง กับพิเชษฐ โพธิ์ภักดี (2553, น. 159-160) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ฐานะของสถานศึกษา และความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนกลาง 2) บทบาท คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้อำนวยการ 3) การกระจายอำนาจภารกิจจัดการศึกษา 4) ด้าน 4) หน่วยงานกำกับติดตาม ตรวจสอบและส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน 5) มาตรฐาน และการประกันคุณภาพผู้เรียน ส่วนที่ 3 การนำสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การนำไปสู่การปฏิบัติ 2) เงื่อนไข ความสำเร็จ ในส่วนการบริหารขององค์การ มีศิลป์ ชินภักดี (2555, น. 22) ได้กำหนดองค์ประกอบของ รูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนสถาบันหรือ องค์การ ซึ่งประกอบด้วย 1) เทคโนโลยี 2) โครงสร้าง 3) บทบาท 4) เป้าหมายหรือความคาดหวัง ส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) บุคลิกภาพ 3) กระบวนการบริหาร 4) การตัดสินใจสั่งการ 5) ความต้องการ และ ส่วนสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 1) ชุมชน 2) แหล่งเรียนรู้ 3) เศรษฐกิจ 4) การมีส่วนร่วมทางการบริหารสถานศึกษา สมชัย จรรย์ไพบูลย์ (2555, น. 16) ไหมตรี บุญทศ (2554, น. 149-153) และปรีชาติ ชมชื่น (2555, น. 12) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่า ควรมียุทธศาสตร์หลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงาน และกลไกของรูปแบบ 4) วิธี ดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมิน รูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ

พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การจัดทำ คู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบโดยนำเสนอในรูปแบบ ตารางประกอบการวิเคราะห์ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบสำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ ดังแสดงในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4

ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550)	พิเชฐ โพธิ์ภักดี (2553)	นิวัตร นาคะเวช (2554)	ไมตรี บุญทศ(2554)	ปรีชาดิ ชมชื่น (2555)	มีศิลป์ จีนภักดี (2555)	สมชัย จรรย์ไพฑูณฑ์ (2555)	Brown and Moberg (1980)	ความถี่
1. หลักการและเหตุผล	√	√	√	√	√	√	√	√	9
2. วัตถุประสงค์	√	√	√	√	√	√	√	√	9
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	√	√	√	√	√	√	√	√	9
4. แนวทางการพัฒนาผู้เรียน	√	√	√	√	√	√	√	√	9
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้	√	√	√	√	√	√	√	√	9
6. การวัดและประเมินผล	√	√	√	√	√	√	√	√	9

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบไม่ปรากฏชัดเจนว่าจะประกอบด้วยกี่องค์ประกอบ การในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดที่สอดคล้องกันขององค์ประกอบของรูปแบบที่นักการศึกษา ได้แบ่งองค์ประกอบไว้โดยเลือกองค์ประกอบที่ส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันได้องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยสำหรับการสร้างรูปแบบการวิจัยในครั้งนี้มี 5 องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) แนวทางการพัฒนาผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล

2.8.4 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.8.4.1 ความหมายของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมนักเรียน

ในปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบมีบทบาทในการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ในสถานศึกษา มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ นักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, น. 3-5) สามารถจัดกลุ่มความหมายของรูปแบบได้

3 ลักษณะ คือ

1. กรอบความคิดในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ
2. ชุดโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ
3. วิธีการบริหารงาน

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546, น. 27) ได้นิยามความหมายของรูปแบบสรุปได้ดังนี้ 1) Model ที่หมายถึงสิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริง ซึ่งตรงกับภาษาไทยว่า แบบจำลอง 2) Model ที่หมายถึงสิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง และ 3) Model ที่หมายถึงแบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

Schwrian (1982, p 70 ; citing Schwrian) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้นิยามคุณลักษณะ และ/หรือบรรยายคุณสมบัตินั้น ๆ โดยรูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมา เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม

Tosi and Carroll (1982, p. 163) นิยามความหมายของรูปแบบสรุปได้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจจะมีรูปร่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความซับซ้อน ทั้งในรูปแบบทางกายภาพ และรูปแบบเชิงคุณลักษณะ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

2.8.4.2 ลักษณะทั่วไปของรูปแบบ

- 1) รูปแบบ มีลักษณะ 4 ประการ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546, น. 27)

1.1) เป็นการถ่ายทอดความคิดจินตนาการของบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์ใด ๆ เป็นโครงสร้างที่มีระบบระเบียบ สำหรับนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดของเจ้าของรูปแบบได้ง่าย

1.2) โครงสร้างของรูปแบบจะเน้นเฉพาะตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระที่สำคัญ ๆ โดยรูปแบบต่าง ๆ ที่เข้าข่ายเป็นลักษณะของรูปแบบจะต้องเน้นสิ่งสำคัญเท่านั้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

1.3) ต้องมีการเชื่อมโยงต่อเนื่อง ระหว่างตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระสำคัญโดยตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระสำคัญ ต้องมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบง่ายต่อการเข้าใจ โดยอาจใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้รูปแบบมีความกระชับเท่าที่จะทำได้

1.4) รูปแบบไม่ใช้การบรรยายหรือพรรณนาอย่างยืดเยื้อ โดยรูปแบบควรเป็นภาพแผนภูมิ สัญลักษณ์หรือแผนผังที่เข้าใจได้ด้วยการนำเสนอเพียงครั้งเดียว หรือน้อยครั้งที่สุด

2) ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถแบ่งประเภททางสังคมศาสตร์และทางการศึกษา ดังนี้

2.1) Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม

2.2) Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษาแผนภูมิหรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบนั้น ๆ

2.3) Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ เป็นสื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยา ศึกษาศาสตร์ และการบริหาร

2.4) Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิค Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น

3) องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารต่าง ๆ เห็นได้ว่า ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัวเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษา ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบตามความคิดของ (Brown and Moberg, 1980, p. 16-17) นั้นได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม 2) เทคโนโลยี 3) โครงสร้าง และ 4) กระบวนการจัดการและการตัดสินใจสั่งการ

4) การพัฒนารูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2546, pp. 1-3) ได้เสนอแนวคิดและหลักการในการวิจัยพัฒนารูปแบบสรุปได้ว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประเมิน จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ เพราะการวิจัยที่ใช้รูปแบบเป็นการวิจัยแนวใหม่ เป็นแนวทางทำให้ความรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความชัดเจนเป็นระบบ รูปแบบเป็นโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ นั้นเอง การวิจัยโดยใช้รูปแบบมีขั้นตอนคือ การสร้าง

หรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาตามสมมุติฐานและการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงและเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอนการสร้างรูปแบบโดยทั่วไป สรุปได้ว่า มีสองขั้นตอนดังนี้ (Willer, 1967, p. 83) 1) การสร้างรูปแบบ (Construct) และ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ตัวอย่างการพัฒนาแบบที่สามารถทำความเข้าใจได้ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบโดยมีขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนารูปแบบ และ 2) การทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนของการพัฒนารูปแบบนั้น ดำเนินการโดยการวิเคราะห์ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักพบในการทำวิทยานิพนธ์ เป็นต้นแล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามลำดับขั้นในการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนที่สอง คือการนำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ

สรุปได้ว่า จากหลักการพัฒนารูปแบบ ทำให้ทราบว่า การสร้างรูปแบบ (Model) ไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องทำอะไร แต่โดยทั่วไปการสร้างรูปแบบมักเริ่มจากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป จากขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ ได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวผู้วิจัยนำรูปแบบมาประยุกต์ใช้ รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก ดังภาพที่ 2.4 ดังนี้

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ภาพที่ 2.4 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2.9 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือนั้น มีส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้ ดังตามแนวคิดและขอสรุปของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

สมพร พุดตาล (2539, น. 93) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของคู่มือในการปฏิบัติงานควรประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ส่วนประกอบตอนต้น ได้แก่
 - 1.1 ปก
 - 1.2 หน้าแสดงรายนามคณะผู้จัดทำและปีที่พิมพ์
 - 1.3 คำนำ
 - 1.4 สารบัญ
 - 1.5 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของหน่วยงาน
2. ส่วนที่เป็นเนื้อหาหรือวิธีปฏิบัติงาน ได้แก่
 - 2.1 คำอธิบายลักษณะงาน
 - 2.2 แผนภูมิแสดงสายการปฏิบัติงาน
 - 2.3 ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน
 - 2.4 ภาพประกอบ
3. ส่วนประกอบตอนท้าย ได้แก่
 - 3.1 คำอธิบายศัพท์
 - 3.2 บรรณานุกรม

เอกุณี ไกรมาก (2541, น. 54) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของคู่มือครูว่า คู่มือครูควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือครอบคลุมถึง
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
 - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
 - 1.3 วิธีการใช้คู่มือ
 - 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่สอน ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระพร้อมที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่จะอ่าน
3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น

3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัด และแบบปฏิบัติ

ข้อสอบ คำเฉลย

3.3 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น

4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือครูจำเป็นต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอน และวิธีการดำเนินการสอน

4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้การสอนบรรลุเหตุผล

4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกหัด และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ซึ่งมักจะมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน

5. การวัดและประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดและการประเมินผลการสอน นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องมือวัดผลวิธีการวัดผล เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดีจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช้มักจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำคู่มือที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครูอื่นจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ปัญหา ผู้เขียนเครื่องมือควรจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น และจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

มลลล สีสานานกร (2546, น. 41) ได้จัดทำคู่มือประกอบการสอนหลักสูตรการใช้โปรแกรมประมวลผลคำของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. คำแนะนำการใช้คู่มือ
5. ใบเตรียมการสอน
 - 5.1 วัตถุประสงค์
 - 5.2 วิธีสอน
 - 5.3 หัวข้อหลักสูตร
 - 5.4 สื่อการสอน
 - 5.5 แบบฝึกหัดตามใบงาน
 - 5.6 การวัดผลจากใบงาน/ใบทดสอบ

6. ใบข้อมูล เนื้อหา ตามหัวข้อวิชาตามลำดับ

7. ใบงาน

มนตรี ชมชื่น (2548, น. 61) ได้สรุปแนวคิดองค์ประกอบของคู่มือไว้ว่า คู่มือที่ดีนั้นต้องมีแหล่งข้อมูล และแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือผู้ใช้ในการค้นคว้า ในทุกด้าน วิธีนำไปใช้ และการแนะนำแหล่งความรู้อ้างอิงต่าง ๆ

จากการศึกษาองค์ประกอบของการจัดทำคู่มือที่ดีนั้น พอสรุปได้ว่า คู่มือองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีคำชี้แจงการใช้คู่มือ มีเนื้อหาสาระและคำอธิบายวิธีการหรือแนวทางการปฏิบัติการเตรียมการเกี่ยวกับการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย มีคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้นำคู่มือไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ตลอดจนมีคำแนะนำแหล่งความรู้อ้างอิงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก ได้สรุปแนวคิดองค์ประกอบของคู่มือ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ
 - 4.1 หลักการและเหตุผล
 - 4.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
5. องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. นิยามศัพท์เฉพาะ
7. รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล
8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 8.1 กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง
 - 8.1.1 วัตถุประสงค์
 - 8.1.2 เป้าหมาย
 - 8.1.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.1.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.1.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 8.1.6 การวัดผลประเมินผล
- 8.1.7 ตัวชี้วัด
- 8.1.8 อธิบาย
- 8.1.9 ประเด็นการพิจารณา
- 8.1.10 ระดับคุณภาพ
- 8.1.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด
- 8.2 กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง
 - 8.2.1 วัตถุประสงค์
 - 8.2.2 เป้าหมาย
 - 8.2.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.2.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.2.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 8.2.6 การวัดผลประเมินผล
 - 8.2.7 ตัวชี้วัด
 - 8.2.8 อธิบาย
 - 8.2.9 ประเด็นการพิจารณา
 - 8.2.10 ระดับคุณภาพ
 - 8.2.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด
- 8.3 กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน
 - 8.3.1 วัตถุประสงค์
 - 8.3.2 เป้าหมาย
 - 8.3.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.3.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.3.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 8.3.6 การวัดผลประเมินผล
 - 8.3.7 ตัวชี้วัด
 - 8.3.8 อธิบาย
 - 8.3.9 ประเด็นการพิจารณา
 - 8.3.10 ระดับคุณภาพ
 - 8.3.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

- 8.4 กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
 - 8.4.1 วัตถุประสงค์
 - 8.4.2 เป้าหมาย
 - 8.4.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.4.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.4.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 8.4.6 การวัดผลประเมินผล
 - 8.4.7 ตัวชี้วัด
 - 8.4.8 อธิบาย
 - 8.4.9 ประเด็นการพิจารณา
 - 8.4.10 ระดับคุณภาพ
 - 8.4.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด
- 8.5 กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมมงดงมาอย่างไทย
 - 8.5.1 วัตถุประสงค์
 - 8.5.2 เป้าหมาย
 - 8.5.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.5.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.5.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 8.5.6 การวัดผลประเมินผล
 - 8.5.7 ตัวชี้วัด
 - 8.5.8 อธิบาย
 - 8.5.9 ประเด็นการพิจารณา
 - 8.5.10 ระดับคุณภาพ
 - 8.5.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด
- 8.6 กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน
 - 8.6.1 วัตถุประสงค์
 - 8.6.2 เป้าหมาย
 - 8.6.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.6.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.6.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 8.6.6 การวัดผลประเมินผล

- 8.6.7 ตัวชี้วัด
- 8.6.8 อธิบาย
- 8.6.9 ประเด็นการพิจารณา
- 8.6.10 ระดับคุณภาพ
- 8.6.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด
- 8.7 กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก
 - 8.7.1 วัตถุประสงค์
 - 8.7.2 เป้าหมาย
 - 8.7.3 กระบวนการจัดกิจกรรม
 - 8.7.4 ระยะเวลาดำเนินการ
 - 8.7.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 8.7.6 การวัดผลประเมินผล
 - 8.7.7 ตัวชี้วัด
 - 8.7.8 อธิบาย
 - 8.7.9 ประเด็นการพิจารณา
 - 8.7.10 ระดับคุณภาพ
 - 8.7.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

9. บรรณานุกรม

2.10 แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาไว้ได้ดังนี้

2.10.1 การฝึกอบรม

2.10.1.1 ความหมายของการฝึกอบรมมีนักการศึกษา สถานบันการศึกษา ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540, น.162) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรที่นิยมกันมาก เพราะสามารถพัฒนาบุคลากรได้จำนวนมาก และเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรที่ดีวิธีหนึ่ง

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2541, น. 140) เสนอกระบวนการฝึกอบรม วิธีสอนงาน 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขั้นตอนนี้จะมีการจัดเตรียมความพร้อมก่อนการสอนงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับการอบรม หรือผู้ใช้แรงงานมีความพร้อมในการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (Physical and Psychological Readiness)

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติให้ดู (Present the Operation) ผู้ฝึกสอนจะทำหน้าที่อธิบายขั้นตอนการทำงาน พร้อมทั้งปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการอบรมดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในกระบวนการทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้รับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติ (Let the Worker Perform) ผู้ฝึกสอนจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่แสดงให้ดู เพื่อดูว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในเรื่องที่ให้การอบรมและสามารถปฏิบัติได้จริง

ขั้นตอนที่ 4 ติดตามและตรวจสอบผล (Follow Up and Check) ผู้ฝึกอบรมจะติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อที่จะได้ทำการปรับปรุง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ตลอดจนสร้างความแน่ใจว่า ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ทักษะ หรือความชำนาญที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้งานจริง

บรรยงค์ โตจินดา (2543, น. 194) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง การช่วยให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการยกระดับความสามารถของบุคลากรทุกวิถีทางให้เท่าเทียมกับงานที่มอบหมาย การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนา และปรับปรุงงานให้เป็นไปตามความต้องการของบุคคล และนโยบายขององค์กร การฝึกอบรมต้องอาศัยเทคนิค และหลักการเรียนรู้เข้ามาช่วย เช่น การจูงใจ ความเข้าใจ การได้ความรู้และการเก็บความรู้ที่แน่นไว้ แล้วนำมาปฏิบัติการทำงานได้ การฝึกอบรมจะได้ผลดี เมื่อผู้เข้ารับการอบรมรู้จักมุ่งหมายของการอบรม การอบรมจะมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปฐมนิเทศ การฝึกในห้องฝึกงาน การอบรม โดยอาศัยเทคนิคการสอน เช่น การบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น โดยส่วนใหญ่การฝึกอบรมจะเป็นวิธีการที่ใช้สำหรับงานปัจจุบันและเป็นทางการใช้กับระดับพนักงาน สำหรับการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ใช้สำหรับงานในอนาคตเป็นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการมากนัก ใช้กับนักบริหารก็ได้

กิตติ พชรวิษญ์ (2544, น. 445) สรุปว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงของปัญหา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเปลี่ยนเจตคติของบุคลากร และสามารถนำประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้แก้ปัญหาของงานที่ทำอยู่ให้บรรลุความสำเร็จตามความต้องการขององค์กร

ชลิต จงสำราญ (2559) กล่าวถึงเป้าหมายของการฝึกอบรม ตามหลัก 5 A ไว้ดังนี้

1. Achieve คือ ให้ได้รับ ให้บรรลุ ให้มีความสำเร็จในแง่ตัวบุคคล
2. Active คือ ให้มีความคล่องแคล่ว แข็งขัน รวดเร็ว กระตือรือร้น
3. Adapt คือ ให้สามารถนำไปปรับ ประยุกต์ ให้เหมาะกับหน้าที่ของตน
4. Advance คือ ให้ได้รับความก้าวหน้า ความก้าวหน้ากระโดด
5. Apply คือ ให้นำไปใช้ประโยชน์ได้ ให้มีความขยันหมั่นเพียร

เรวดี จุฬารอด (2559) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการอบรมไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วกล่าวคือ เมื่อการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรมีปัญหาเกิดขึ้น สามารถสำรวจค้นพบได้ หรือเป็นที่ปรากฏชัดแจ้งว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการฝึกอบรม (เรียกว่ามีความจำเป็น ในการฝึกอบรม) จึงได้มีการจัดการฝึกอบรมขึ้น เช่น เมื่อพบว่า เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจดยางงานการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดฝึกอบรมหลักสูตร เทคนิคการจดยางงานการประชุมขึ้น

2. การฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความจำเป็นในการฝึกอบรมประเภทนี้ มักเกิดขึ้น เมื่อมีแผน หรือมีความคาดหวังว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล หรือวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน และบุคลากรที่มีอยู่เดิม ในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับการปฏิบัติงานใหม่นั้นได้ จึงจำเป็นต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น เมื่อมีแผน จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่ง จึงจำเป็นต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรที่จะต้องใช้คอมพิวเตอร์ ในการปฏิบัติงานสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเสียก่อน

3. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นในระยะยาว หมายถึง เมื่อมีได้มีปัญหา หรือมีแผนในการ เปลี่ยนแปลง ในระยะสั้นแต่อย่างไร แต่ในระยะยาวมุ่งที่จะพัฒนางานและพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศขององค์กรโดยรวม ดังที่มักจะมีคำกล่าวว่าการอยู่นิ่งเฉยไม่พัฒนาก็คือการถอยหลังไปเรื่อย ๆ เพราะผู้อื่น ๆ ก็จะแซงหน้าขึ้นไปหมด จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นอีก จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทั้งองค์กร

วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ (2559) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมดังนี้

1. เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการจัดการให้มีการฝึกอบรมโดยทั่ว ๆ ไป
2. เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานหรือกรรมวิธีในการผลิตต่าง ๆ หรือการฝึกอบรมเพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องจักร เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขององค์กร

3. ต้องการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรที่มีอยู่ให้เข้าสู่ระดับมาตรฐานหรือระดับที่พึงประสงค์เพื่อให้มีความรู้ทันกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

4. เตรียมการรับมือกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้น เพื่อนำความรู้ต่าง ๆ มาเตรียมพร้อมพัฒนาตนเอง พัฒนางค์กร หรืออาจจะสรุปวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การเพิ่มปริมาณผลผลิต

4.2 การพัฒนาคุณภาพของผลผลิต

4.3 การลดต้นทุนของงาน

4.4 ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุอันจะส่งผลต่อการลดต้นทุนที่เกี่ยวข้อง

4.5 การลดอัตราการหมุนเวียนและการขาดงานของบุคลากร

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น เพิ่มพูนทักษะในการทำงาน ส่งผลต่อองค์กรทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพมีความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตต่อไป

2.10.2 การศึกษาดูงาน

2.10.2.1 ความหมายของการศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานจัดเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ที่ขึ้นหรือได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพราะวิธีการต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การปฏิบัติงานประจำวัน ๆ อาจทำให้ความรู้ความสามารถล้าสมัย ไม่ทันสมัย การนำบุคลากรในหน่วยงานไปศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่น ถือว่าเป็นการเสริมประสบการณ์ให้แก่บุคลากรและยังนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานนั้น มาปรับใช้ในการพัฒนาตนเองได้ตั้งนักวิชาการ สถาบันการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาดูงานไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2533, น. 124 - 531) ได้สรุปถึง การศึกษาดูงานว่า เป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานและสังเกตวิธีการทำงาน เป็นวิธีหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรเชื่อว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นมุ่งเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาดูงาน และสังเกตวิธีการทำงาน จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและตัวบุคคลควบคู่กันไปกล่าวคือ ทำให้หน่วยงานมีบุคลากรที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และในขณะเดียวกัน จะทำให้บุคคลเกิดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากตนได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่จะใช้ปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้ดีขึ้นซึ่งจะทำให้คนได้มีโอกาสที่จะก้าวหน้าในการทำงานต่อไป และยังมีความเห็นว่าการศึกษาดูงานมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาดูงานและการสังเกตวิธีการทำงาน จะก่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานและตัวบุคคลคู่กันไป กล่าวคือทำให้หน่วยงานมีบุคลากรที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงานทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และในขณะเดียวกันก็จะทำให้บุคคลเกิดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้คนมีโอกาสที่จะก้าวหน้า ในการทำงานต่อไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538, น. 102) ได้ให้ความหมายของการศึกษาดูงานนอกสถานที่ไว้ว่า การศึกษาดูงานหมายถึง การพาบุคลากรไปทัศนศึกษาดูงานในหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้บุคลากรได้รับความรู้ประสบการณ์ด้านใดด้านหนึ่ง และเกิดวิสัยทัศน์ แนวคิดที่จะนำมาปรับปรุง และพัฒนางานของตน นอกจากนี้การไปศึกษาดูงาน ยังช่วยให้บุคลากรเกิดความสัมพันธ์มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นการสร้างขวัญกำลังใจและลดปัญหา ความขัดแย้งในองค์กรได้ด้วยการศึกษาดูงานในภาษาอังกฤษ ตรงกับคำว่า Field trip เป็นวิธีการนำครูไปยังสถานที่อื่นเพื่อศึกษาจากสภาพจริงด้วยตนเอง การไปศึกษาดูงานไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการไปดูการสอนแต่หมายรวมถึง กิจกรรมอื่นใดที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูด้วย ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. หาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะไปศึกษาให้ชัดเจน
2. วางแผนการไปศึกษาดูงานอย่างรัดกุม
3. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแจ้งผู้ไปศึกษาดูงานทราบล่วงหน้า
4. มอบหมายหน้าที่และแบ่งงานกันทำในการเดินทางทุกขั้นตอน
5. อย่าให้มีผลกระทบต่อภาระเรียนของนักเรียน
6. ไม่ควรนำคณะไปศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ๆ
7. ควรพิจารณาดูงานในท้องถิ่นใกล้เคียงก่อน
8. การดูงานให้เป็นด้วยความสมัครใจของครูหรือจูงใจให้ครูเกิดความ

ต้องการที่จะศึกษาดูงานจริง ๆ จะได้ผลดี

การส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีโอกาสศึกษาดูงานและสังเกตวิธีการทำงาน เป็นวิธีหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร เชื่อว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นมุ่งเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาดูงานและการสังเกตวิธีทำงาน จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและตัวบุคคลควบคู่กันไป กล่าวคือ ทำให้หน่วยงานมีบุคลากรที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และในขณะเดียวกัน จะทำให้บุคคลเกิดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากตนได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่จะใช้ปรับปรุงความสามารถให้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้คนได้มีโอกาส

ที่จะก้าวหน้าในการทำงานต่อไปการศึกษาดูงานและสังเกตวิธีทำงานโดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศ ปัจจุบันนี้พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีการฟื้นฟูและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น ประเทศที่เจริญและพัฒนาไปได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยมากขึ้น ทั้งด้านการให้กู้ยืมเงิน ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือให้วัสดุเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญทัดเทียมนานาชาติอารยะประเทศ

2. การไปศึกษาดูงานและสังเกตวิธีการทำงานภายในประเทศ การส่งข้าราชการไปศึกษาดูงาน และสังเกตวิธีการทำงานภายในประเทศ โดยปกติแล้วมักใช้เวลาระยะสั้น และการปฏิบัติที่ได้ผล ได้แก่

2.1 การให้ไปฝึกงาน เป็นการส่งบุคลากรในหน่วยงานไปฝึกงานในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อฝึกความรู้ ความเชี่ยวชาญเพิ่มเติมความสามารถกลับมาปฏิบัติงานในหน่วยงานต้นสังกัดให้ได้ผลดียิ่งขึ้น วิธีที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย มีวิธีหัดงาน (Apprenticeship) การฝึกงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ตอบแทน (Internship) การสลับเปลี่ยนหน้าที่ (Rotation to Assignments) และการศึกษาภายใต้การแนะนำ (Supervised Reading)

2.2 การพาไปดูงาน โดยพาศูนย์บุคลากรในหน่วยงานไปดูกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เห็นว่าเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของตนเอง การพาศูนย์บุคลากรไปดูงานจะช่วยให้บุคลากรได้เกิดความรู้ ความคิดและเห็นแนวทางในการปฏิบัติในวงกว้างและทำให้เกิดทัศนคติในการปฏิบัติงานมากกว่าการแนะนำโดยคนอื่น ๆ เพราะได้เห็นด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2539, น. 28) ได้ให้ความหมาย ของการดูงานว่า หมายถึง การนำคณะครูไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ นอกชุมชน หรือ อาจจะเป็นสถานศึกษาหรือแหล่งวิทยากร ตลอดจนสถานประกอบการต่าง ๆ การไปดูงาน นอกสถานที่อาจจะเป็นเพิ่มประสบการณ์ตรงกับครูมากที่สุด เพราะเป็นการเรียนรู้จากสภาพจริงจากการดูงานนอกสถานที่ การดำเนินงานระหว่างผู้นี้เทศกับครู ควรมีการวางแผนการดูงานนอกสถานที่ร่วมกัน และจะต้องมีการประเมินผลการดูงานนอกสถานที่แต่ละครั้งด้วย

ชาวี มณีศรี (2538, น.40) ได้ให้ความหมายการศึกษาดูงานหมายถึงการนำบุคลากรไปศึกษาไปยังสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากสถานที่ปกติ เพื่อให้เห็นของจริง สถานการณ์ การปฏิบัติทำงานจริงในเรื่องที่ต้องการ ควรบอกหรือตั้งข้อสังเกตในสิ่งที่จะไปดู เมื่อไปดูมาแล้วอาจให้เขียนรายงาน หรือจัดให้มีการอภิปราย สรุปผล เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ และสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มอีกด้วย

ชูชัย สมितिไกร (2540, น. 179) ได้สรุปถึง การศึกษาดูงาน เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปที่ทำงานหรือสถานที่จริงโดยมีการบรรยายสรุปประกอบการชมด้วย

วิจิตร อวระกุล (2540, น. 99) ได้ให้ความหมายการศึกษา หมายถึง การนำผู้เข้ารับการอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่นนอกเหนือจากการสอนในสถานที่อบรมตามปกติ เพื่อให้เห็นของจริงสถานการณ์การปฏิบัติในเรื่องที่อบรม ควรบอกหรือตั้งข้อสังเกตในสิ่งที่จะไปดู เมื่อไปดูมาแล้วอาจให้เขียนรายงาน หรือจัดให้มีการอภิปรายสรุปผล เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มอีกด้วย

สมคิด บางโม (2540, น. 89) ได้ให้ความหมายการศึกษาดูงานไว้ว่า การศึกษาดูงานเป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่น นอกสถานที่ที่ฝึกอบรมเพื่อให้เห็นของจริงซึ่งผู้จัดต้องเตรียมการอย่างดี

สมจินตนา ภักศรีวงศ์ (2540, น. 80) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างมวลประสบการณ์ให้กับครู – อาจารย์ ไว้ว่าการศึกษาดูงานเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์แก่บุคคลในหน่วยงานให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจรับคำปรึกษา แนะนำ หรือวิธีการแนวทาง ตลอดจนรูปแบบต่าง ๆ ในการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของตนและหน่วยงานทั้งนี้เพื่อการปรับปรุง พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรให้ได้มีสัมพันธภาพที่ดีทั้งกับบุคลากรในหน่วยงานเดียวกันและหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เกิดวิสัยทัศน์กว้างไกล มองเห็นทางและวิธีการที่จะส่งเสริมงานให้มีคุณภาพมากขึ้นโดยการศึกษาดูงาน อาจกระทำได้ในกรณีของบุคคล ซึ่งลักษณะการศึกษาดูงานของบุคลากรอาจเกิดจากสาเหตุต่อไปนี้

1. การศึกษาดูงานที่บุคลากรยังไม่รู้ ความเข้าใจความชำนาญในงานนั้น ๆ เพียงแต่มีกิจกรรมหรือโครงการที่ต้องกระทำ จึงมีความจำเป็นต้องการศึกษาดูงาน จากหน่วยงานอื่นที่เคยดำเนินการมาแล้วและบังเกิดผลดี โดยการศึกษาดูกระบวนการเพื่อนำปรับใช้ในหน่วยงาน
2. การศึกษาดูงานที่บุคลากรในหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และปฏิบัติงานนั้นมาแล้ว แต่มีความต้องการที่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยมุ่งปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ในลักษณะนี้หน่วยงานที่ไปดูศึกษาดูงานต้องเป็นหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว ถือเป็นแบบอย่างได้
3. การศึกษาดูงานที่บุคลากรในหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและสามารถปฏิบัติงานได้ดีมีสภาพ แต่ต้องการศึกษาดูงานที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกัน เพื่อเพิ่มคุณภาพได้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

ทวีศักดิ์ นุ่มฤทธิ์ (2540, น. 15) ได้ให้ความหมายของ การศึกษาดูงาน หมายถึงการพาบุคลากรไปทัศนศึกษาเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ ทางตรง โดยการพาบุคลากรใน โรงเรียนไปดูงานหน่วยงานที่มีการดำเนินงานประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ผลการศึกษาดูงาน ก่อให้เกิดแนวคิดทางเลือกพัฒนางาน

กรมสามัญการศึกษา (2542, น. 80) ได้สรุปแนวทางของการพัฒนาบุคลากร ในสังกัดว่าให้มีการศึกษาดูงานของครู – อาจารย์ ถือว่าเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ และบทบาทบุคลากรอีกทางหนึ่ง ซึ่งเปิดโอกาสให้แก่บุคลากรได้เปลี่ยนความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสามารถนำความรู้ นำประสบการณ์ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง การจัดให้ไป ศึกษา ดูงานจะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของครู – อาจารย์ว่าสถานที่ที่มีความต้องการจะ เข้าศึกษาดูงานนั้นจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีความดีเด่น มีความพร้อมความสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีได้

วิเชียร บุญยีน (2547, น. 25) กล่าวไว้ว่า การศึกษาดูงานเป็นวิธีการพัฒนา บุคลากรประเภทหนึ่ง ซึ่งมุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถความชำนาญ ประสบการณ์เพื่อให้คนใน หน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรจะเปิด โอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีโอกาสไปศึกษางานยังสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำแนวคิด ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมาปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยลดความขัดแย้งในหน่วยงานลงได้

รุ่งเพชร เบ้าเรือง (2551, น. 32) ได้ให้ความหมายการศึกษาดูงาน เป็นการ นำบุคลากรไปศึกษายังสถานนอกเหนือจากสถานที่ปกติ เพื่อให้เห็นของจริง สถานการณ์ การปฏิบัติ ทำงานจริง ในเรื่องที่ต้องการศึกษา ซึ่งจะทำให้บุคลากรได้รับประสบการณ์ ได้เปลี่ยนบรรยากาศ และ สร้างความสัมพันธ์ของกลุ่ม เกิดการเรียนรู้พร้อมกับความเพลิดเพลิน แต่อาจมีข้อเสีย คือ ใช้เวลามาก และเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

จากการให้ความหมายของนักวิชาการ สถาบันการศึกษาดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การศึกษาดูงานประกอบไปด้วยศัพท์ 2 คำ คือคำว่า ศึกษา หมายถึง การเรียนรู้เป็นกระบวนการ คำว่า ดูงาน หมายถึง กระบวนการศึกษาโดยการสัมผัสด้วยตนเอง ทางตา ทางการสอบถาม การดูสภาพของจริง การประเมินด้วยความรู้สึกรู้สึกของตนเอง ดังนั้น การศึกษาดูงาน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่ม ประสบการณ์ด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรอีก ด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาดูงาน คือการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยังสถานที่ปฏิบัติจริงโดย สถานที่ที่ไปอาจเป็นการศึกษาดูงานภายในประเทศหรือต่างประเทศ และมีการบรรยายสรุปประกอบการ ดูงานอีกด้วยการพาครูไปศึกษาดูงานควรดำเนินการดังนี้

1. หาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่หรือสถาบันที่จะไปดูงาน
2. มีการวางแผนการไปดูงาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน

3. มีการมอบหมายและหน้าที่การดูงาน
4. ควรพิจารณาดูงานในท้องถิ่นใกล้เคียงก่อน
5. การไปดูงานควรไปด้วยความสมัครใจ
6. มีการประชุมเพื่อนำผลที่ได้มาวางโครงการปฏิบัติ
7. ติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

2.10.2.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน

สถาบันการศึกษาตลอดทั้งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ดูงานไว้ดังนี้

สมคิด อิศระวัฒน์ (2537, น. 157) ได้กล่าวถึง วิธีการเตรียมการศึกษาดูงาน

ไว้ดังนี้

1. การติดต่องานล่วงหน้าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
2. การคัดเลือกสถานที่
 - 2.1 ต้องมั่นใจว่าสถานที่คัดเลือกมีประเด็นตรงกับเป้าหมายของการ
 - 2.2 หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบมีความเต็มใจและพร้อมที่จะต้อนรับ

ดูงาน

รวมทั้งให้เวลาเต็มที่

3. การเดินทาง
 - 3.1 ต้องตรงต่อเวลา เวลานั้นมีความสำคัญที่สุด
 - 3.2 ยานพาหนะอยู่ในสภาพดี พร้อมให้บริการ
4. เตรียมผู้ศึกษาดูงาน
 - 4.1 ย้ำเน้นเรื่องการตรงต่อเวลา
 - 4.2 มีการสรุปเนื้อหาก่อนที่จะไปดูงาน
 - 4.3 มีการชี้ประเด็นใดควรจะดูหรืออะไรที่ได้รับจากการดูงาน
 - 4.4 ให้ผู้ศึกษาเตรียมคำถามล่วงหน้าเพื่อแสดงความสนใจการดูงาน
5. บทบาทของผู้เตรียมการและเจ้าของโครงการ
 - 5.1 การวางแผน
 - 5.2 ไปศึกษาสถานที่ล่วงหน้า
 - 5.3 เตรียมผู้ศึกษาดูงาน
 - 5.4 มีการสรุปทันทีที่กลับจากการดูงาน
 - 5.5 ให้ความสนใจกับผู้ศึกษาดูงานซึ่งมีปัญหาด้านร่างกาย เช่น เจ็บป่วย
 - 5.6 เตรียมพร้อมสำหรับสิ่งที่ไม่ได้คาดหวัง

5.7 หากเป็นการดูงานทั้งวันควรเตรียมการเรื่องอาหารหรือประสานงานล่วงหน้า

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538, น. 268) ได้ศึกษาถึงขั้นตอนของการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ว่ามีขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ได้แก่ เตรียมสถานที่ที่จะไปดูงานเตรียมการเดินทาง ค่าใช้จ่ายอาหาร ที่พัก และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นดำเนินการ ได้แก่ การเดินทางไปดูงาน ซึ่งควรจะได้ทบทวนหรือซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการไปดูงาน มารยาท และควมมีวินัยในการเดินทาง การแบ่งกลุ่มรับผิดชอบสถานที่พัก ตลอดทั้งกำหนดการในการปฏิบัติระหว่างศึกษาดูงานนอกสถานที่
3. ขั้นรายงานผลและการประเมิน ได้แก่ การให้ผู้ไปศึกษาดูงานทุกคนได้รายงานผลการไปดูงานนอกสถานที่ว่าได้ผลตามจุดประสงค์ มีปัญหาอุปสรรคอะไร และมีข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะอะไรบ้าง

กุลธน ธนาพงศธร (2539, น. 517) การศึกษาดูงานนั้นสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ การดูงานภายในประเทศและการดูงานภายในต่างประเทศ ซึ่งการนำบุคลากรไปศึกษาดูงานทำให้บุคลากรได้พบเห็นการปฏิบัติงานในสถานที่นั้นด้วยตนเอง อันจะช่วยให้บุคลากรได้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ซึ่งในการศึกษาดูงานนั้นแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การศึกษาดูงานภายในประเทศและการศึกษาดูงานภายในต่างประเทศ

ชูชัย สมธิกร (2540, น. 179) ได้อธิบายวัตถุประสงค์การศึกษาดูงานไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นการปฏิบัติงานหรือสถานที่จริง ๆ
2. เพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ในหมู่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดังนั้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะสำคัญของวิธีการดูงาน คือ การพาผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยังสถานที่ปฏิบัติจริง และอาจมีการบรรยายสรุปหรืออธิบายประกอบการดูงาน

ศราวุธ ทาคำ (2559) กล่าวถึงวัตถุประสงค์หรือโจทย์การศึกษาดูงานว่า

1. เพื่อให้การศึกษาดูงานการสร้างองค์กรแห่งความสุขมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการกำหนดโจทย์หรือประเด็น (Issue) ในการศึกษาดูงานเพื่อเป็นทิศทางหลักจะทำให้เราสามารถออกแบบกิจกรรมในระหว่างการศึกษาดูงาน

2. เพื่อกระตุ้น ให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การการคัดเลือกองค์กรที่จะศึกษาดูงานได้ต่อไป ขอเรียกว่า “องค์กรเจ้าบ้าน” โดยมีวิธีการ หรือหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์กร เจ้าบ้านอย่างเหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงานตัวอย่าง เช่น เพื่อสร้าง เครือข่ายองค์กรแห่งความสุข

3. เพื่อสร้างความร่วมมือในอนาคตระหว่างองค์กร
4. เพื่อศึกษาตัวอย่างกิจกรรมการสร้างสุขที่ประสบความสำเร็จ
5. เพื่อศึกษาการสร้าง บรรยากาศองค์กรแห่งความสุข เพื่อศึกษากิจกรรม

Happy 8 ที่น่าสนใจ เป็นต้น โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงานจะมุ่งเน้นศึกษาแนวคิดการสร้างองค์กรแห่งความสุข ที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง จนเกิดผลลัพธ์คือความสุขของบุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริหาร และบุคลากรทุกส่วน

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการศึกษาดูงานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การเรียนรู้จากของจริงทำให้เกิดความประทับใจ เป็นความรู้ที่ถาวร สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ส่งผลให้องค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปเช่นกัน

2.10.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการพัฒนาบุคลากรที่ช่วยให้ผู้ที่ประสบปัญหาหรือ มีความสนใจเรื่องใกล้เคียงกันเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผลการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานหรือจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานได้

2.10.3.1 ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ฐิระ ประवालพฤกษ์ (2538, น. 128) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติอยู่

สมคิด บางโม (2540, น. 173) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าประชุมได้รับประสบการณ์และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้หรือมุ่งสร้างสิ่งใด สิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้นในการประชุมเพื่อนำกลับไปใช้ ณ หน่วยงานเดิมของตน

พนัส หัสนาคินทร์ (2542, น. 93) ให้ความหมายไว้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การพบปะการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ไขปัญหาทางภาคปฏิบัติในระหว่างที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้วและมีความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาที่ร่วมกัน

นนทวัฒน์ สุขผล (2543, น. 31) กล่าวว่า การประชุมปฏิบัติการเป็นรูปแบบการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติอยู่ โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติจริง ที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติอยู่ ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ มากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล เน้นการมีส่วนร่วม การมีอิสระในการคิดและการปฏิบัติร่วมกันของผู้เข้ารับการอบรมควรจัดสถานที่การอบรมเป็นวงกลมหรือหกเหลี่ยม ใช้เวลาประมาณ 1-1.30 ชั่วโมง

สายสวางค์ แก้วเกษตรกรรม (2543, น. 84) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้นๆอย่างมีประสิทธิภาพเพราะการฝึกอบรมนี้ได้เน้นถึงการเสริมสร้างให้ผู้ได้รับการฝึกอบรมนำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในงานของเขาหรืออาจจะกล่าวว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นเป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้ม (Intensive Training Course) โดยจะเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะ (Skill) ในด้านวิชาการและปฏิบัติอย่างแท้จริง

ยรรยง ผิวอ่อน (2543, น. 22) กล่าวว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางด้านการนำไปใช้ปฏิบัติซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

รุ่งเพชร เบ้าเรือง (2551, น. 26) ได้สรุปความหมาย การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการประชุมได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการประชุมและนำประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดที่นักวิชาการกล่าวไว้ ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจทั้งทักษะทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการปฏิบัติงานโดยสามารถนำไปพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น

2.10.3.2 วัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภิญโญ สาร (2531, น. 41) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ดังนี้

1. เพื่อฝึกฝนให้ผู้เข้ารับการประชุมเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อแก้ปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงงาน

สมคิด บางโม (2540, น.173) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติจริง
2. เพื่อให้เกิดผลงานใหม่ ๆ ขึ้น
3. ส่งเสริมความร่วมมือของสมาชิก

จากวัตถุประสงค์การประชุมเชิงปฏิบัติการที่นักวิชาการที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะทั้ง

ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง รู้จักแก้ปัญหาและปรับปรุงงานให้ดีขึ้นโดยเป็นลักษณะประชุมปรึกษา เพื่อแก้ปัญหาหรือกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งประกอบด้วยการประชุมย่อย การประชุมใหญ่ ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจะได้รับความรู้ประสบการณ์ไปเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

2.10.3.3 การดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ฐิระ ประมวลพฤษ (2538, น. 128) ได้อธิบายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะแบ่งการดำเนินการได้เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก จะเป็นการให้ความรู้ของวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้าอบรมให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุง

ส่วนที่สอง จะเป็นปฏิบัติการของผู้เข้ารับการประชุมที่จะหาหรืออภิปรายให้ได้แนวทางแก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติงาน โดยอาจจะดำเนินการทั้งกลุ่มใหญ่และเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งการดำเนินการของส่วนที่สอง จะอาศัยหลักการที่วิทยากรให้บรรยายหรืออภิปรายมาใช้ประกอบเป็นแนวทาง

สมคิด บางโม (2540, น. 173) กล่าวถึง วิธีการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. ชี้แจงแนวทางในการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้เข้ารับการประชุมเข้าใจ
2. จัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายของวิทยากร เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการให้แนวทางแก่กลุ่มเพื่อประชุมย่อย
3. แบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติการและรวบรวมสรุปเป็นรายงานหรือผลงาน ในช่วงระยะเวลาช่วงนี้จะต้องให้เวลาแก่กลุ่มมากพอที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ
4. การนำเสนอรายงานหรือผลการปฏิบัติงานต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อการรับเป็นแนวทางที่ใช้แก้ปัญหาและปฏิบัติงาน
5. สมาชิกที่เข้ารับการประชุมปฏิบัติการ นำแนวทางไปจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานและปรับปรุงแก้ไขการทำงาน ให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการพอสรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการดำเนินการประชุมหรืออบรมเข้ม โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะทั้งด้านความรู้ทฤษฎีและปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยชี้แจง บรรยายและฝึกปฏิบัติให้เข้าร่วมประชุมได้ความรู้และประสบการณ์สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.10.4 ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ฐิระ ปรวาลพฤค (2538, น. 128) ได้อธิบายถึง ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการว่าดังนี้

1. ชี้แจงแนวทางในการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ผู้เข้ารับกรอบรมเข้าใจ
2. จัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายของวิทยากร เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่น่าอบรมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการให้แนวทางแก่กลุ่มเพื่อการประชุมกลุ่มย่อย
3. แบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติการและรวบรวมสรุปเป็นรายงานหรือผลงาน ในช่วงระยะเวลาช่วงนี้จะต้องให้เวลาแก่กลุ่มมากพอที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ
4. การนำเสนอรายงานหรือผลการปฏิบัติงานต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อการรับเป็นแนวทางที่ใช้แก้ไขปัญหาและปฏิบัติงาน
5. สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการนำแนวทางไปจัดทำแนวทางการปฏิบัติงาน และปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, น. 13-17) ได้เสนอขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่จะประชุมปฏิบัติการบุคลากรด้านใดบ้าง นับตั้งแต่พิจารณาปัญหาในการปฏิบัติงานแต่ละคนและรวมทั้งหน่วยงาน ไปจนถึงการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความจำเป็นที่แท้จริงเพื่อนำไปกำหนดหลักสูตรและวางแผนในการประชุมปฏิบัติการต่อไป
2. การกำหนดหลักสูตรและการฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดว่า เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องประชุมเชิงปฏิบัติการต้องทำอะไรบ้าง โดยมีการกำหนดหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดเนื้อหาสาระในการประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดเทคนิควิธีการในการประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดสถานที่ที่จะใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดงบประมาณในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดผู้รับผิดชอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงานและจัดทำโครงการ เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการ
3. การดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการในการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ
 - 3.1 การเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การเตรียมการต่าง ๆ ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 การดำเนินการในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการทุกส่วนที่จะต้องปฏิบัติในขณะที่ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3 การดำเนินการภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ การประเมินผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ การรายงานผลการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4. ข้อดีของการประชุม

4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรมทุกคน

4.2 ผู้เข้าอบรมมีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานกลุ่ม

4.3 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินงานและปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน

5. ข้อจำกัดของการประชุม

5.1 ผู้ที่เป็นประธานต้องมีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการประชุม จึงจะสามารถนำการประชุมไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชุมมีอิสระในการแสดงออกทางความคิดเห็น บางครั้งทำให้ยากต่อการหาข้อยุติของการประชุม

5.3 ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เข้าประชุมมีความสำคัญต่อการดำเนินการประชุมและผลของการประชุม

จากหลักการและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการต้องมีการจัดเรียงลำดับหรือขั้นตอน ในการจัดประชุมแต่ละครั้ง เพื่อความต่อเนื่องของการประชุมและความเหมาะสมของเวลา ในการประชุมและผู้จัดการประชุมจะได้จัดเตรียมเอกสารสถานที่ กำหนดงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบและกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

2.11 บริบทโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.11.1 ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตั้งอยู่อาคารเรียนโรงเรียนห้วยเม็ก ราษฎร์นุกูล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46170 เว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 www.kalasin2.go.th เขตพื้นที่รับผิดชอบ มีอำเภอในเขตพื้นที่บริการทางการศึกษา จำนวน 5 อำเภอ 44 ตำบล ประกอบด้วย 1) อำเภอยางตลาดมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 15 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลยางตลาด 2) ตำบลหัวจัว 3) ตำบลอุ่มเม่า 4) ตำบลบัวบาน 5) ตำบลเว่อ 6) ตำบลอิต้อ 7) ตำบลหวนาคำ 8) ตำบลหนองอิเฒ่า 9) ตำบลดอนสมบุญ 10) ตำบล

นาเชือก 11) ตำบลคลองขาม 12) ตำบลเขาพระนอน 13) ตำบลนาดี 14) ตำบลโนนสูง 15) ตำบลหนองตอกแป้น 2. อำเภอห้วยเม็กมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 9 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลห้วยเม็ก 2) ตำบลคำใหญ่ 3) ตำบลกุดโดน 4) ตำบลบึงนาเรียง 5) ตำบลหัวหิน 6) ตำบลพิมูล 7) ตำบลคำเหมือดแก้ว 8) ตำบลโนนสะอาด 9) ตำบลทรายทอง 3. อำเภอท่าคันโทมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 6 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลท่าคันโท 2) ตำบลกุงเก่า 3) ตำบลยางอู่ม 4) ตำบลกุดจิก 5) ตำบลนาตาล 6) ตำบลดงสมบูรณ์ 4. อำเภอหนองกุงศรีมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 9 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลหนองกุงศรี 2) ตำบลหนองบัว 3) ตำบลโคกเครือ 4) ตำบลหนองสรวง 5) ตำบลเสาเล่า 6) ตำบลหนองใหญ่ 7) ตำบลดงมูล 8) ตำบลลำหนองแสน 9) ตำบลหนองหิน 5. อำเภอฆ้องชัยมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลฆ้องชัยพัฒนา 2) ตำบลเหล่ากลาง 3) ตำบลลำชี 4) ตำบลโคกสะอาด 5) ตำบลโนนศิลาเล็ก

ภูมิประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือ ได้แก่ อำเภอท่าคันโทเขตแดนติดกับอำเภอศรีธาตุ อำเภอกุมภวาปี และอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ทิศใต้ ได้แก่ อำเภอขามเฒ่า เขตแดนติดกับอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์อำเภอฆ้องชัยเขตแดนติดกับอำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันออก ได้แก่ อำเภอหนองกุงศรี เขตแดนติดกับอำเภอสหัสขันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศตะวันตก ได้แก่ อำเภอห้วยเม็กเขตแดนติดกับอำเภอชื่นชมจังหวัดมหาสารคามและอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จัดการศึกษา 3 ระดับ ได้แก่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานศึกษาในสังกัด 173 โรง โรงเรียนเอกชน 19 โรง และโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2 โรง ดังนี้

ตารางที่ 2.5

จำนวนสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการทั้งของภาครัฐและเอกชนรายอำเภอ ปีการศึกษา 2559

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน ทั้งสิ้น	สังกัด สพฐ.				โรงเรียน เอกชน	โรงเรียนพระ ปริยัติธรรม
		ประถม หลัก	ประถม สาขา	ขยาย โอกาส	รวม		
ยางตลาด	62	42	0	20	62	5	-
ห้วยเม็ก	32	24	0	8	32	6	-
ท่าคันโท	21	13	0	7	20	3	-
หนองกุงศรี	42	31	0	11	42	4	2
ฆ้องชัย	17	13	0	4	17	1	-
รวม	173	173	0	50	173	19	2

ตารางที่ 2.6

จำนวนจำแนกตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2559

อำเภอ	โรงเรียนทั้งหมด	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		นร.0-120	นร.121-300	นร.301-ขึ้นไป
ยางตลาด	62	30	28	4
ห้วยเม็ก	21	11	6	4
ท่าคันโท	32	22	9	1
หนองกุงศรี	43	30	12	1
ฆ้องชัย	17	11	6	0
รวม	175	104	61	10
	ร้อยละ	59.42	34.85	5.71

ตารางที่ 2.7

จำนวนนักเรียนรายอำเภอ ปีการศึกษา 2559

อำเภอ	ระดับก่อนประถม	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	รวม
			ตอนต้น	
ยางตลาด	1,794	6,006	1,263	9,063
ห้วยเม็ก	499	2,021	425	2,945
ท่าคันโท	629	2,143	679	3,451
หนองกุงศรี	803	2,938	660	4,401
ฆ้องชัย	295	1,079	80	1,454
รวม	4,037	14,227	3,127	21,391

ตารางที่ 2.8

จำนวนข้าราชการครูและบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

อำเภอ	ผอ.รร.	รองผอ.รร.	ข้าราชการ	ลูกจ้าง	พนักงาน	ลูกจ้าง	รวม
			ครู	ประจำ	ราชการ	ชั่วคราว	
ยางตลาด	80	6	707	17	9	46	845
ห้วยเม็ก	27	1	270	7	6	32	343
ท่าคันโท	19	-	232	9	12	19	291
หนองกุงศรี	38	5	360	16	16	29	464
ฆ้องชัย	17	-	160	4	1	9	191
รวม	161	13	1,729	53	44	135	2,135

2.11.2 ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.11.2.1 วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

2.11.2.2 พันธกิจ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

3) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

2.11.2.3 เป้าประสงค์

1) นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย และ ได้สมดุลและนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

2) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค

3) ครูผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นมีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษา ขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

5) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการการทำงาน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

6) พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษ

2.11.2.4 กลยุทธ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกลยุทธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

2.11.2.5 ผลผลิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงาน 6 ผลผลิต ดังนี้

- 1) ผู้จบการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 2) ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ
- 3) ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4) เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ
- 5) เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 6) ผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพ

2.11.2.6 วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ พร้อมก้าวสู่สากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

2.11.2.7 พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
- 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคน ไทย 12 ประการ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา

2.11.2.8 เป้าประสงค์

- 1) นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาชาติ
- 2) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษา ภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึง และเสมอภาค
- 3) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
- 4) นักเรียนมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5) ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะที่เหมาะสม และทำงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เน้นการทำงานแบบบูรณาการการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความเข้มแข็ง จัดการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาชาติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.11.2.9 กลยุทธ์

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงกำหนดกลยุทธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 4 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างและเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมนักเรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่านิยมองค์กร ความรู้คู่ความดี สามัคคี มีจิตสาธารณะ

จากการศึกษา สรุปได้ว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีนโยบายในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและความสนใจ สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ส่งเสริมให้สถานศึกษานำแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 175 โรงเรียน เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาพอเพียงจำนวน 145 โรงเรียน ยังเหลืออีก 30 โรงเรียน ซึ่งจะเข้าร่วมโครงการสถานศึกษาพอเพียงครบ 100 % ในปีการศึกษา 2561

2.12 การวิจัยและพัฒนา

2.12.1 ความหมาย

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ความหมายของพจนานุกรม หมายถึง การทำงานที่พยายามค้นหาผลิตภัณฑ์ใหม่กระบวนการใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่มุ่งพัฒนาทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพงานมุ่งพัฒนานวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา มีลักษณะสำคัญ คือ 1) เกิดจากความไม่พอใจในงานหรือคุณภาพงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีการสร้างนวัตกรรม ขึ้นงานกระบวนการทำงานใหม่ ๆ นำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพงาน (Treatment)

3) มีการพัฒนานวัตกรรมในลักษณะ R&D อย่างต่อเนื่อง จนได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพแล้วทำการทดลองใช้ ก่อนที่จะทำการสรุปผลการวิจัย 4) ผลลัพธ์ที่ได้ คือ นวัตกรรมซึ่งอาจเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานที่เป็นระบบเป็นรูปธรรม (สุพัตร์ พิบูลย์, 2548, น. 1-3) และ (Borgand, 1989, p. 782) การวิจัยและพัฒนาคือกระบวนการที่นำมาพัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา คำว่า ผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงเฉพาะสิ่งที่อยู่ในหนังสือวิทยานิพนธ์หรือคอมพิวเตอร์เท่านั้นแต่ยังรวมถึงระเบียบวิธี เช่น ระเบียบวิธีในการสอนโปรแกรมการสอนโดยจุดมุ่งหมายของการวิจัยและพัฒนาคือ การค้นหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นกระบวนการของการศึกษาการเรียนรู้การคิดค้นที่มุ่งหวังให้เกิดการค้นพบ ความรู้ความเข้าใจในเทคนิคหรือวิธีการใหม่ ๆ อย่างมีเหตุผลเป็นระบบรวมและนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น เปรื่อง กุมุท (2536, น. 1) ได้สรุปว่าการวิจัยและพัฒนา เกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์ผลผลิต กระบวนการบางอย่างตามหลักการเฉพาะตามระเบียบวิธีการวิจัยที่สามารถรับรองคุณภาพของ ผลผลิตกระบวนการเมื่อนำไปใช้จะต้องออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาผลผลิตด้วยการทดลอง ประเมินผลป้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้พัฒนาขึ้นทั้งด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เป็นกระบวนการกำหนด และพัฒนานวัตกรรมหรือค้นหาความรู้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบนำไปใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์การบุคคลผลิตผลให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2.12.2 กระบวนการวิจัยและพัฒนา

เกษม สาทิตย์ (2543, น. 17-18) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจปัญหาเบื้องต้น เป็นการสำรวจว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสิ่งประดิษฐ์ เพื่อใช้แก้ปัญหาที่สำรวจพบใน ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้สิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเป็นการนำสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นไปทดลอง ใช้กับกลุ่มตัวอย่างศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้น ขั้นตอนที่ 4 การประเมินสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้น การสรุปถึงความเหมาะสมของสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้น

กฤษิยากร เตชะปิยพร (2559) ได้กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนาอาจเริ่มด้วย ระบบการวิเคราะห์สภาพปัญหาให้ชัดเจนเข้าสู่ระยะการพัฒนาทางเลือกเป็นการพัฒนาต้นแบบ นวัตกรรมให้ได้มาตรฐานก่อนทดลองใช้ในสภาพจริง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม มีขั้นตอนที่สำคัญคือ ขั้นที่ 1 พัฒนาต้นแบบ ขั้นที่ 2 ทดลองใช้นวัตกรรม ขั้นที่ 3 สรุปผลการทดลองและรายงาน

สมจิต สวธนไพบูลย์ (2548, น. 53-63) ได้วิจัยและพัฒนานวัตกรรมชุดฝึกทักษะการ สื่อสารทางวิทยาศาสตร์แบบหลากหลายภาษาสู่เทคโนโลยีสารสนเทศโดยดำเนินการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนการสร้างชุดฝึกทักษะขั้นที่ 2 สร้างชุดฝึกทักษะ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ชุดฝึกทักษะ ขั้นที่ 4 ประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกทักษะ

จากการศึกษากระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยและพัฒนาเรื่องรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ศึกษาสังเคราะห์หลักการแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2. วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ยกร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2. ปรับปรุง แก้ไข แล้วนำร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

3. ปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

4. สรุปรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 3 ทดลองใช้ รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ศึกษาแนวทางการจัดทำคู่มือ จากหน่วยงาน องค์กร และบุคคลเพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม

2. วางแผนในการจัดทำคู่มือ โดยการเขียนโครงร่างคู่มือตามองค์ประกอบของคู่มือ และเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาโครงร่างคู่มือ
3. จัดทำคู่มือและพัฒนาคู่มือแล้วนำคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาโครงร่างคู่มือและนำคู่มือมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำคู่มือมาจัดทำเป็นคู่มือฉบับสมบูรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
4. ดำเนินการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ
5. จัดประชุมชี้แจงคณะทำงาน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
6. ทดลองใช้รูปแบบการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
7. ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัย ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2. เป้าหมาย

ข้อมูลสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

3. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย ชั้นตอนที่ 1 กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1.1 ดร.บวร เทศารินทร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

3.1.2 ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3.1.3 ดร.สันติสุขภูศรีโสม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3.1.4 ดร.ประเสริฐ ต้นสินนท์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.5 ดร.กิตติพิศ พลพิลา ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.6 ดร.ครรชิต วรรณชา ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

3.1.7 ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.8 ดร.วิโรจน์ค้อไผ่ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมชนกุดโดนวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.9 ดร.เกษร ทองเสน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.10 ดร.ประคอง จุลสอน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.11 ดร.สุกัลญา ภูผิวโคก ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2 กลุ่มเป้าหมายขั้นตอนที่ 2 ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน 1) โรงเรียน “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง” ได้แก่ โรงเรียนนางามแก่นลำดวน วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 4 เมษายน 2559) 2) “โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง” ได้แก่ โรงเรียนปอแดงวิทยา (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2557) และ 3) โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2557) จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

3.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

3.2.2 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน

3.3 กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ และมีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 11 คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

3.3.1 ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 2 คน

3.3.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 4 คน

3.3.3 นักวิชาการหรือศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

3.3.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

3.4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 338 โรงเรียน ประกอบด้วย ประชากรโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 -3 ประกอบด้วย ครู ผู้บริหาร สถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เชี่ยวชาญ จากสำนักงานเขตดังนี้

3.4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 115 โรงเรียน

3.4.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 110 โรงเรียน

3.4.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 113 โรงเรียน

3.5 กลุ่มตัวอย่างขั้นตอนที่ 3 ที่ใช้ในงานวิจัย ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan) (สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555, น. 110) เพื่อเป็นตัวแทนในการวิจัย รวมเป็น 181 โรงเรียน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 -3 จำนวน 181 โรงเรียนดังนี้

3.5.1 ตัวแทนครู จำนวน 181 คน

3.5.2 ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 181 คน

3.5.3 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 181 คน

4. วิธีดำเนินการ

4.1 ศึกษาสังเคราะห์หลักการแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

4.1.1 ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 2 คน

4.1.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 4 คน

4.1.3 นักวิชาการหรือศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

4.1.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญจำนวน 2 คน

4.2 ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน

4.3 วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 1-3

5. เครื่องมือวิจัย

5.1 แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เป็นแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่วมพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินโดยมีวิธีการสร้างดังนี้

5.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบการประชุมและศึกษารูปแบบการบันทึกการสัมมนา

5.1.2 ศึกษาแบบบันทึกการสัมมนาแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไข

5.1.3 นำแบบบันทึกการสัมมนาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตามข้อตามข้อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรง ครบคลุมเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์

5.1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกการสัมมนาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5.1.5 นำแบบบันทึกการสัมมนาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5.2 แบบสัมภาษณ์กลุ่ม

5.2.1 ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อใช้ในการศึกษาของกาญจนา วัฒายุ (2544, น. 181-185) โดยอาศัยขอบเขตเนื้อหาแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.2 ร่างแบบสัมภาษณ์กลุ่มให้ครอบคลุมเนื้อหาหรือข้อมูลที่ต้องการ

5.2.3 เขียนคำชี้แจงในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์การวิจัย

5.2.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง เพื่อทำการปรับปรุงโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อขอคำแนะนำ

5.2.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์กลุ่มให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5.3 แบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการประเมินที่ถูกต้อง

5.3.2 สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไข

5.3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตามข้อ 4.1.3 (1-5) ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรง ครอบคลุมเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์

5.3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5.3.5 นำแบบบันทึกการสัมมนาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5.4 แบบประเมินสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ครอบคลุมกรอบแนวคิดงานวิจัย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิผล 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.5 วิธีการสร้างแบบสอบถาม

5.5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาบริบทของโรงเรียนขนาด

เล็ก โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์การวิจัยและพัฒนา
ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้น

5.5.2 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วนำเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1) ดร.กิตติพิศ พลพิลา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย

2) ดร.บวร เทศารินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย

3) ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล

4) ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาดีหลุมข้าว
วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง
ด้านการวัดผล ประเมินผล

5) ดร.เกสร ทองแสน ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดผล
และประเมินผลหาคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

6. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

6.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย ดังนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บริบทของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ระหว่างวันที่ 1-30 พฤศจิกายน,
1-31 ธันวาคม พ.ศ. 2559

6.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมินทั้งฉบับตรวจให้คะแนนประเมินตาม
น้ำหนักของตัวเลือกที่เป็นคำถามในแต่ละข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 101-103) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน ระดับสภาพการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 101-103) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

คะแนน	ระดับสภาพการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4.51 – 5.00	หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

6.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ นำมาแจกแจงความถี่ จัดกลุ่ม (Group Data) โดยวิเคราะห์เนื้อหาเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ในรูปแบบตาราง

6.6 สรุปผลและรายงานการวิจัยระยะที่ 1

7. ระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ เมษายน – พฤษภาคม 2560

8. สถานที่

โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1-3

9. ผลที่ได้รับ

ข้อมูลสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ 1-3

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. เป้าหมาย

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 แบบประเมินรูปแบบ

3.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการประเมินที่ถูกต้อง

3.1.2 สร้างแบบประเมินรูปแบบแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไข

3.1.3 นำแบบประเมินรูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตามข้อ 4.1.4 ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรง ครบคลุมเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์

3.1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกการสัมมนาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.1.5 นำแบบบันทึกการสัมมนาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. วิธีดำเนินการ

4.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนในการปฏิบัติ

4.2 ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 ท่าน เพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แล้วบันทึกผล

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญลงในแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

4.2.1 ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 2 คน

4.2.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 4 คน

4.2.3 นักวิชาการหรือศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

4.2.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญจำนวน 2 คน

4.3 ปรับปรุงรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ

4.4 สรุปรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2560

6. สถานที่

ห้องประชุมโป่งกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

7. ผลที่ได้รับ

รูปแบบการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้และปรับปรุง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2. เป้าหมาย

ทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

3. กลุ่มเป้าหมาย

3.1 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินคู่มือ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1.1 ดร.บวร เทศารินทร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

3.1.2 ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3.1.3 ดร.สันติสุข ภูศรีโสม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3.1.4 ดร.ประเสริฐ ต้นสีนันทน์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.5 ดร.กิตติพิศ พลพิลา ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.6 ดร.ครรชิต วรรณชา ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

3.1.7 ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.8 ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมชนกุโดนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.9 ดร.เกษร ทองเสน ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.10 ดร.ประคอง จุลสอน ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.1.11 ดร.สุกัลญา ภูผิวโคก ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2 กลุ่มเป้าหมายทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาฬสินธุ์

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบฯ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี ประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ คือโรงเรียนหนองเม็กวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 17 คนประกอบด้วย

3.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน

3.2.2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน

3.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

3.2.4 นักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยา จำนวน 50 คน

3.3 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เป็นนักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 50 คน

3.4 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์มี 2 กลุ่ม ได้แก่

3.4.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์โดยครูผู้สอน เป็นผู้ประเมิน คือครูที่ทำหน้าที่สอนนักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยา จำนวน 7 คน

3.4.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์โดยนักเรียน เป็นผู้ประเมิน คือนักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยา จำนวน 50 คน

3.5 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มี 2 กลุ่ม ดังนี้

3.5.1 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 17 คน ได้แก่

3.5.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน

3.5.1.2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน

3.5.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

3.5.2 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 17 คน ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยา จำนวน 50 คน

4. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ประกอบด้วย แบบประเมินตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ขององค์ประกอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน ประเมินโดย ผู้บริหารโรงเรียนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนาที่มีประสิทธิผล 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือประกอบด้วย

4.1 แบบประเมินทดลองใช้และปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท

4.2 แบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน โดย นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท

4.3 แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน

4.4 การประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน

5. วิธีดำเนินการ

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน ตามกรอบแนวคิดการรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.1 จัดทำคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน โดยศึกษาองค์ประกอบคู่มือของ (เอกวุฒิ ไกรมาก, 2541, น. 54) และ (Douglass, 1965, p. 162) ดังนี้

5.1.1 ศึกษาแนวทางการจัดทำคู่มือ จากหน่วยงาน องค์กร และบุคคล เพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม

5.1.2 วางแผนในการจัดทำคู่มือ โดยการเขียนโครงสร้างคู่มือตามองค์ประกอบของคู่มือในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

5.1.2.1 ปก

5.1.2.2 คำนำ

5.1.2.3 สารบัญ

5.1.2.4 องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ

1) หลักการและเหตุผล

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5.1.2.5 องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.1.2.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1.2.7 รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ

5.1.2.8 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง

1. วัตถุประสงค์

2. เป้าหมาย

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

4. ระยะเวลาดำเนินการ

5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6. การวัดผลประเมินผล

7. ตัวชี้วัด

8. อธิบาย

9. ประเด็นการพิจารณา

10. ระดับคุณภาพ

11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง

1. วัตถุประสงค์

2. เป้าหมาย

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

4. ระยะเวลาดำเนินการ

5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6. การวัดผลประเมินผล

7. ตัวชี้วัด
8. อธิบาย
9. ประเด็นการพิจารณา
10. ระดับคุณภาพ
11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย
3. กระบวนการจัดกิจกรรม
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล
7. ตัวชี้วัด
8. อธิบาย
9. ประเด็นการพิจารณา
10. ระดับคุณภาพ
11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย
3. กระบวนการจัดกิจกรรม
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล
7. ตัวชี้วัด
8. อธิบาย
9. ประเด็นการพิจารณา
10. ระดับคุณภาพ
11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมรณรงค์ตามอย่างไทย

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย
3. กระบวนการจัดกิจกรรม
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล
7. ตัวชี้วัด
8. อธิบาย
9. ประเด็นการพิจารณา
10. ระดับคุณภาพ
11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย
3. กระบวนการจัดกิจกรรม
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล
7. ตัวชี้วัด
8. อธิบาย
9. ประเด็นการพิจารณา
10. ระดับคุณภาพ
11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย
3. กระบวนการจัดกิจกรรม
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล

7. ตัวชี้วัด
8. อธิบาย
9. ประเด็นการพิจารณา
10. ระดับคุณภาพ
11. เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

5.1.2.9 บรรณานุกรม

5.1.3 เสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาโครงร่างคู่มือ

5.1.4 จัดทำคู่มือ แล้วนำคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาโครงร่างคู่มือและนำคู่มือมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำคู่มือมาจัดทำเป็นคู่มือฉบับสมบูรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

5.1.5 ดำเนินการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

5.1.5.1 ดร.บวร เทศารินทร์ วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการศึกษา

5.1.5.2 ดร.กิตติพิศ พลพิลา วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการศึกษา

5.1.5.3 ดร.ภูมิพิท เรืองแหล่ วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

5.1.5.4 ดร.เกษร ทองแสน วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.1.5.5 ดร.อารยันต์ แสงนิกุล (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

5.1.6 ตรวจสอบคู่มือการใช้ที่ได้จัดทำขึ้น มีความเห็นด้วยในการนำไปใช้เพียงใด ซึ่งเกณฑ์การตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือทำการตรวจสอบโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 39 ข้อ มี 5 ระดับ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง/สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้มาก ไม่แน่ใจ/สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง

ไม่เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อย และไม่เห็นด้วย/นำไปปฏิบัติได้น้อยที่สุด ให้คะแนนตามลำดับความสำคัญตามเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง/สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้มาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ/สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย/นำไปปฏิบัติได้น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

5.1.7 นำข้อมูลจากการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือทำการสรุปวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ (ผกาวรรณ นันทวิชิต, 2549, น. 138) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง/สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ไม่แน่ใจ/สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย/สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อยที่สุด

5.1.8 จัดประชุมชี้แจงคณะทำงาน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.1.9 ทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.1.10 ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ดังนี้

5.1.10.1 ประเมินตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ขององค์ประกอบตามรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.1.10.2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 การทดลองใช้รูปแบบ ดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ประชุมชี้แจง

5.2.2 ทดลองใช้

5.2.3 ประเมินรูปแบบ

5.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.4.1 เชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติและผู้วิจัย บันทึกการสังเกตพฤติกรรมตามแบบบันทึกภาคสนาม และผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามรูปแบบ

5.2.4.2 เชิงปริมาณ (Quantitative) โดยการประเมินตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ขององค์ประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ขององค์ประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนประเมิน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพที่คำนวณได้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 4.51-5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 3.51-4.50	มาก
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 2.51-3.50	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 1.51-2.50	พอใช้
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพต่ำกว่าหรือเท่า 1.50	ปรับปรุง

5.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพขององค์ประกอบรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับมาตรฐานในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพที่คำนวณไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 4.51-5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 3.51-4.50	มาก
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 2.51-3.50	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 1.51-2.50 พอใช้
 ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพต่ำกว่าหรือเท่า 1.50 ปรับปรุง

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนประเมิน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพที่คำนวณได้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยประยุกต์มาจาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 102-103) โดยกำหนดเกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ

3 หมายถึง ระดับดีมาก
 2 หมายถึง ระดับดี
 1 หมายถึง ระดับพอใช้
 ต่ำกว่า 1 หมายถึง ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 2.51-3.00	หมายถึง ดีมาก
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 1.51-2.50	หมายถึง ดี
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตั้งแต่ 1.00-1.50	หมายถึง พอใช้
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพต่ำกว่า 1	หมายถึง ปรับปรุง

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือน กันยายน – พฤศจิกายน 2560

7. สถานที่

โรงเรียนหนองเม็กวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

8. ผลที่ได้รับ

8.1 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

8.2 รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

8.3 เอกสารรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปขั้นตอนและวิธีการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	จำนวนประชากร
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
X1.X39	แทน	ข้อคำถามของแต่ละข้อ ตั้งแต่ข้อ 1 ถึง ข้อ 39

4.2 ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ สามารถสรุปผลการสนทนากลุ่ม ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยการสนทนากลุ่ม

แนวทางการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ข้อคิดเห็น	ข้อ เสนอแนะ
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในด้านการอ่านการเขียน การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ควบคู่คุณธรรม	
3. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ข้อคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
4. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
5. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
6. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
7. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	ควรส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนการออมทรัพย์จากการมีรายได้	
8. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
9. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
10. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
11. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
12. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	ควรส่งเสริมจัดกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันปีใหม่ วันเด็ก หรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักความผูกพันต่อกัน	-
13. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ข้อคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
14. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	-
ด้านกิจกรรมนักเรียน		
1. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
3. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	ควรส่งเสริมจัดกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันปีใหม่ วันเด็ก หรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักความผูกพันต่อกัน	
4. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	ควรกิจกรรมที่ฝึกความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี แก้ปัญหา	
5. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
6. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
7. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
8. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	ควรจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนแต่งกายอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ฝึกปฏิบัติมารยาทที่ดี	
9. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
10. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ข้อคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์		
1. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
2. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
3. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	ควรพัฒนาและเพิ่มภาวะผู้นำ ทักษะความรู้คณะกรรมการ นักเรียนผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
4. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
5. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	ส่งเสริมความรักความเข้าใจ ความห่วงใยเอื้ออาทร ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง	
6. ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
7. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	
8. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้	

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1) ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีตัวบ่งชี้ย่อย 14 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2) ด้านกิจกรรมนักเรียน ตัวชี้วัดย่อย 10 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3) ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีตัวชี้วัดย่อย 8 ตัวชี้วัดรวมองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ มีตัวชี้วัดรวม จำนวน 32 ตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

จากการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เพื่อใช้ศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง จาก 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าว เป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ดังนี้

1. โรงเรียนนางามแก่นลำดวนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปัจจุบันมีนักเรียน 165 คน ข้าราชการครู 12 คน โรงเรียนเป็น “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง” ในปี พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 คือ นายสวาท น้อยเสนา คนที่ 2 นางสาววิไลวรรณ ญาทิพย์

2. โรงเรียนปอแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปัจจุบันมีนักเรียน 231 คน ข้าราชการครู 18 คน โรงเรียน เป็น “โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง” ในปี พ.ศ. 2557 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 คือ นางระเบียบ จันทร์ชมภู คนที่ 2 นางอุทัยวรรณ ภูดอกไม้

3. โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปัจจุบันมีนักเรียน 125 คน ข้าราชการครู 11 คน ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 คือ นายอารยันต์ แสงนิกุล คนที่ 2 นายยรรยงค์ ภูชลิม่วง

ผู้วิจัยสามารถสรุปการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนนางามแก่นลำดวนวิทยา

“โรงเรียนมีการประชุมวางแผนในการแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครบทุกระดับชั้น ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2560)

“มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้ อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2560)

โรงเรียนปอแดงวิทยา

“มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และคณะครูในการมีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและ ภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2560)

“หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นำตัวชี้วัดมาวิเคราะห์ มีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผล ประจักษ์ มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม โดยบุคลากรไปเป็นวิทยากรก็นำไป เผยแพร่ด้วย...”

(คนที่ 4 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2560)

โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา

“มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้อง มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสม กับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/ พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น ”

(คนที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2560)

“วิธีกการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบ อาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน มีระบบ การให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและ สภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล ”

(คนที่ 6 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2560)

ตารางที่ 4.2

สังเคราะห์ความถี่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์	ความถี่ (คน)
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4
2. มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูล พื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	6
3. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะ แนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	5
4. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	6
5. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	6
6. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลง ของชุมชน/สังคม	5

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	ความถี่ (คน)
7. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	5
8. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4
9. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับ ตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	6
10. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและ ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	5
11. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	6
12. ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/ พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์	6
13. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	5
14. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	5
15. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ	5
16. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	5
17. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	6

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม ในด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และได้นำกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ บูรณาการด้านคุณธรรมสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง เป็นกิจกรรมที่แก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน เขียน นักเรียนสมาธิสั้น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในการอ่าน การเขียน การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ควบคู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) กิจกรรมวิถีพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนการออมทรัพย์

จากการมีรายได้ 3) กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน เป็นกิจกรรมให้คำปรึกษาในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ปกติ ครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เสมือนความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ใช้สรรพนามแทนตัวนักเรียนว่า “ลูก” เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น เชื่อใจ

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน

โรงเรียนนางามแก่นลำดวนวิทยา

“โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2560)

“มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2560)

โรงเรียนปอแดงวิทยา

“การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง...”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2559)

“มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ”

(คนที่ 4 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2560)

โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา

“มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ”

(คนที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2560)

“มีการผลิตสื่อ และใช้สื่อในการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง”

(คนที่ 6 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2560)

ตารางที่ 4.3

สังเคราะห์ความถี่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมนักเรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	ความถี่ (คน)
ด้านกิจกรรมนักเรียน	
1. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	6
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	6
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียน มีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	6
4. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและ สภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	5
5. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน	5
6. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับ บริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	5
7. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม	6
8. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	6
9. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	6

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	ความถี่ (คน)
10. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	6
11. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	5
12. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	5

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม ในด้าน กิจกรรมนักเรียน และได้นำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจโดยเน้นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดอยู่ในรูปแบบของ กิจกรรมโดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่ฝึกความมีระเบียบวินัยความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การรู้จักแก้ปัญหา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) กิจกรรมมรดกอย่างไทยเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแต่งกายอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ฝึกปฏิบัติมารยาทที่งดงามแบบไทย น่องไห้วพี ร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

โรงเรียนนางามแก่นลำดวนวิทยา

“โรงเรียนมีบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรมใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2560)

“ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2560)

โรงเรียนปอแดงวิทยา

“การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษา หรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีผู้รับผิดชอบในการติดตาม ผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง ”

(คนที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2560)

“โรงเรียนมีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม ติดตามผลการจัด กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง”

(คนที่ 4 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2560)

โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา

“โรงเรียนมีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน มีผู้รับผิดชอบ ในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง”

(คนที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2560)

“มีผู้รับผิดชอบการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง”

(คนที่ 6 ครูผู้รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2560)

ตารางที่ 4.4

สังเคราะห์ความถี่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	ความถี่ (คน)
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	
1. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	6

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	ความถี่ (คน)
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	6
3. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	5
4. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	6
5. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	5
8. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4
9. ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง	5
10. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมในด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และได้นำกิจกรรมที่กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความเสียสละ ต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมสภานักเรียนสู่ชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเพิ่มภาวะผู้นำ ทักษะความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมให้กับคณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้องผู้นำ ชุมนุ่มต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยระบบสภานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละ มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง
- 2) กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความเข้าใจ ความห่วงใยเอื้ออาทร ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเคารพรัก มีความผูกพันรักใคร่กับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ผลจากการศึกษาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้สรุป แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยนำข้อที่มีความถี่ ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป มาสรุปแนวทาง ดังนี้

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ บูรณาการด้านคุณธรรมสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง เป็นกิจกรรมที่แก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน เขียน นักเรียนสมาธิสั้น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในการอ่าน การเขียน การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ควบคู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กิจกรรมวิถีพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนการออมทรัพย์จากการมีรายได้

1.3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน เป็นกิจกรรมให้คำปรึกษาในช่วงโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ปกติ ครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เสมือนความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ใช้สรรพนามแทนตัวนักเรียนว่า “ลูก” เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น เชื่อใจ

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดอยู่ในรูปแบบของกิจกรรม โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่ฝึกความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การรู้จักแก้ปัญหา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 กิจกรรมรดงามอย่างไทย เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแต่งกายอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ฝึกปฏิบัติมารยาทที่งดงามแบบไทย น่องไหว้พี่ ร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

3.1 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเพิ่มภาวะผู้นำทักษะความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมให้กับคณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้อง ผู้นำ ชุมชนต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยระบบสถานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละ มีความรับผิดชอบต่อ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง

3.2 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความเข้าใจ ความห่วงใยเอื้ออาทร ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเคารพรัก มีความ

ผูกพันรักใคร่กับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแบบประเมิน องค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.95	0.79	มาก	4.41	0.70	มาก
1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.20	1.10	-	4.60	0.89	4.60
1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	3.80	0.84	-	4.00	0.71	4.00
1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	1.00	-	4.40	0.89	4.40
1.4 มีโครงการกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	4.20	0.45	-	4.20	0.45	4.20
1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	3.60	0.89	มาก	4.40	0.89	4.40
1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	4.00	0.71	มาก	4.20	0.84	4.20
1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	3.80	0.84	มาก	4.60	0.89	4.60

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.71	มาก	4.20	0.45	4.20
1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.00	0.71	มาก	4.40	0.55	4.40
1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	3.80	1.10	มาก	4.20	0.84	4.20
1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผล ประจักษ์	4.00	0.71	มาก	4.40	0.89	มาก
1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัด กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.40	0.55	มาก	4.40	0.89	มาก
1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง ในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	4.00	0.71	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรม แนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	3.80	0.84	มาก	4.40	0.55	มาก
1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัด กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.20	1.10	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและ ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	4.00	0.71	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.27	0.61	มาก	4.55	0.57	มากที่สุด
2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการ ดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการ ดำเนินชีวิต	4.60	0.89	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรม นักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.20	0.45	มาก	4.40	0.89	มาก
2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/ โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียน มีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับ บริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	3.80	0.45	มาก	4.40	0.89	มาก
2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของ สถานศึกษา	4.00	0.71	มาก	4.20	0.45	มาก
2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม	4.60	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความ สมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	3.80	0.45	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	4.20	0.45	มาก	4.40	0.55	มาก
2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.40	0.55	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.26	0.63	มาก	4.56	0.51	มากที่สุด
3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.20	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	4.20	0.45	มาก	4.40	0.55	มาก
3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	4.40	0.55	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษา	3.80	0.45	มาก	4.20	0.45	มาก
3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.45	มาก	4.40	0.55	มาก
3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอ และรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.40	0.55	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนิน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.00	0.71	มาก	4.40	0.55	มาก
3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่าง ต่อเนื่อง	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.60	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.16	0.67	มาก	4.51	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลการประเมินแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนา
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$,
S.D. = 0.67) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.59)

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ผู้วิจัย
ได้นำแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ไปสอบถามครูผู้สอน
ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์

สถานภาพ	จำนวน (n=543)	ความถี่
ตำแหน่ง		
ครูผู้สอน	181	33.33
ผู้บริหารสถานศึกษา	181	33.33
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	181	33.33
รวม	543	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็น ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ผลการประเมินสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตารางที่ 4.7-4.8

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ครู			ผู้บริหารสถานศึกษา			คณะกรรมการฯ			\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย			
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.51	0.58	มากที่สุด	4.49	0.60	มากที่สุด	4.52	0.57	มากที่สุด	4.51	0.58	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.53	0.57	มากที่สุด	4.51	0.61	มากที่สุด	4.53	0.57	มากที่สุด	4.52	0.59	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.53	0.57	มากที่สุด	4.50	0.62	มากที่สุด	4.53	0.57	มากที่สุด	4.52	0.59	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	0.58	มากที่สุด	4.50	0.61	มากที่สุด	4.53	0.57	มากที่สุด	4.52	0.59	มากที่สุด

จากตาราง 4.8 พบว่า ผลการประเมินสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหาร สถานศึกษา และคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.58) ด้านกิจกรรมนักเรียน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.58) และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและ ตามลำดับ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.58)

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของครู

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.62	0.50	มากที่สุด
2. มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.56	0.54	มากที่สุด
3. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.58	0.66	มากที่สุด
4. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	4.48	0.53	มาก
5. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	4.35	0.61	มาก
6. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริง และเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	4.48	0.61	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบ อาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับ สภาพของโรงเรียน	4.50	0.56	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
8. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.48	0.58	มาก
9. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.59	0.65	มากที่สุด
10. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	4.62	0.50	มากที่สุด
11. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	4.56	0.54	มากที่สุด
12. ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์	4.56	0.69	มากที่สุด
13. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.48	0.53	มาก
14. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	4.35	0.61	มาก
15. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	4.48	0.61	มาก
16. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.50	0.56	มาก
17. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	4.48	0.58	มาก
ด้านกิจกรรมนักเรียน			
18. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	4.59	0.65	มากที่สุด
19. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.64	0.49	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
20. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.56	0.54	มากที่สุด
21. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	4.59	0.65	มากที่สุด
22. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	4.48	0.53	มาก
23. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	4.35	0.61	มาก
24. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม	4.48	0.61	มาก
25. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	4.50	0.56	มาก
26. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	4.48	0.58	มากที่สุด
27. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	4.59	0.65	มากที่สุด
28. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.63	0.50	มากที่สุด
29. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.56	0.54	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์			
30. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.61	0.62	มากที่สุด
31. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	4.48	0.53	มาก
32. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	4.35	0.61	มาก
33. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.48	0.61	มาก
34. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.50	0.56	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
35. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและ สิ่งแวดล้อม	4.48	0.58	มาก
36. ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.59	0.65	มากที่สุด
37. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	4.62	0.50	มากที่สุด
38. ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง	4.56	0.54	มากที่สุด
39. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.66	0.57	มากที่สุด
รวม	4.52	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของ ครู โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับตาม
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้คือ รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตาม
หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.57)
บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุน
ให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.49) และ. มีการ
ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$,
S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.59	0.55	มากที่สุด
2. มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.53	0.58	มากที่สุด
3. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.59	0.66	มากที่สุด
4. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	4.45	0.57	มาก
5. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	4.39	0.62	มาก
6. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริง และเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	4.44	0.64	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบ อาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับ สภาพของโรงเรียน	4.47	0.60	มาก
8. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง	4.46	0.62	มาก
9. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้ อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.64	0.59	มากที่สุด
11. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	4.53	0.58	มากที่สุด
12. ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์	4.56	0.69	มากที่สุด
13. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.45	0.57	มาก
14. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและ สภาพแวดล้อม	4.32	0.63	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
15. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	4.44	0.64	มาก
16. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.47	0.60	มาก
17. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.46	0.62	มาก
18. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	4.57	0.68	มากที่สุด
19. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.63	0.52	มากที่สุด
20. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.53	0.58	มากที่สุด
21. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	4.60	0.65	มากที่สุด
22. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.45	0.57	มาก
23. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	4.32	0.63	มาก
24. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม	4.44	0.64	มาก
25. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	4.47	0.60	มาก
26. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	4.46	0.62	มาก
27. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	4.59	0.66	มากที่สุด
28. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.59	0.56	มากที่สุด
29. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.58	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์			
30. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.56	0.68	มากที่สุด
31. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	4.45	0.57	มาก
32. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	4.32	0.63	มาก
33. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.44	0.64	มาก
34. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.60	มาก
35. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	4.46	0.62	มาก
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
36. ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.57	0.65	มากที่สุด
37. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.59	0.55	มากที่สุด
38. ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง	4.53	0.58	มากที่สุด
39. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.61	0.64	มากที่สุด
รวม	4.50	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้คือ มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.59) บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.52) และ. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.61	0.50	มากที่สุด
2. มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.57	0.54	มากที่สุด
3. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.63	0.59	มากที่สุด
4. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	4.50	0.53	มาก
5. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	4.41	0.60	มาก
6. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริง และเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	4.42	0.66	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	4.49	0.56	มาก
8. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.49	0.57	มาก
9. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.66	0.55	มากที่สุด
10. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	4.61	0.50	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.57	0.54	มากที่สุด
12. ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์	4.61	0.62	มากที่สุด
13. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.50	0.53	มาก
14. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและ สภาพแวดล้อม	4.34	0.59	มาก
15. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	4.42	0.66	มาก
16. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.49	0.56	มาก
17. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.49	0.57	มาก
18. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรม นักเรียน ในการดำเนินชีวิต	4.57	0.68	มากที่สุด
19. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริม กิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.63	0.59	มากที่สุด
20. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.57	0.54	มากที่สุด
21. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	4.63	0.59	มากที่สุด
22. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ใน สถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	4.50	0.53	มาก
23. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ใน สถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิ สังคมของสถานศึกษา	4.34	0.59	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
24. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ใน สถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ ชุมชนและสังคม	4.42	0.66	มาก
25. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	4.49	0.56	มาก
26. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	4.49	0.57	มากที่สุด
27. ชุมนุม/ชมรมใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา / ประชาชนชาวบ้าน/ บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	4.62	0.60	มากที่สุด
28. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.60	0.51	มากที่สุด
29. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.57	0.54	มากที่สุด
30. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.61	0.61	มากที่สุด
31. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/ สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	4.50	0.53	มาก
32. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียนและ สอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของ สถานศึกษา/ชุมชน	4.34	0.59	มาก
33. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือ องค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.42	0.66	มาก
34. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.49	0.56	มาก
35. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	4.48	0.57	มาก
37. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	4.61	0.50	มากที่สุด
38. ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง	4.57	0.54	มากที่สุด
39. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.64	0.58	มากที่สุด
รวม	4.53	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้คือ มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.55) รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.59) และ มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.50). ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 4.11

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ของข้าราชการครู ผู้บริหารสถานศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้าน	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูควรจัดทำข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมนักเรียนให้ตรงกับความสามารถของตนเอง	6
	2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียน เพื่อง่ายต่อการส่งเสริม การแก้ไขและป้องกันปัญหา	5
	3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน โดยครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	6

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

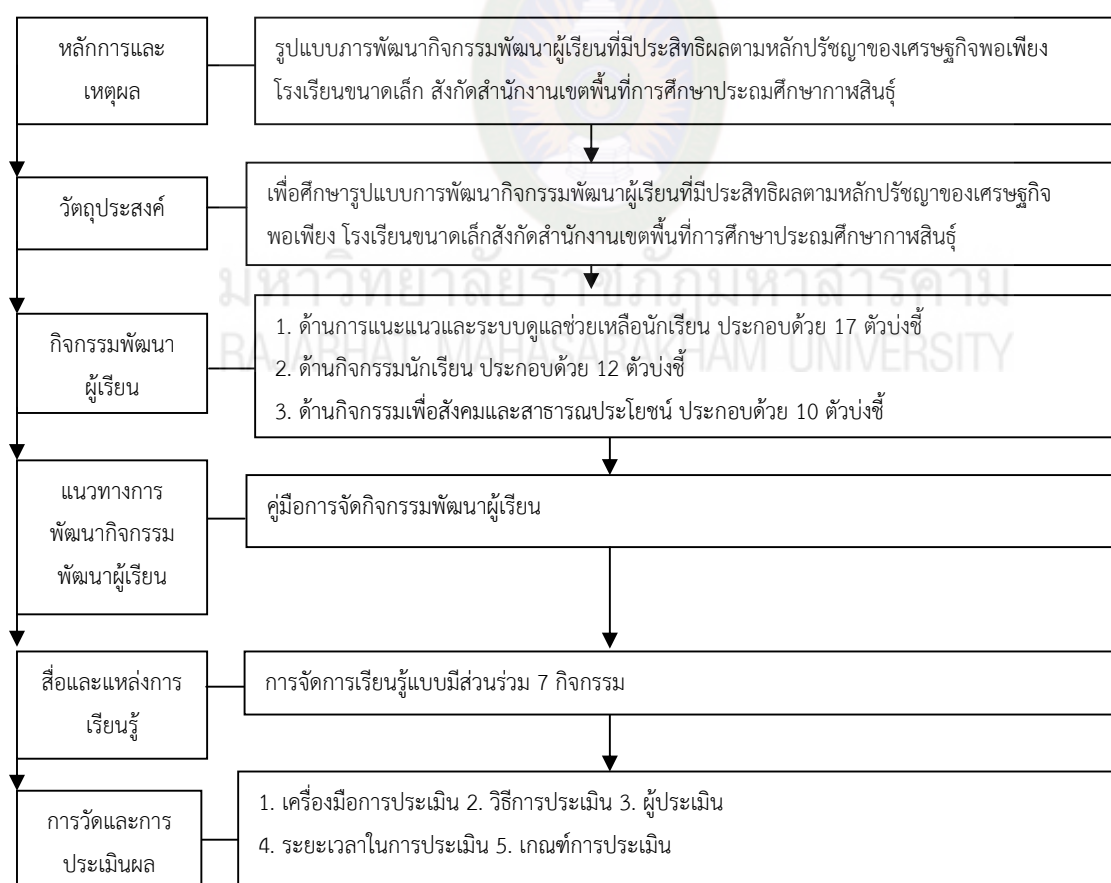
ด้าน	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	4. ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา ในช่วงโฮมรูม ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น ให้นักเรียนได้แสดงความรู้ ความสามารถ หรือเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น และร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	4
	5. ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรมีหน่วยงานที่รองรับหรือบุคคลที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระบบ และใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลนักเรียน จะช่วยในการประมวลผลข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นและส่งต่อนักเรียน	5
	6. ควรศึกษาเฉพาะเจาะจงขั้นตอนการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงเพื่อจะได้นำไปใช้ในแนวทางในการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	6
	7. ควรศึกษาผลการดำเนินงานกับประชากรที่เป็นนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมที่กว้างขึ้น	5
	8. ควรศึกษาในเชิงคุณภาพ ในโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านการดำเนินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งในระดับเขตและระดับประเทศ เพื่อเป็นรูปแบบตัวอย่างในการพัฒนาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น	4
กิจกรรมนักเรียน	1. สถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากร โดยการจัดการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ	6
	2. ควรมีการติดตามผลของพัฒนาการของผู้เรียนจากผู้ปกครองเพื่อประเมินพฤติกรรมของ ผู้เรียน	5
	3. ควรทำการศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่เป็นผู้เรียน ผู้ปกครอง	6
	4. ควรทำการศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่เป็นกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมชุมนุมต่างๆ	4
	5. ควรทำการศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก	6
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	1. กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา	6
	2. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โรงเรียนควรมีการจัดรายงานผลการ จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง และกำกับ ดูแลติดตามการจัดกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์	5

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

ขั้นตอนที่ 1 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เอกสารและสำรวจข้อมูลมาทำการยกร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ได้ ดังแผนภาพที่ 6

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

ภาพที่ 4.1 ร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) วิธีพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) สื่อแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและการประเมินผล รายละเอียดแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการและเหตุผล

การศึกษาเน้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

องค์ประกอบที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร มีองค์ประกอบ และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 39 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ประกอบด้วย 17 ตัวบ่งชี้
 - 1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา
 - 1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน
 - 1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง
 - 1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม
 - 1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน
 - 1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์

1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม

1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น

2 กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้

2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต

2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง

2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง

2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์
ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์
ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์
ในสถานศึกษาก่อให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม

2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน

2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน

2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/
บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้
เกี่ยวข้อง

2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่าง
ต่อเนื่อง

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้

3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/
เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน
และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน

3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษา
หรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณ
ประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม

3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างจริงจัง
สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์

3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. แนวทางการพัฒนา

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ใช้กิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน 7 กิจกรรม ดังนี้

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ บูรณาการด้านคุณธรรมสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ 3 กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง เป็นกิจกรรมที่แก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน เขียน นักเรียนสมาธิสั้น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในด้านการอ่าน การเขียน การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ควบคุมคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กิจกรรมวิถีพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนการออมทรัพย์จากการมีรายได้

1.3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน เป็นกิจกรรมให้คำปรึกษาในช่วงโมฆเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ปกติ ครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เสมือนความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ใช้สรรพนามแทนตัวนักเรียนว่า “ลูก” เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น เชื่อใจ

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดอยู่ในรูปแบบของกิจกรรม โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่ฝึกความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การรู้จักแก้ปัญหา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 กิจกรรมงดงามอย่างไทย เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแต่งกายอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ฝึกปฏิบัติมารยาทที่งดงามแบบไทย น้องไหวพี้ ร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

3.1 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเพิ่มภาวะผู้นำ ทักษะความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมให้กับคณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้อง ผู้นำ ชุมนุมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยระบบสถานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละ มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง

3.2 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความเข้าใจ ความห่วงใยเอื้ออาทร ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเคารพรัก มีความผูกพันรักใคร่กับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและสังคม แต่ละกิจกรรมมีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) จุดประสงค์ของกิจกรรม 2) ความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) กระบวนการจัดกิจกรรม 4) ระยะเวลา 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผล

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน ประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6. การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน ประกอบด้วย 1) เครื่องมือการประเมิน 2) วิธีการประเมิน 3) ผู้ประเมิน 4) ระยะเวลาในการประเมิน 5) เกณฑ์การประเมิน

โดยเกณฑ์การประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินโดยนำคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยมาก

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์

หลังจากนำรูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ ไปสอบถามกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการประเมิน ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12

จำนวนร้อยละของผู้ประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาฬสินธุ์ จำแนกตามสถานภาพ ดังนี้

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ความถี่
ตำแหน่ง		
1. ศึกษาธิการจังหวัด	2	18.18
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	4	36.36
ที่การศึกษาประถมศึกษา		
1.ศึกษานิเทศก์	3	27.27
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	18.18
รวม	11	100

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็น ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ส่วนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษาธิการ และ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36

ตารางที่ 4.13

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ การพัฒนากิจกรรม พัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. หลักการและเหตุผล	3.87	0.86	มาก	4.07	0.70	มาก
1.1 มีความสมเหตุสมผล	4.20	0.84	มาก	4.40	0.55	มาก
1.2 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานรองรับ	3.60	0.89	มาก	4.00	0.71	มาก
1.3 มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนารูปแบบ	3.80	0.84	มาก	3.80	0.84	มาก
2. วัตถุประสงค์	4.07	0.78	มาก	4.20	0.78	มาก
2.1 ความชัดเจน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
2.2 ครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนด	3.80	1.10	มาก	4.20	1.10	มาก
2.3 เหมาะกับระดับของนักเรียน	4.00	0.71	มาก	4.00	0.71	มาก
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.00	1.00	มาก	4.40	0.89	มาก
4. แนวทางการพัฒนา	4.38	0.64	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด
4.1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	4.22	0.75	มาก	4.45	0.65	มาก
4.1.1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง	4.20	0.77	มาก	4.36	0.72	มาก
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	4.20	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	3.80	1.10	มาก	3.80	1.10	มาก
4. ระยะเวลา	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.20	0.84	มาก	4.20	0.84	มาก
4.1.2 กิจกรรมวิถีพอเพียง	4.08	0.83	มาก	4.36	0.73	มาก
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	3.80	0.84	มาก	4.20	0.84	มาก
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	3.80	0.84	มาก	3.80	0.84	มาก
4. ระยะเวลา	4.20	1.10	มาก	4.60	0.89	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.20	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
4.1.3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน	4.40	0.67	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	4.60	0.89	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. ระยะเวลา	4.20	0.45	มาก	4.40	0.55	มาก
5. การวัดและการประเมินผล	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.44	0.62	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
4.2.1 กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี	4.32	0.71	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	4.20	0.84	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.60	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก	4.40	0.55	มาก
4. ระยะเวลา	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5. การวัดและการประเมินผล	4.40	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2.2 กิจกรรมรงดงามอย่างไทย	4.56	0.53	มาก	4.72	0.49	มากที่สุด
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. ระยะเวลา	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.50	0.57	มาก	4.64	0.49	มากที่สุด
4.3.1 กิจกรรมสภานักเรียนสู่ชุมชน	4.36	0.59	มาก	4.56	0.49	มากที่สุด
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	4.00	0.71	มาก	4.40	0.55	มาก
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก	4.20	0.45	มาก
4. ระยะเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3.2 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก	4.64	0.55	มากที่สุด	4.72	0.49	มากที่สุด
1. จุดประสงค์ของกิจกรรม	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. ระยะเวลา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.57	0.58	มากที่สุด	4.69	0.51	มากที่สุด
5.1 ช่วยให้การพัฒนาลักษณะการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
5.2 สะดวกในการนำไปใช้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

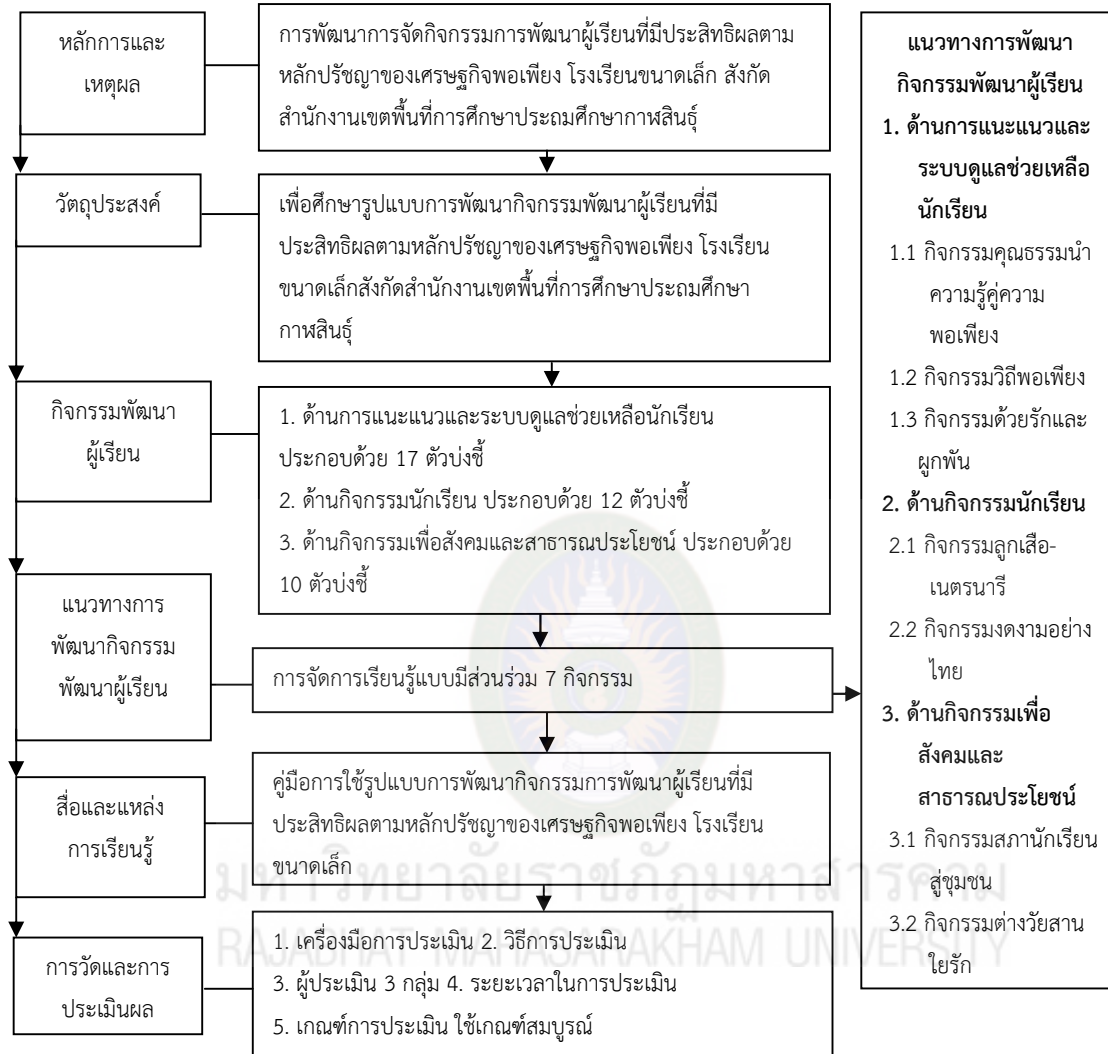
รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5.3 สอดคล้องกับกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	4.64	0.58	มากที่สุด	4.69	0.51	มากที่สุด
6.1 สิ่งที่มีประเมินสามารถวัดได้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
6.2 วิธีการประเมินสอดคล้องกับสิ่งที่มีประเมิน	4.60	0.89	มากที่สุด	4.60	0.89	มากที่สุด
6.3 เครื่องมือประเมินครอบคลุมสิ่งที่มีประเมิน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
6.4 ระยะเวลาในการประเมิน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6.5 องค์ประกอบของผู้ประเมิน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
6.6 ความชัดเจนของเกณฑ์การพิจารณา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.25	0.74	มาก	4.43	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.74) และประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65)

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปจากการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญสรุป เป็นรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ได้ ภาพที่ 4.2

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

จากภาพที่ 4.2 รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผล แต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดีมีเหตุผลและความไม่ประมาท ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้พอเพียงกับตัวเอง” จากพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานให้พสกนิกรชาวไทยดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่กำหนดให้มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, น. 7) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (ฝ่ายวิชาการ บริษัทสกายบุ๊กส์จำกัด, 2549, น. 94) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคคนโดยให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนไทยในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียรมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น. 45)

กระทรวงศึกษาธิการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 3) นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 4) สร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 4) พร้อมทั้งกำหนดการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาใน 2 ส่วน คือ การบริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาเป็นหลักการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ในส่วนที่ 2 คือ การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้น ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดวิธีการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ช่วงชั้นโดยแยกตามชั้นปี และมีในทุกระดับการศึกษา

ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และมีการทดลองใช้ชุดการสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง โดยความสนใจและมีโรงเรียนนำร่องบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 26-27)

ถึงอย่างไรก็ดีการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 13) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ได้กำหนดมาตรฐาน ส.3.1 ว่า “เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ” และยังกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ข้อที่ 1 ว่า “มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติ ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3)

เนื่องจากการจัดการศึกษาบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งปลูกฝัง จิตสำนึกพอเพียงให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ให้นักเรียนตระหนักถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิตไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อตัดสิ้นใจบนพื้นฐานของเหตุผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และรู้จักเตรียมตัวให้พร้อมรับการผันผวนของเหตุการณ์ต่าง หมั่นแสวงหาความรู้ ฝึกตนเองให้มีความรอบคอบระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานมีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่นแบ่งปันช่วยเหลือกันอันเป็น พื้นฐานในการดำเนินชีวิต การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้เด็กรู้จักความ พอเพียงมุ่งปลูกฝังอบรมให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดย สอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ให้เด็ก รู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจ เห็นคุณค่าทรัพยากรอยู่ร่วมกับผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีจิตสำนึก รักษาสิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าวัฒนธรรมค่านิยมความเป็นไทยท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลง รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโลก การกระทำของตน มีผลเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลก ครูควรบูรณาการการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความ เชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นองค์รวมใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน (ปริญญช พินุลสรารุช, 2553, น. 3)

แนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มุ่งเน้น ให้เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและพัฒนาอย่างมี “ดุลยภาพ” ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนไทยในสังคม มีความสุขถ้วนหน้า พึ่งตนเอง และก้าวทันโลก โดยรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีค่านิยมร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด เจตคติ กระบวนการทำงานและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงก้าวทันโลกสามารถเลือกใช้ความรู้เทคโนโลยีได้

อย่างคุ้มค่าเหมาะสม มีระบบคุ้มกันในตัวที่ดี มีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต สอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรียนรู้การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574) ระบุว่า การพัฒนามุ่งพัฒนาจิตใจ ให้ยึดมั่นในสันติสุขอยู่ในกรอบของศีลธรรม รัฐจะต้องเร่งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน เช่น ความเพียร การเก็บออม มีวินัย ความสามัคคี การชื่นชมคนดี มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคมประเทศชาติ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ, 2546, น. 280-327)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เพราะเป็นผู้รับนโยบาย รับผิดชอบในการดำเนินงานและการบริหารให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องบริหารงานด้วยกระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังและร่วมแรงร่วมใจกันจากครูทุกคน ต้องมองเห็นปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นต้องเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุงได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษา (ภิญโญ สาร, 2549, น. 363) เด็กในวัยเรียนเป็นวัยที่จะได้รับอิทธิพลของกระแสสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยมีความซับซ้อน วิฤติ และรุนแรงขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเชิงตลาด การแข่งขันแบบเสรี การเร่งรีบและการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยม ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนล่อแหลม เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่น ๆ อีกหลายประการรวมไปถึงการฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อและการปฏิบัติตนที่เกินความพอดีตามสภาพของนักเรียน (พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์, 2550, น. 5)

ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยกับคำขวัญวันเด็กปี 2560 “เด็กไทยใส่ใจศึกษา พาชาติมั่นคง” ซึ่ง “วันเด็ก” มีความหมายอย่างยิ่งต่อสังคมไทยเรา วันเด็กไม่ควรจะเป็นเพียงวันที่ผู้ใหญ่ในชาติบ้านเมืองส่งคำขวัญที่สวยหรูหวานแหวงมาให้เด็กได้ท่องจำจนขึ้นใจแล้วใครท่องได้ก็จะมีรางวัลของขวัญให้สอดคล้องกับแนวความคิดของ (พระมหาสมัย จินตโฆสโก, 2560) กล่าวว่า วันเด็คน่าจะเป็นวันที่ผู้ใหญ่ในสังคมทุกระดับชั้นได้ทุ่มเทร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาช่วยกันวางแผน วางนโยบายที่จะมอบ “สิ่งที่ดีงาม” ให้กับเด็กทั้งในระยะสั้น ระยะยาว “สังคมไทย” จะเจริญก้าวหน้าและมีความสุขได้นอกจากจะเกิดกับพวกเราในวันนี้แล้วก็ยังต้องหวังเด็ก ๆ ซึ่งเป็นลูกหลานในสังคมของเราที่พวกเขาจะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดีที่มีคุณภาพในวันข้างหน้าอีกด้วย สังคมเราก็จะได้มีแต่รอยยิ้ม ความสุขกันอย่างถ้วนหน้า “เด็ก” และ “เยาวชน” ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคต

ของสังคม ชนิตบ้านเมือง วันนี้ถ้าเด็กดีและมีคุณภาพแล้วก็หวังได้เลยว่าวันข้างหน้าสังคมเรา ชนิตบ้านเมืองเราอย่างจะมีคุณภาพ อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

สุริยเดว ทรีปาตี (2560) กล่าวว่า “สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนยังคงไม่เห็นแง่มุมด้านบวกที่ดีขึ้น เด็กและเยาวชนยังอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ขณะที่ระบบครอบครัวก็ไม่มีวามเข้มแข็ง ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติภูมิภาคอาเซียน ครั้งที่ 12 ซึ่งมีกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและเอเชียใต้รวม 20 ประเทศเข้าร่วมประชุมเมื่อปลายปี 2558 แสดงความเป็นห่วงเด็กและครอบครัวที่เปลี่ยนแปลง กลายเป็นสังคมกลางอากาศ สังคมเทคโนโลยี เป็นโลกไซเบอร์ ครอบครัวเล็กกลางครอบครัวแห่ส่ง ผลไปถึงเด็กและเยาวชนต้องเผชิญหรืออยู่ท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่ทักษะการเลี้ยงดูก็มีปัญหา พื้นที่ฝึกวิชาชีพชีวิตหายไป” สภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมกลางอากาศ โลกไซเบอร์ ทำให้เด็กอยู่ในโลกของตนเอง ติดเกม ที่น่าตกใจคือร้อยละ 90 เป็นเกมที่เน้นการต่อสู้ไปสู่ความรุนแรง ส่งผลให้เด็กซึมซับพฤติกรรมเร่าร้อน รุนแรง จึงไม่น่าแปลกใจว่าทำไมเด็กและเยาวชนปัจจุบันจะมีอารมณ์นิสัยที่ค่อนข้าง รุนแรง ก้าวร้าว ซึ่งทุกประเทศเห็นพ้องต้องกันถึงการจะทำอย่างไรให้ครอบครัวเข้มแข็ง เพราะมองว่าครอบครัวแม่เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม แต่เป็นจุดตั้งต้นสำคัญที่สุดในการสร้างมวลมนุษยชาติของโลก

อัมพร เบญจพล (2560) กล่าวถึงปัญหาที่พบได้บ่อยในเด็กคือเรื่องปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งปัญหาทางอารมณ์ จะมีเรื่องของภาวะซึมเศร้า ความสับสนต่อการใช้ชีวิต ไม่เชื่อมั่นในคุณค่าของตัวเอง นอกจากนี้ในความไม่เชื่อมั่นยังมีความต้องการการยอมรับ จนนำไปสู่การก่อพฤติกรรมรุนแรง “การเลี้ยงดูเด็กสมัยนี้มีความแตกต่างจากสมัยก่อนมาก ทั้งโครงสร้างครอบครัว ทั้งพ่อแม่มีลูกจำนวนน้อยลง และพ่อแม่ต่างทำงาน หลายคนไม่ได้เติบโตมาใกล้ชิดกับพ่อแม่เหมือนในอดีต นอกจากนี้การมีลูกน้อยยังส่งผลให้การเลี้ยงดูการเข้าใจคนอื่นหรือการอยู่ร่วมกับคนอื่นน้อยลง เด็กบางคนถูกเลี้ยงอย่างห่างเหิน ส่งเงินให้อย่างเดียวจึงทำให้รู้สึกห่างเหิน แยกแยะ จากเด็กเป็นวัยรุ่นแล้วไม่รับผิดชอบ ไม่รักพ่อแม่” คงต้องยอมรับว่า เด็กไทยในยุคนี้เปลี่ยนแปลงไปแล้วอย่างสิ้นเชิง

ในสภาพปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงและถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง การจะส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่ง เพราะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวัฒนธรรมที่ทวนกระแสบริโภคนิยมและทุนนิยมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้นจึงจำเป็นที่จะมีรูปแบบในการพัฒนากิจกรรมให้ชัดเจนและอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงตัวนักเรียนเอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

การศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, น.10) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเป็นสถานศึกษาพอเพียง 100% ในปีการศึกษา 2559 จากองค์ประกอบการประเมินใน 5 ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2*, 2559, น. 3-5) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่ได้สนองนโยบายการ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการเรียนรู้เท่าที่ควร ทำให้ขาดเป้าหมายการ ดำเนินงานด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาพบว่าสถานศึกษาไม่เข้าใจแนว ทิศทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพในการพัฒนา กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2, 2559, น. 7) และสอดคล้องกับโรงเรียนหนองเม็กวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต2ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถจัดกิจกรรมรูปแบบการ บริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขาด แนวทางหรือรูปแบบที่ชัดเจน ในการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสบปัญหาการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และสู่กระบวนการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนหนองเม็กวิทยา, 2559, น. 5)

จากนโยบาย ทิศทางการจัดการศึกษาและสภาพปัญหาดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้ สถานศึกษามีรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะชีวิต สามารถ ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กจึงมี ความสนใจในการทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เพราะเห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดีมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการ ดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการผู้เรียนอย่างแท้จริงสืบไป

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ใน 3 ด้าน ได้แก่

- 2.1 การจัดกิจกรรมการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
- 2.2 กิจกรรมนักเรียน
- 2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ได้จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 39 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

3.1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ประกอบด้วย 17 ตัวบ่งชี้

3.1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา

3.1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน

3.1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง

3.1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพ ความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม

3.1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการ ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

3.1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือก ประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง

3.1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนา ตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

3.1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วน ร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

3.1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่องจริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

3.1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์

3.1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม

3.1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

3.1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น

3.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้

3.2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนในการดำเนินชีวิต

3.2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

3.2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

3.2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

3.2.5การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

3.2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

3.2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม

3.2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่เกิดจากความสมัครใจความสนใจของผู้เรียน

3.2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน

3.2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

3.2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้

3.3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

3.3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน

3.3.4 การแก้ปัญหาพัฒนาสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม

3.3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง

3.3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร จังหวัดพิจิตร การพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร จังหวัดพิจิตร ใช้กิจกรรมในการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 7 กิจกรรม ดังนี้

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ บูรณาการด้านคุณธรรมสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ 3 กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง เป็นกิจกรรมที่แก้ไขปัญหา นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน เขียน นักเรียนสมาธิสั้น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในด้านการอ่าน การเขียน การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ควบคู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กิจกรรมวิถีพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนการออมทรัพย์จากการมีรายได้

1.3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน เป็นกิจกรรมให้คำปรึกษาในช่วงเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ปกติ ครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เสมือนความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ใช้สรรพนามแทนตัวนักเรียนว่า “ลูก” เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น เชื่อใจ

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดอยู่ในรูปแบบของกิจกรรม โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่ฝึกความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การรู้จักแก้ปัญหา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 กิจกรรมงดงามอย่างไทย เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแต่งกายอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ฝึกปฏิบัติมารยาทที่งดงามแบบไทย นุ่งไหว้พี่ ร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

3.1 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเพิ่มภาวะผู้นำ ทักษะความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมให้กับคณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้อง

ผู้นำ ชุมชนต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยระบบสถานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละ มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง

3.2 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความเข้าใจ ความห่วงใยเอื้ออาทร ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเคารพรัก มีความผูกพันรักใคร่กับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เป็นสื่อหลักสำหรับครู นักเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นศึกษาให้เข้าใจถ่องแท้ ก่อนนำไปจัดกิจกรรมจริงในพื้นที่

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 เครื่องมือที่ใช้ประเมิน

6.1.1 แบบประเมินทดลองใช้และปรับปรุง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดย ผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท

6.1.2 แบบประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ โดย นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท

6.1.3 แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

6.1.4 การประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

6.2 วิธีการประเมิน

นำแบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไปสอบถามความคิดเห็นตามรายการประเมิน

6.3 ผู้ประเมิน

ผู้ประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีดังนี้

6.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน

6.3.2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน

6.3.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

6.3.4 นักเรียน จำนวน 50 คน

6.4 ระยะเวลาในการประเมิน

ระยะเวลาการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 1 ครั้ง เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

6.5 เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยนำคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อยมาก

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนาคู่มีรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ผู้วิจัยได้นำร่างคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรง (Validity) ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิง

พื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี ประสิทธิภาพเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ปก	4.60	0.55	มากที่สุด
2. คำนำ	4.20	0.45	มาก
3. สารบัญ	4.40	0.55	มาก
4. องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	4.70	0.50	มากที่สุด
4.1 หลักการและเหตุผล	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
5. องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.55	มากที่สุด
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	4.60	0.55	มากที่สุด
7. รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	1.00	มาก
9. กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง	4.58	0.51	มากที่สุด
9.1 วัตถุประสงค์	4.40	0.55	มาก
9.2 เป้าหมาย	4.60	0.55	มากที่สุด
9.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.20	0.45	มาก
9.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.60	0.55	มากที่สุด
9.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
9.6 การวัดผลประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด
9.7 ตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด
9.8 อธิบาย	4.60	0.55	มากที่สุด
9.9 ประเด็นการพิจารณา	4.40	0.55	มาก
9.10 ระดับคุณภาพ	4.60	0.55	มากที่สุด
9.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
10. กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง	4.65	0.50	มากที่สุด
10.1 วัตถุประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด
10.2 เป้าหมาย	4.80	0.45	มากที่สุด
10.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.40	0.55	มาก
10.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.40	0.55	มาก
10.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10.6 การวัดผลประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด
10.7 ตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด
10.8 อธิบาย	4.80	0.45	มากที่สุด
10.9 ประเด็นการพิจารณา	4.60	0.55	มากที่สุด
10.10 ระดับคุณภาพ	4.80	0.45	มากที่สุด
10.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
11. กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน	4.44	0.58	มาก
11.1 วัตถุประสงค์	4.20	0.45	มาก
11.2 เป้าหมาย	4.40	0.55	มาก
11.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.20	0.45	มาก
11.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.40	0.89	มาก
11.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
11.6 การวัดผลประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด
11.7 ตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
11.8 อธิบาย	4.40	0.89	มาก
11.9 ประเด็นการพิจารณา	4.60	0.55	มากที่สุด
11.10 ระดับคุณภาพ	4.40	0.55	มาก
11.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.40	0.55	มาก
12. กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.49	0.61	มาก
12.1 วัตถุประสงค์	4.40	0.55	มาก
12.2 เป้าหมาย	4.40	0.55	มาก
12.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
12.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.60	0.55	มากที่สุด
12.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.60	0.89	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
12.6 การวัดผลประเมินผล	4.40	0.55	มาก
12.7 ตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด
12.8 อธิบาย	4.20	0.84	มาก
12.9 ประเด็นการพิจารณา	4.40	0.89	มาก
12.10 ระดับคุณภาพ	4.20	0.45	มาก
12.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
13. กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงดงามอย่างไทย	4.47	0.64	มาก
13.1 วัตถุประสงค์	4.40	0.55	มาก
13.2 เป้าหมาย	4.60	0.55	มากที่สุด
13.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.40	0.55	มาก
13.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.80	0.45	มากที่สุด
13.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
13.6 การวัดผลประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด
13.7 ตัวชี้วัด	4.40	0.55	มาก
13.8 อธิบาย	4.60	0.55	มากที่สุด
13.9 ประเด็นการพิจารณา	4.20	0.84	มาก
13.10 ระดับคุณภาพ	4.20	0.84	มาก
13.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.40	0.89	มาก
14. กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน	4.40	0.58	มาก
14.1 วัตถุประสงค์	4.20	0.45	มาก
14.2 เป้าหมาย	4.40	0.55	มาก
14.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.40	0.55	มาก
14.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.60	0.55	มากที่สุด
14.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
14.6 การวัดผลประเมินผล	4.40	0.55	มาก
14.7 ตัวชี้วัด	4.00	0.71	มาก
14.8 อธิบาย	4.60	0.55	มากที่สุด
14.9 ประเด็นการพิจารณา	4.20	0.84	มาก
14.10 ระดับคุณภาพ	4.40	0.55	มาก
14.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
15. กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก	4.55	0.59	มากที่สุด
15.1 วัตถุประสงค์	4.40	0.55	มาก
15.2 เป้าหมาย	4.60	0.55	มากที่สุด
15.3 กระบวนการจัดกิจกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
15.4 ระยะเวลาดำเนินการ	4.60	0.55	มากที่สุด
15.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
15.6 การวัดผลประเมินผล	4.40	0.55	มาก
15.7 ตัวชี้วัด	4.20	0.84	มาก
15.8 อธิบาย	4.60	0.55	มากที่สุด
15.9 ประเด็นการพิจารณา	4.40	0.89	มาก
15.10 ระดับคุณภาพ	4.60	0.55	มากที่สุด
15.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
16. บรรณานุกรม	4.40	0.89	มาก
รวม	4.48	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า จากการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.47) เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.50) กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.50) ปกองค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นิยามศัพท์เฉพาะ และรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือโรงเรียนหนองเม็กวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 17 คน โดยก่อนดำเนินการพัฒนา และหลังการพัฒนาได้ประเมินโดยผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน ผลการประเมิน ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ โดยผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน

รายการประเมิน	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.12	0.42	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด
1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	0.52	มาก	4.50	0.84	มาก
1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.45	0.50	มาก	4.83	0.31	มากที่สุด
1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.17	0.41	มาก	4.33	0.52	มาก
1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	4.33	0.52	มาก	4.77	0.43	มากที่สุด
1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	4.07	0.42	มาก	4.68	0.45	มากที่สุด
1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	4.11	0.55	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษา ต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่าง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.63	มาก	4.00	0.63	มาก
1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้ สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้ อย่าง เหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่าง เป็นเหตุเป็นผล	4.17	0.41	มาก	4.33	0.52	มาก
1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	4.00	0.63	มาก	4.50	0.55	มาก
1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้ คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และ พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.63	มาก	4.33	0.52	มาก
1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางใน การแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผล ประจักษ์	4.20	0.62	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด
1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรม เน้นแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนว เน้นแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงใน สถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	4.07	0.42	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรม แนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง จริงจังและสม่ำเสมอ	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัด กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.63	มาก	4.00	0.63	มาก
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.20	0.62	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด
2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการ ดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการ ดำเนินชีวิต	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรม นักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.07	0.42	มาก	4.78	0.43	มากที่สุด
2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/ โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียน มีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับ บริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	4.00	0.63	มาก	4.00	0.63	มาก
2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาเหมาะสม กับศักยภาพของผู้เรียน	4.07	0.42	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของ สถานศึกษา	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชน และสังคม	4.20	0.62	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน	4.07	0.42	มาก	4.75	0.42	มากที่สุด
2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ ศาสนา / ปรชาญชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	4.33	0.51	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและ รายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.07	0.42	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.00	0.63	มาก	4.00	0.63	มาก
3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.07	0.42	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจาก ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความ จำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของ สถานศึกษา/ชุมชน	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถ เป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรม เพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	4.00	0.63	มาก	4.00	0.63	มาก
3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.07	0.42	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	4.40	0.50	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.07	0.42	มาก	4.75	0.42	มากที่สุด
3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.33	0.52	มาก	4.70	0.40	มากที่สุด
3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง	4.20	0.62	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด
3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
รวม	4.03	0.82	มาก	4.33	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน จากการประเมินรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน ก่อนการดำเนินการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$, S.D.=0.82) เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้คือ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.50) ชุมชน/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D.=0.51) และมีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับ สภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเมินหลังการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.52) เรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้คือ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.31) บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.43) และมีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$, S.D.=0.43) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ตามแนวทางการพัฒนา

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จากกิจกรรม 7 กิจกรรม ผลการดำเนินการพัฒนา ดังตารางที่ 4.16 - 4.22

ตารางที่ 4.16

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง			
ตัวชี้วัดที่ 1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.86	0.40	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	2.80	0.53	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.76	0.59	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	2.73	0.60	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	2.84	0.42	ดีมาก
ตัวชี้วัด 1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	2.92	0.27	ดีมาก
รวม	2.82	0.47	ดีมาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.82$, S.D. = 0.47)

ตารางที่ 4.17

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง			
ตัวชี้วัดที่ 1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	2.80	0.45	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือก ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้ อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	2.76	0.55	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	2.71	0.61	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์	2.67	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	2.82	0.43	ดีมาก
รวม	2.75	0.54	ดีมาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.82$, S.D. = 0.47)

ตารางที่ 4.18

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรัก และผูกพัน

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน			
ตัวชี้วัดที่ 1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	2.78	0.50	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	2.75	0.59	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	2.69	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อม	2.67	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	2.80	0.49	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	2.84	0.42	ดีมาก
รวม	2.75	0.55	ดีมาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรัก และผูกพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 4.19

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี			
ตัวชี้วัดที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	2.76	0.51	ดีมาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ตัวชี้วัดที่ 2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	2.73	0.60	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	2.67	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา	2.65	0.66	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาทำให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม	2.80	0.49	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	2.82	0.43	ดีมาก
รวม	2.74	0.56	ดีมาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.74$, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 4.20

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้านกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย			
ตัวชี้วัดที่ 2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	2.73	0.57	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	2.69	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	2.63	0.69	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	2.61	0.70	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	2.76	0.55	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.78	0.50	ดีมาก
รวม	2.70	0.61	ดีมาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่าผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.70$, S.D. = 0.61)

ตารางที่ 4.21

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน			
ตัวชี้วัดที่ 3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	2.75	0.56	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/ เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	2.69	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการ ของสถานศึกษา/ชุมชน	2.65	0.69	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	2.61	0.72	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.10 รายงานผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	2.78	0.54	ดีมาก
รวม	2.69	0.63	ดีมาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.69$, S.D. = 0.63)

ตารางที่ 4.22

จำนวนร้อยละ ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก

กิจกรรม/ตัวชี้วัด	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก			
ตัวชี้วัดที่ 3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษา หรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	2.73	0.57	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	2.67	0.65	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและ สิ่งแวดล้อม	2.63	0.69	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	2.61	0.72	ดีมาก
ตัวชี้วัดที่ 3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง	2.76	0.55	ดีมาก
รวม	2.68	0.64	ดีมาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่าผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.64)

จากผลการดำเนินการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน ส่งผล ให้ได้รับรางวัล ตามแนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง

1.1 ผลการทดสอบการศึกษาระดับพื้นฐานระดับชาติ (ONET) ปีการศึกษา 2560 สูงกว่าระดับประเทศ

1.2 เด็กชายชินวุฒิ พัทธา ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันกีฬาวชนคนรุ่นใหม่ กลอนสี่ (4 บท) ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียน ระดับเขตพื้นที่

1.3 เด็กชายศุภชัย ไหมโยศ ได้รางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันกีฬาวชนคนรุ่นใหม่ กลอนสี่ (4 บท) ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียน ระดับเขตพื้นที่

ผลงานที่เกิดขึ้นกับครู

นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาต ได้รับรางวัลเหรียญทอง ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภทประถมศึกษานานาชาติ ด้านวิชาการ การประกวดหน่วยงานและผู้ประสบผลสำเร็จที่ ประจำปี ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 67 ณ จังหวัดขอนแก่น

ผลงานที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

1. โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ได้รับรางวัลรองชนะเลิศระดับเหรียญเงิน สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทประถมศึกษานานาชาติ ด้านวิชาการ การประกวดหน่วยงานและผู้ประสบผลสำเร็จที่ประจำปี ระดับชาติ

2. โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 เหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทประถมศึกษานานาชาติ ด้านวิชาการ การประกวดหน่วยงานและผู้ประสบผลสำเร็จที่ประจำปี ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 7 ณ จังหวัดขอนแก่น

3. โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ได้รับรางวัลเหรียญทอง การประกวดวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ(BestPractices) โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประจำปีการศึกษา 2560 ศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอฆ้องชัย

2. กิจกรรมวิจัยพอเพียง

ผลงานที่เกิดขึ้นกับครู

1. นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาต เป็นผู้บริหารดีเด่นด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องในวันครู ครั้งที่ 61 ประจำปี 2560

2. นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาต ได้รับรางวัล MOE AWARDS ปีการศึกษา 2559 ผลงานระดับดีเด่น สาขาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กิจกรรมงดงามอย่างไทย

ผลงานที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1. เด็กหญิงอภาพร ภูเงินนอก ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

2. เด็กหญิงอรุสยา คำสอนทา ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

3. เด็กหญิงธนาภรณ์ ชำนาญศึก ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

4. เด็กชายวงศ์ศรณกุล ราชไมยตรี ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

5. เด็กหญิงชนัญชิตา สิงห์คาม ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

6. เด็กชายกิตติศักดิ์ กุลมอญ ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

7. เด็กชายธีรภัทน์ ศรีปัดดา ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

8. เด็กชายต้นตระกูล ภาณุรักษ์ ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

9. เด็กหญิงนิตดาวรรณ ดวงชัย ได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

ผลงานที่เกิดขึ้นกับครู

1. นางศิริลักษณ์ งามชื่น ครูผู้สอนนักเรียนได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

2. นางสมยงค์ แก้วดวงดี ครูผู้สอนนักเรียนได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

3. นางนรินทร์ ก้อนวิมล ครูผู้สอนนักเรียนได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

4. นางสาวบุญหนา ภูผาลี ครูผู้สอนนักเรียนได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำเสนอ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.1.1.1 ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบและมีตัวชี้วัด จำนวน 39 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีตัวบ่งชี้ย่อย 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านกิจกรรมนักเรียนตัวชี้วัดย่อย 12 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีตัวชี้วัดย่อย 10 ตัวชี้วัด

5.1.1.2 ผลการประเมินสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. =0.59) และจากผลการประเมินรายด้าน พบว่า ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. =0.58) ด้านกิจกรรมนักเรียนผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. =0.59) และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและตามลำดับ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. =0.59)

5.1.2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์

5.1.2.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า

1) ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ 17 ตำบล

2) ด้านกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ 12 ตำบล

3) ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ 10 ตำบล

5.1.2.2 ผลการยกกร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า

1) รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 6) การวัดและประเมินผลแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1.1) หลักการและเหตุผลคือการพัฒนาการศึกษาเน้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

1.2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ใน 3 ด้านได้แก่ 1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2. ด้านกิจกรรมนักเรียน 3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1.3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบและมีตัวบ่งชี้จำนวน 39 ตัวบ่งชี้ได้แก่ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมี 17 ตัวชี้วัด ด้าน

กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 12 ตัวชี้วัด และด้านด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด

1.4) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ใช้กิจกรรมในการพัฒนาความเป็นพลเมือง 7 กิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง
- 2) กิจกรรมวิถีพอเพียง
- 3) กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน
- 4) กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
- 5) กิจกรรมงดงามอย่างไทย
- 6) กิจกรรมสภานักเรียนสู่ชุมชน และ
- 7) กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก

1.5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน

1.6) การวัดและการประเมินผลประกอบด้วยเครื่องมือในการประเมินวิธีการประเมินผู้ประเมินระยะเวลาในการประเมินโดยเกณฑ์การประเมินรูปแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.1.2.3 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์มีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.1.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ สรุปลงได้ ดังนี้

5.1.3.1 ผลการพัฒนาคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์พบว่า คู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นิยามศัพท์เฉพาะ และรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5.1.3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า

1) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่านักเรียนมีผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนดำเนินการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือมีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากชุมชน/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/ บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงอยู่ในระดับมาก และมีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนาพบว่านักเรียนมีผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” อยู่ในระดับมากที่สุด และมีโครงการกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

2) ผลการประเมินพฤติกรรมและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์จากกิจกรรม 7 กิจกรรมของนักเรียนรายกิจกรรม พบว่า

2.1) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.47)

2.2) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.47)

2.3) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรัก และผูกพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.75$, S.D. = 0.55)

2.4) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.74$, S.D. = 0.56)

2.5) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.70$, S.D. = 0.61)

2.6) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.69$, S.D. = 0.63)

2.7) ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.68$, S.D. = 0.64)

5.2 อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการอภิปรายดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

5.2.1.1 องค์ประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบและมีตัวชี้วัดจำนวน 39 ตัวชี้วัด ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายด้านสติปัญญาด้านอารมณ์และด้านสังคมมุ่งเน้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนทุกคน ทั้งเด็กปกติเด็กอัจฉริยะ เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการที่มีความสมดุลด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมรู้จักและเข้าใจตนเองส่งเสริมการสร้างเจตคติที่ดีมองเห็นคุณค่าของชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวได้อย่างเหมาะสมปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขโดยผู้เรียนสามารถเลือกร่วมและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริงสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาแบบอย่าง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554 – 2556 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด) ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554 – 2556 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้ที่ 3 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวบ่งชี้ที่ 5 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ตัวบ่งชี้ที่ 6 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554 – 2556 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มี 4 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตัวบ่งชี้ที่ 3.4 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญเรือง กันกรด (2556, น. 103) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่ารูปแบบการบริหาร

กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สร้างขึ้นและได้รับการ ตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิมี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) คณะกรรมการการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แผนพัฒนาสถานศึกษา กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเองเน้นคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง ให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน 3) ส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมจิตสาธารณะกับ สถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งครอบคลุม กิจกรรม 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมการรณรงค์ 3) กิจกรรมการช่วยทำงานเพื่อสังคม 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) กิจกรรมการให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 45 องค์ประกอบย่อยผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

5.2.1.2 ผลการประเมินสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหาร สถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. =0.59) และจากผลการประเมินรายด้าน พบว่า ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. =0.58) ด้านกิจกรรมนักเรียน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.52$, S.D. =0.59) และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและตามลำดับ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. =0.59) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นเพราะว่า รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ได้มีการประสานงานกันเพื่อขับเคลื่อนให้สถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศได้น้อมเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และมีการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นสถานศึกษาพอเพียง ทำให้สถานศึกษา มีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว สอดคล้องกับศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2550, น. 10) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาสนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นผู้นำการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาสนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นผู้นำการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรายุทธภูถาวร, 2557, น. 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวีธาภิเศกบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยแยกพิจารณา 2 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวีธาภิเศกบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2) ด้านปัญหาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวีธาภิเศกบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สำหรับด้านสภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทวีธาภิเศกบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรสกุลเขตจำนง, 2553, น. 67-69) ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เรียงตามการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ควรร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในการออกแบบการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก ในการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์

5.2.2.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ 17 ตัวชี้วัด ด้านกิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ 12 ตัวชี้วัด และด้านกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ 10

ตัวชี้วัดเนื่องมาจาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 20-57) ด้านกิจกรรมนักเรียนได้กำหนดความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ การวางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงานเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้จัดกิจกรรม เพื่อเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาาร่วมกัน ออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนร่วมสรุป และประเมินผลการจัดกิจกรรม รวบรวมรายงานผลพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีองค์ประกอบหลายประการ ผู้เรียนสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (ดาร์ตัน ยินดีพบ, 2548, น. 73-75) ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย ชุดการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคุณธรรมทุกด้านเพิ่มขึ้น ซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความสามัคคี สอดคล้องกับ (สุพัฒนา ทองนุ่น, 2548, น. 74-77) ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีจำนวน 17 ชุด มีความก้าวหน้าแต่ละชุดมีประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 56.00/77.33 - 74.00/94.67 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพ มีความก้าวหน้าเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.2.2 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียน (พีระพงษ์, 2545, น.106-107) ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ ดังนี้ นโยบาย/ปรัชญาของโรงเรียน ประเภท/ลักษณะกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ปฏิบัติเป็นประจำปีหลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียน การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนการบริหารองค์กรกิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน 2) จากการสัมภาษณ์โรงเรียน 10 โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 10 อันดับแรก พบว่า แนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 10 โรงเรียนสอดคล้องกับ (อณัญญา เรืองวานิช, 2557, น. 101) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงที่สุดคือ งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 2.1) ด้านงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2) ด้านงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 2.3) ด้านงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.4) ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีอย่างมีส่วนร่วม

5.2.2.3 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ มีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ (ประจวบ ขวัญมัน, 2556, น. 124-125) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย - พม่า ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย - พม่าที่มีการปฏิบัติที่ดี คือ 1.1) ด้านปัจจัย มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีเป้าหมายซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมแบบพหุวัฒนธรรม มีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน 1.2) ด้านกระบวนการเน้นการปฏิบัติจริงโดยมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนโดยวางแผนดำเนินงานตามแผนและประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรม (P-D-C-A) ตามแนวทางที่เสนอแนะโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.3) ด้านผลผลิต เกิดประสิทธิผลในระดับสูง เช่น กิจกรรมการทำความสะอาดชุมชน กิจกรรมการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย กิจกรรมวันเด็กชนเผ่าเพื่อความสามัคคี เป็นต้น ส่วนแนวทางการบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ต้องการให้ดำเนินงาน คือ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย - พม่า เสริมสร้าง

ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดเกี่ยวกับบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้มากขึ้น และให้ดำเนินการตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอไว้ โดยเน้นการสร้างสันติสุขร่วมกันในสังคมแบบพหุวัฒนธรรมของชายแดนไทย - พม่า

2) รูปแบบที่สร้างขึ้นโดยได้รับมติเอกฉันท์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเหมาะสม ประกอบด้วย

2.1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ มีนโยบายการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ชัดเจน มีผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนนโยบายอย่างจริงจัง มีการมอบหมายความรับผิดชอบและบทบาทที่ชัดเจนให้กับครูที่ปรึกษากิจกรรม มีงบประมาณเพียงพอ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ และมีระยะเวลาที่เหมาะสม

2.2) กระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข และการมีส่วนร่วม

2.3) ผลผลิต ได้แก่ พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียนชุมชน ท้องถิ่น และสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

3) รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามณฑลในเขตชายแดนไทย - พม่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ได้รับการประเมินจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน ว่ามีความเป็นประโยชน์ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในระดับมากและ (บุญเรือง กันกรด, 2556, น. 103) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารกิจกรรม จิตสาธารณะ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) คณะกรรมการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แผนพัฒนาสถานศึกษา กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง เน้นคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง ให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน 3) ส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมจิตสาธารณะกับสถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ครอบคลุมกิจกรรม 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมการรณรงค์ 3) กิจกรรมการช่วยทำงานเพื่อสังคม 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) กิจกรรมการให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 45 องค์ประกอบย่อยผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์

5.2.3.1 ผลการใช้อรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ พบว่า ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนดำเนินการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนา พบว่า นักเรียนมีผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 2-4) ระบุว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีลักษณะเป็นแบบแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน 6องค์ประกอบ คือ หัวข้อ การประเมิน วัตถุประสงค์ของการประเมิน สิ่งที่มุ่งประเมิน วิธีการประเมิน ผู้ทำการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นพเชษฐ สิริสุริยกุลชัย, 2556) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนในสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปราณบุรี - สามร้อยยอดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารและครู ต้องการให้มีคู่มือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ครูได้นำไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนโดยมีกิจกรรม มีภาพประกอบ แบบประเมินและนำไปใช้ได้จริง 2) ผลการออกแบบและพัฒนาคู่มือพบว่า คู่มือ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา คำแนะนำการใช้คู่มือ แบบประเมิน เกณฑ์การ

ประเมิน แบบสรุป แบบบันทึก ในส่วนของเนื้อหาแบ่งเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บทที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และบทที่ 4 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3) ผลการทดลองใช้คู่มือ พบว่า ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้คู่มือ ตลอดจนมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 4) ผลการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขคู่มือ พบว่า หลังใช้คู่มือจัดกิจกรรมตามที่กำหนด ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อยู่ในระดับคุณภาพดี ครูที่ปรึกษามีความสามารถในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับคุณภาพดี ครูที่ปรึกษามีความเห็นว่าคุณมือมีความเหมาะสม ด้านองค์ประกอบคู่มือ มีคำชี้แจงวิธีการใช้คู่มือชัดเจน ด้านเนื้อหา เนื้อหาครอบคลุมมีภาพประกอบทำให้คู่มือมีความน่าสนใจด้านกิจกรรมสามารถนำไปปฏิบัติใช้งานได้จริง ด้านการวัดและประเมินผล มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้วัดผลผู้เรียนได้จริง และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับคุณภาพดี

5.2.3.2 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ จากกิจกรรม 7 กิจกรรมของนักเรียนรายกิจกรรม พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 7 กิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทุกกิจกรรม สอดคล้องกับ (สุพรรณิ บุญจง, 2558, น. 105-106) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ กิจกรรมจิตอาสาสร้างความตระหนักรองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กิจกรรมจิตอาสาส่งเสริมประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างภาวะผู้นำ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งการบริหารกิจกรรมหลายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างคุณธรรมและวัฒนธรรมไทย ด้านกิจกรรมจิตอาสาสร้างความตระหนักรองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านกิจกรรมจิตอาสาส่งเสริมประชาธิปไตย ส่วนด้านกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างภาวะผู้นำ และด้านกิจกรรมจิตอาสาสร้างสรรคสุนทรียภาพทางดนตรี กีฬา และศิลปะ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่าง แต่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีอยู่หลายประการ ได้แก่ 3.1) นักเรียนยังไม่มี ความกล้าคิดกล้า

แสดงออกมากนัก สถานศึกษาทุกแห่งต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุลของลูกศิษย์ ต้องเป็นคนเก่ง เป็นคนดีมีคุณลักษณะ และมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด 3.2) สถานศึกษาขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาสร้างสรรค์สุนทรียภาพทางดนตรี กีฬา และศิลปะ จึงทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในการทำกิจกรรมนั้น เช่นกิจกรรมส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน สถานศึกษาควรจัดให้มีบุคลากรหรือวิทยากรที่มีความรู้ทางด้านดนตรีพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ 3.3) ในการจัดกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างคุณธรรมและวัฒนธรรมไทยนั้น สถานศึกษายังขาดการส่งเสริมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาไทย ในการแก้ไขปัญหาสถานศึกษาควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาไทยในชุมชนให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนของตนเอง 3.4) ในการจัดกิจกรรมจิตอาสาสร้างความตระหนักรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น สถานศึกษายังขาดการส่งเสริมในกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการทำกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม และ 3.5) ในการจัดกิจกรรมจิตอาสาส่งเสริมประชาธิปไตยของสถานศึกษานั้น ยังขาดการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชนสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย ในโรงเรียนและชุมชน โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับ (ประภาพร รักชาภูมาร, 2558, น. 8) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนคลองบางกระทึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมุ่งส่งเสริมพัฒนาการร่างกายสติปัญญา และจิตใจของการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีมากน้อยเพียงใด ส่วนโรงเรียนมีสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ด้านกิจกรรมชมรมวิถีพุทธโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กิจกรรมชมรมวิถีพุทธของโรงเรียนมีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความสนใจที่มุ่งเน้นเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นมากน้อยเพียงใด ส่วนโรงเรียนมีการปลูกฝังการมีวินัยในการดำเนินชีวิตที่ดึงมาต่อตนเองและผู้อื่นมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสา และตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มากน้อยเพียงใด ส่วนโรงเรียนมีการจัดแหล่งการเรียนรู้สถานที่ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูในสถานศึกษา ให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ครูสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการบูรณาการ ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นของตนอย่างถูกต้อง และควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการทั้งระบบ เช่น ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ควรสนับสนุนและจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.1.2 ควรนำแนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

5.3.1.3 ควรส่งเสริมผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบทั้ง 4H ได้แก่ Head Heart Health จัดเสริมหรือเพิ่มเติมตามความถนัดและความสนใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัยในการใช้จ่าย มีการออมทรัพย์ตามศักยภาพ หรือเป็นแบบอย่างในการใช้ทรัพยากร มีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติอย่างประหยัดและคุ้มค่า

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายเหมาะสมสำหรับในการนำไปใช้

5.3.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

5.3.2.3 ควรพัฒนารูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์อย่างต่อเนื่อง

5.3.2.4 ควรนำรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ไปพัฒนาในโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขยายโอกาส หรือโรงเรียนในสังกัดอื่น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรรณิกา เจิมเทียนชัย. (2539). *การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์กรของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2549). *คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2553). *คู่มือโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ 2554*. สืบค้นจาก <http://www.Sufficiencyeconomy.Org>.
- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). *คู่มือการนิเทศภายใน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *หลักสูตรการมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักนิติกร สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง, 2552.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).. แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง). สืบค้นจาก <http://www.sufficiency economy.org>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ระบบการแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). หลักสูตรการมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). เรื่องเล่าจาก..การดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2559 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กขพร ควงประเสริฐ. (2559). *ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org>, ม.ป.ป.
- กฤษิยากร เตชะปิยพร. (2552). *วิจัยและพัฒนา*. สืบค้นจาก <http://eportfolio.hu.ac.th>, 2552.
- กษมาวรรณ ณ อยุธยา. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงเล็งเลือก 3 พันโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม*. กรุงเทพฯ: คมชัดลึก.
- กังสะดล อยุ่เย็น. (2544). *พลวัตชุมชนบ้านเปิดในภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัญจนา บัวไสว. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, ฉบับพิเศษ เมษายน.
- กัมปนาท วัชรนาคม. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2553). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิตติ พัทธวิชัย. (2544). *การฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กิตติ อากาศรณ์ใหม่. (2555). *รูปแบบพัฒนาจิตลักษณะการประหยัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนในสถานศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน*. *วารสารวิจัยและพัฒนา* *นิตยสาร* *ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 7(2), มกราคม-เมษายน.
- เกษม สาทร่ายทิพย์. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ขจิต ฝอยทอง และกาญจดา ทองอินทร์. (2559). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/16430>, ม.ป.ป.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). *ประมวลคำในพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชตั้งแต่พุทธศักราช 2453-2546 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ส่วนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ครูเชียงราย. (2559). *กิจกรรมนักเรียน*. สืบค้นจาก www.kruchiangrai.net.

- ครูพิพัฒน์. (2559). *กิจกรรมนักเรียน*. สืบค้นจาก <http://www.pipatbook>.
- จรรยา พรธรรณินทร์. (2553). *ความหมายและหลักการของคุณธรรมศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล*. สืบค้นจาก <http://www.charuaypornranin.com>.
- จักรปรุฬห์ วิชาอักษรวิทย์. (2555). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 13(2), เมษายน-กันยายน.
- จิตวีไล ประมัย. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักคิดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนบัว เขตพญาไท กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจษฎา บุญมาโฮม. (2558). *หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: สไมล์พรีนติ้งแอนด์ กราฟิคดีไซน์.
- ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงสำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการ*, 7(3), เดือนกันยายน – ธันวาคม.
- ชลิต จงสำราญ. (2559). *เป้าหมายของการฝึกอบรม*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/13239>.
- ขวลิต จันท์ศรี. (2555). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2547). *แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาญวิทย์ โสภิตะชา. (2546). *การบริหารงานโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ชนิษฐการพิมพ์.
- ชารี มณีศรี. (2538). *การนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บุรพาสาส์.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2540). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิระ ประवालพฤษ. (2538). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ณรงค์ ชูศรีชัย. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารวิชาการ*, 6(3), กันยายน-ธันวาคม.
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2541). *การจัดการทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดาร์ตัน ยินดีพบ. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ดาวรุ่ง มุกดาภิจ. (2554). *การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแขง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดลนภา ท่วมย้ง และคณะ. (2556). *การพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(1), มกราคม-มีนาคม.
- เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี. (2559). *ความสำคัญและความหมายของการฝึกอบรม*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/duanpenporn/training>.
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). *การบริหารกิจการนักเรียน*. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ทวีศักดิ์ นุ่มฤทธิ์. (2540). *การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ทับทิม ปานคะเชนทร์. (2559). *รายงานผลการนิเทศเพื่อพัฒนาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนแกนนำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธดิตถ์ เขต 1*. สืบค้นจาก <http://gotoknow>.
- ทิตนา แคมณี และคณะ. (2554). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมณี และคณะ. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย เปรมปรีดี. (2543). *16M-M. 16 ปัจจัยที่จำเป็นในการบริหารงานโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ธิดารัตน์ ศรีขาว. (2557). *รูปแบบการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชนบทในจังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2544). *เศรษฐศาสตร์พอเพียง*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นนทวัฒน์ สุขผล. (2543). *เทคนิคการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- นพเชษฐ สิริสุริยกุลชัย. (2556). *การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนในสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราณบุรี – สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). *หลักการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- นฤมล กองทรัพย์. (2556). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต).
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย.
- นิพนธ์ กิनावงศ์. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิวัตร นาคะเวช. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- นิศารัตน์ ศิลปเดช. (2540). *ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิษณุการพิมพ์.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). *การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน*. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุรียทอง ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). *การจัดการความรู้...จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จีรวัดน์เอ็กเพรส จำกัด.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2547). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.
- บุญเรือง กันกรต. (2556). *รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15, 149-159.
- ปกรณ ปรียากร. (2538). *ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา*.
กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- ประจบ ขวัญมัน. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, ปีที่ 15 ฉบับพิเศษ.

- ประเวศ วะสี. (2552). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ปาณิสรา แพงพุท. (2553). *รูปแบบการบริหารแบบสมดุลของโรงเรียนในฝันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ. (2550). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแบบพัฒนาทักษะชีวิต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนนอกโรงเรียนในทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาพร รักษาภุมาร. (2558). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนคลองบางกระทึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ปริญญาญ์นันทน์ ชัยบุตร. (2553). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่คนศิลป์เพื่อการพัฒนาแนวความคิดสร้างสรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปริญญานุช พิบูลสรารุช. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปริญญานุช วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- ปรีชาดิ ชมชื่น. (2555). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เป็รื่อง กุมุท. (2536). *แนวทางการวิจัยเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา. ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 8-9*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผกาพรรณ นันทวิชิต. (2549). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พจนา ทรัพย์สमान. (2549). *การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนมพงษ์ ไพบูลย์ และคณะ. (2546). *รวบรวมกฎหมายการศึกษา เข้าสู่โครงสร้างใหม่กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช จำกัด.
- พนัส หัสนาคินทร์. (2542). *การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

- พรสันต์ เลิศวิทยาวีวัฒน์. (2550). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- พจนยา เลิศมานพ. (2557). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาใน
ทศวรรษที่สองของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ เกสรแพทย์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่)
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมผกา ธรรมสิทธิ์. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : การทดสอบโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2552). การสอนคิดด้วยโครงงานการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ โพธิ์ภักดี. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2554). การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:
บริษัท ด้านสุทธากี่พิมพ์ จำกัด.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็น
ทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ไพศาล อ้นประเสริฐ. (2551). เอกสารประกอบการสอนวิชา นน317 : การสอนกิจกรรมแนะแนวใน
โรงเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภรณ์ยุ พิระพงษ์. (2545). การบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์. (2552). ภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร. (2524). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภิญโญ สาธร. (2524). การบริหารงานบุคลากร. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภิญโญ สาธร. (2524). หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- มนตรี ชมชื่น. (2548). *คู่มือการทอลดหลายผ้าตีนจกไท - ยวน จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มลลล ลีลาธนากร. (2546). *คู่มือประกอบการสอนหลักสูตรการใช้โปรแกรมประมวลคำของสถาบัน
พัฒนาฝีมือแรงงาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. (2549). *การจัดการความรู้*. สืบค้น เมื่อค้นจาก
<http://erp.rmuti.ac.th>.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2538). *ขั้นตอนของการศึกษาดูงานนอกสถานที่*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2540). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา*.
มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์.
- มาลี จุฑา. (2544). *การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- มีศิลป์ ชินภักดี. (2555). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- ไมตรี บุญทศ. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อ
คุณภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎฐิบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). *เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นจาก <http://www.chaipat.or.th>.
- ยรรยง ผิวอ่อน. (2543). *รายงานผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนและ
การประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment)*. สุรินทร์:
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนบุรี.
- เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). *การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559)*.
สืบค้นจาก www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- เรวดี จุลรอด. (2559). *วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม*. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/189628>, ม.ป.ป.

- รุ่งเพชร เบ้าเรือง. (2551). *การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนจินดา
สินธวานนท์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎี
บัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รุ่งฤดี โชติวิเชียร. (2558). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่ 9 ฉบับพิเศษ.
- โรงเรียนท่าอิฐศึกษา. (2559). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. สืบค้น
จาก www.tha-it.ac.th, ม.ป.ป.
- โรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ. (2559). *องค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์*.
สืบค้นจาก www.paknam.ac.th/main.
- โรงเรียนราชินี. (2559). *คู่มือครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์*. สืบค้นจาก
[http:// www. rajini.ac.th](http://www.rajini.ac.th).
- ลัดดา สุวรรณกุล. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 461 405 และ 461 208 การบริหาร
กิจกรรมนักเรียน*. นครปฐม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วรรษัญ คุรุจิต. (2558). *ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันมี 5 มิติ*. สืบค้นจาก
<http://blog.eduzones.com/jipatar/26947>.
- วนิดา ขาวมงคล. (2546). *หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). *การวิจัยพัฒนารูปแบบ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 1-15.
- วิจิตร อวาทกุล. (2540). *การฝึกอบรม : คู่มือการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชญา สุทธรินทร์. (2556). *หลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นจาก
<https://sites.google.com/site/no2327year2556>.
- วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ. (2559). *การบริหารงานคุณภาพในองค์กร*. สืบค้นจาก
<https://sites.google.com/site/rtech603xx/unit-6>, ม.ป.ป.
- วิเชียร บุญยีน. (2547). *การบริหารงานห้องสมุดของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8).
กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศรายุทธ ภูถาวร. (2557). *สภาพและปัญหาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
ทวีธาภิเศกบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- ศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ สถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). ปัตตานี:
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศาลินาบุญเกื้อ และคณะ. (2557). การถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง : มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมี
 ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักเรียนปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎ
 บัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมจินตนา ภัคดีตีวงศ์. (2540). แหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- สมคิด บางโม. (2540). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2537). การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต).
 อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2533). การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ. วารสารวิชาการ, (10), 12.
- สยามรัฐ. (2553). กรมเห็นชอบแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (2552-2559). หนังสือพิมพ์
 สยามรัฐ. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th>.
- สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2555). เอกสารการเรียนรู้การทำวิจัย
 ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สรรพสิทธิ์ คุ้มทรัพย์ประพันธ์. (2559). ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยกับคำขวัญวันเด็กปี 2559 “เด็กดี
 หมั่นเพียร เรียนรู้ สู้อนาคต.” สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/Content/55795>.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีแหล่งหลักการพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.,
- สนอง อินละคร. (2546). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียน
 เป็นศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2542). กิจกรรมคาบแนะแนว : การสร้างนิสัยที่พึงประสงค์.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ปรีณิต.
- สมร ทองดีและปราณี รามสูตร. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว. นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมชาย วงศ์เกษม. (2550). ตามรอยพระบาท : การปฏิรูปการศึกษาตามปรัชญาพอเพียง. วารสาร
 ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 1 9), กุมภาพันธ์.

- สมบัติ กระจ่างยุทธ. (2542). *การศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษา*
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต).
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สมปอง มาตย์แท่น. (2555). *การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญา*
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมพร พุดตาล เบ็ทซ์. (2539). การจัดทำคู่มือ ปฏิบัติงาน. *วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์,*
 3(8), 5.
- สมพิศ โห้งาม. (ม.ป.ป.). *การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน. (Student Personnel*
Management and Administration) EA 635. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหาร
 การศึกษาและอุดมศึกษา.
- สมยงค์ แก้วสุพรรณ. (2552). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพ*
การศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2545). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.* กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2550). *คู่มือนักวิจัยมือใหม่.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สาคร มหาหิงค์. (2555). *การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่*
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สายบัว นนทศิลา. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน*
ช่วงชั้นที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสอางค์ แก้วเกษตรภรณ์. (2543). *สูตรสำเร็จ...การเป็นวิทยากร (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ:
 พัฒนาบรรจภัณฑ์.
- สายรุ่ง แก้วนุช. (2557). *การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*
ของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 กรุงเทพมหานคร.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สายรุ่ง แก้วนุช. (2534). *คู่มือบริหารโรงเรียนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.*
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สายรุ่ง แก้วนุช. (2555). *แนวการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*
พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
 แห่งประเทศไทย จำกัด.

- สายรุ้ง แก้วนุช. (2551). *แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สายรุ้ง แก้วนุช. (2554). *แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สายรุ้ง แก้วนุช. (2555). *แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สายรุ้ง แก้วนุช. (2559). *การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจ*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2559). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. สืบค้นจาก <http://academic.obec.go.th/web/doc>.
- สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2559). *เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นจาก <http://www.เศรษฐกิจพอเพียง.net>.
- สุพัทธรา ซิ้มเจริญ. (2545). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2552). *การวิจัยและพัฒนางานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2559). *กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์*. สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org/posts>.
- สุพัฒนา ทองนุ่น. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพรรณิ บุญจูง. (2558). *สภาพการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์, 10(2), ก.ค.-ธ.ค.*
- สุชาติ นันทะไชย. (2548). *แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นจาก <http://www.amin.edu.ac.th>.

- สุภาวดี ตริรัตน์. (2551). ความมั่งคั่งที่มองเห็นจากโรงเรียนเล็กที่สวยงาม. วารสารวิชาการ, 11(3), กรุงเทพฯ: สกสค.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2548). *ใต้เบื้องพระยุคลบาท* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- สุมนธา ศรีสวัสดิ์. (2553). *การพัฒนา รูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในประเทศไทย โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุมาลี ทองงาม. (2555). *การจัดการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกอนสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ ขวัญศรี. (2541). *การศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับรางวัลพระราชทานในเขตการศึกษา 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สุริยเดช ทริปาตี. (2559). *ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทย*. สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/content/>.
- สุขศรี สงวนสัตย์. (2552). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุพรรณิ บุญจุง. (2558). *สภาพการบริหารงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์*, 10(2), ก.ค.-ธ.ค.
- สุรินทร์ ภูสิงห์. (2552). *การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ.และ อรทัย มูลคำ. (2545). *20 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *หลักธรรมหลักทำตามรอยพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เสกสิทธิ์ แสนทวีสุข. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องการดำเนินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตาลอยหนองคัน ปีการศึกษา 2550*. ศรีสะเกษ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- หนูกร ปฐมพรรัช. (2559). *กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์*. สืบค้นจาก <http://www.slideshare.net/ssusera08eab>.

- หัสตินทร์ เขาวนปรีชา. (2542). *การบริหารกิจการนักเรียน*. อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- อณัญญา เรืองวานิช. (2557). *แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 4(7), กรกฎาคม-ธันวาคม.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). *สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อัมพร เรืองศรี. (2554). *การพัฒนา รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญา*
เศรษฐกิจพอเพียง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัมพร เบญจพลพิทักษ์. (ม.ป.ป.). *ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทย*. สืบค้นจาก
<http://www.thairath.co.th/content/>.
- อาชญญา รัตนอุบล. (2550). *บทความเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศ*. สืบค้นจาก
<http://www.edu.chula.ac.th>.
- อรสุดา เจริญรัก. (2543). *การเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การ*
เปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เอกวุฒิ ไกรมาก. (2541). *คู่มือการบริหารบุคลากร*. กรุงเทพฯ: แพร่วัทยา.
- Austin, D. Reynolds. (1990). Managing for improved school effectiveness an
International Survey. *School Organization*, 10(2), 167-178.
- Barnes, Joseph P. (1990). *The role of student activities in public high school program*.
Boston: College.
- Bovee, Concertland, and other. (1993). *Management*. New york: Mc Graw Hill Book.
- Brown, W.B. and Moberg, D.J. (1980). *Organization Theory and Management :A Macro*
Approach. New York: JohoWiley and Sons.
- Burnett, Daria Shockley. (1996). *The relationship of student success to involvement*
in Student activities in a two-year institution. university of Southern
California.
- Cambell, A Subjective. (1976). Measures of Well-biling. *Americsn Psychologist*, 31,
117-124.

- Chrispeel, and H Ann. (1990). A Study of factor Contributing to Achieving and Sustaining School Effective in Elementaty Schools. *Dissertation Abstracts International*, 1(1), 22-09.
- Coetzee, Margaretha. (1994). *The relation between career maturity of standard 9 Pupils and perception of their family's functioning (Afarikaans text)*. (Doctoral dissertation, University of Pretoria) *Dissertation Abstracts International*.
- Cohen, David. (1987). The use of Concept Maps to represent Unique Thought Processes. *Journal of Curriculum and Supervision*,
- Edmonds. (1979). "Effective School for the Urban poor," *Education Leadership*,
- Elizabeth. (1993). *A Gowdy, Sue Pearlmutter, Economic Self-Sufficiency :It's Not Just Money*. <http://aff.sagepub.com/cgi/content/abstract/8/4/368>,
- Ernest Dale. (1973). *Management :Theory and Practice*. New york: Mc Graw Hill Book.
- Knoetz, H.
- Estes, Lynn Roe. (1995). *Student support for the establishment of student activities and Selected personal characteristics on a nontraditional college campus*. university of Southern Mississippi.
- Frederick, Robert W. (1959). *The ThiredCurriculcm Student Activites in American Education*. New York :Appleton Country Craft.
- Gilchrist, L.D., S.P. Schinke and Maxwell. (1987). Life Skills counseling for Preventing Ploblem in Adolescence. *Journal of Social Service*, 10(1), 73-84.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary for Education*. New York :McGraw-Hill.
- Haidle, Ruth; Ellen, Keith. (1996). *Student choose :private Christian High Schools. SouthDakota*. University of South Dakota.
- Holloway,John H. (2002). *Extracurricular activities and student motivation*.
Retried from <http://www.file/result-single-maincontentframe-file/result-single.html>.
- Holt, David H. (1993). *Management :Principles and Practices*. (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall, Ice.
- Keeve, J. P. (1997). *Educational Resrarch. Methodology andMeasurement :An InternationalHandbook*. Oxford :Pergaman Press.

- Lewis, (1982). F.Experinced Personal Control and Auailty of life in Late-stage Cancer Patient. *Nursing Research*, 31, 113.
- McColman, James Westley. (1975). *Relationship between the use of learning activity Package*. Group Activity and the Preference of Student toward the Social Study Course.Dissertation Abstract International.
- Modisette, D.M. (2016). Effects of Computer-Assisted Instruction on Achievement in Remedial Secondary Mathematics Computation. *Dissertation Abstract International*, 40(11), 5700-A.
- Pierce. (1991). *Effective School School for National Origin Language Minority Students*. (Washington, DC.) The Mid Atlantic Equity center.
- Reynolds and B. (1990). Chool Effectiveness and School Improvement: a Mission Statement. *Chool Effectiveness and School Improvement*.
- Robert W. Frederick. (1959). *The Third Curriculum :Student Activities in American Educational*. New york: Appleton Country Crafts.
- Sammonds.J. Hillman and P. (1987). Key characteristics effective School a review of school effectiveness research. *Kappan*, 69(3), 215-244.
- Schwirian,Patricia M. "EvaluatingthePerformanceofNurse :a MultidimensionalApproach".*NursingResearch*., 1982.
- THE GROLIER INTERNATIONAL DICTIONARY VOL 1.Grolier Incorporated Donbery, Conecticult, 1992.
- Tosi, H. L. and S.J.Carroll. (1982). *Management*. (2nd ed.). New York :John Wiley & Sons.
- Unesco. (1981). *Quality of live. An Orientation to Population Education*. Bangkok : Unesco.
- Wexley.K. N., & Latham, G. P. (1991). Developing and training human resources in Organization (2nd ed.). New York: Harper Collins.
- Willer, D. (1967). *Scientific Sociology :Theory and Method*. New Jersey :Prentice–Hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบการพัฒนา
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1.1 ด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย

ดร.กิตติพิศ พลพิลา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1.2 ด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย

ดร.บวร เทศารินทร์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล

ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแห่

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล

ดร.อารยันต์ แสงนิกุล

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.5 ด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดผลและประเมินผล

ดร.เกสร ทองแสน

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบรูปแบบและคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี
ประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2.1 ดร.บวร เทศารินทร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 4

2.2 ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแห่ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 1

2.3 ดร.สันติสุข ภูศรีโสม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 3

2.4 ดร. ประเสริฐ ต้นสีนนท์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.5 ดร.กิตติพิศ พลพิลา ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

2.6 ดร.ครรชิต วรรณษา ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

2.7 ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.8 ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนกุดโดนวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.9 ดร.เกษร ทองเสน ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.10 ดร.ประคอง จุลสอน ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.11 ดร.สุกัลญา ภูผิวโคก ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

แนวทางรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน

แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ข้อคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
3. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน		
4. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม		
5. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน		
6. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง		
7. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล		
8. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน		
9. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ		
10. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
11. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม		
12. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ		

แนวทางการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	ข้อคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
13. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง		
14. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น		
ด้านกิจกรรมนักเรียน		
1. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต		
2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริม กิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”		
3. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา		
4. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ใน สถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน		
5. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ใน สถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา		
6. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน		
7. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน		
8. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง		
9. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง		
10. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง		
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์		
1. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์		
2. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และ สอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ ชุมชน		
3. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือ องค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์		

**แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน**

คำชี้แจง

1. เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่หลังจากที่ท่านได้ศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคพื้นดินซึ่งผู้วิจัยแนบมาพร้อมนี้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน

2. โปรดพิจารณาองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคพื้นดินทั้งหมด 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2) ด้าน กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นแต่ละช่องตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดย กำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ ท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน										
1.1 แผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา										
1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน										
1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง										
1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม										
1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนใน										
1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้ อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน										
1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล										
1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน										
1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ										
รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์										
3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง										
3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง										

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....

.....

.....

.....

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน

.....

.....

.....

.....

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์

ผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 39 ข้อ ได้แก่ 1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2. ด้านกิจกรรมนักเรียน และ 3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 4. ด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและครบถ้วน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลได้และยืนยันว่าข้อมูลจะไม่กระทบถึงท่านหรือสถานศึกษาของท่านผลการศึกษานำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

3. ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามฉบับนี้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามสถานภาพของท่านในสถานศึกษา ได้แก่

- () ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา
- () ตัวแทนครูกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- () ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานหรือตัวแทนผู้ปกครอง

ตอนที่ 2

2.1 สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของท่าน แล้วนำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับสภาพจริงของปัญหาตามความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานแนวทางการดำเนินชีวิตให้พสกนิกรทุกระดับดำเนินชีวิตบนพื้นฐานทางสายกลางมีความพอเพียง มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับตัวเอง พึ่งตนเองได้ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พัฒนาการเรียนรู้จากธรรมชาติ นำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง มีสาระสำคัญของการพัฒนา คือ

กิจกรรมพัฒนานักเรียน หมายถึง กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ตามความสมัครใจ ตามความถนัดของตนเอง เพื่อช่วยการเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้สมบูรณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น และเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว การคิดสร้างสรรค์ และค้นหาความถนัดของตนและปลูกฝังลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม บูรณาการสอดแทรกกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในเรื่องราวที่ผู้เรียนสนใจ แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ

ข้อ ที่	รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ								
		5	4	3	2	1				
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน										
1	มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
2	มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้น จากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา				
3	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
4	มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน				
5	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง				
6	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริง และเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม				
7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่ เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของ โรงเรียน				
8	ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง				
9	มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่าง เหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล				
10	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแล ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน				
11	ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ				
12	ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์				
13	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลื่อ ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
14	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลื่อผู้เรียนอย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม				
15	มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลื่อผู้เรียน อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ				

ข้อ ที่	รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
16	มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
17	สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น
ด้านกิจกรรมนักเรียน						
18	มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ใน การดำเนินชีวิต
19	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริม กิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”
20	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”
21	มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้อง กับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
22	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
23	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
24	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม
25	มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน
26	มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน
27	ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
28	มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
29	มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
30	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์
31	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

ข้อ ที่	รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
32	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้อง กับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน
33	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กร อื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
34	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
35	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม
36	ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอ และรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง					
37	ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์					
38	ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง					
39	รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

- 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าข้อคำ ถ้าวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำ ถ้าวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยว่าข้อคำ ถ้าวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ตารางที่ ข.1

แสดงผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน							
1. มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
4. มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
6. มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
7. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียน และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและ สภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้ คำปรึกษาแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการ ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ผู้เรียนสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็น ผลประจักษ์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
13. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่ เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและ ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
16. มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านกิจกรรมนักเรียน							
18. มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนด แผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
20. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริม กิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่าง พอเพียง”	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
21. มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่ อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคม ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
23. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพ ภูมิสังคมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24. การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ ชุมชนและสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปล ผล
	คนที่ ที่ 1	คนที่ ที่ 2	คนที่ ที่ 3	คนที่ ที่ 4	คนที่ ที่ 5		
25. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27. ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ ปรชาชนชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
28. มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
29. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์							
30. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
31. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34. มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
35. มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
36. ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผล แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
37. ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
38. ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง อย่างต่อเนื่อง	+1	0	+1	+1	+1	0.80	
39. รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตาม หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับสภาพ และการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการศึกษาและ

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อนำข้อมูลสภาพและการพัฒนาที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปปรับปรุง รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

เป้าหมาย

ข้อมูลสภาพ และการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะแบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ชนิดปลายเปิด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

1. ชื่อ.....สกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

โทรศัพท์.....

2. วันที่ให้สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

สถานที่.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการศึกษา

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....
.....
.....

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน

.....
.....
.....

2.3 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....
.....
.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....
ผู้สัมภาษณ์.....
วันที่.....
เวลา.....

แบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หลังจากที่ท่านได้ศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยแนบมาพร้อมนี้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2. โปรดพิจารณารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ทั้งหมด 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2) ด้านกิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นแต่ละช่องตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....

.....

2. ด้านกิจกรรมนักเรียน

.....

.....

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบประเมินจัดทำคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อคู่มือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินและเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข คู่มือฯ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2. แบบประเมินนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ประเมิน ตอนที่ 2 เป็นรายการประเมิน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

สำหรับตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยรายการข้อความจะเกี่ยวข้องกับความเหมาะสม ความชัดเจน ของคู่มือฯ รวมทั้งพิจารณาด้านความเหมาะสมของเนื้อหา และลักษณะทางกายภาพของคู่มือ การตอบแบบประเมิน ให้ผู้ประเมินพิจารณาคู่มือฯ ตามรายการประเมิน โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ให้ 5 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมินในระดับ มากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมินในระดับ มาก

ให้ 3 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมินในระดับ ปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมินในระดับ น้อย

ให้ 1 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมินในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อดำเนินการปรับปรุงคู่มือฯ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

3. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ขอความกรุณาท่านให้ครบทุกประเด็น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ประเมิน

- ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
- ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการศึกษา
- ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา
- ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 2 การพิจารณาด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ และลักษณะทางกายภาพของคู่มือ

ข้อ	รายการประเมิน	ความหมาย				
		1	2	3	4	5
1.	ปก					
2.	คำนำ					
3.	สารบัญ					
4.	องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ					
	4.1 หลักการและเหตุผล					
	4.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ					
5.	องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
6.	นิยามศัพท์เฉพาะ					
7.	รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ					
8.	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
9.	กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง					
	9.1 วัตถุประสงค์					
	9.2 เป้าหมาย					
	9.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	9.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	9.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
	9.6 การวัดผลประเมินผล					
	9.7 ตัวชี้วัด					
	9.8 อธิบาย					
	9.9 ประเด็นการพิจารณา					
	9.10 ระดับคุณภาพ					
	9.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
10.	กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง					
	10.1 วัตถุประสงค์					
	10.2 เป้าหมาย					
	10.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	10.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	10.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
	10.6 การวัดผลประเมินผล					
	10.7 ตัวชี้วัด					
	10.8 อธิบาย					

ข้อ	รายการประเมิน	ความหมาย				
		1	2	3	4	5
	10.9 ประเด็นการพิจารณา					
	10.10 ระดับคุณภาพ					
	10.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
	กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน					
11.	11.1 วัตถุประสงค์					
	11.2 เป้าหมาย					
	11.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	11.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	11.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
	11.6 การวัดผลประเมินผล					
	11.7 ตัวชี้วัด					
	11.8 อธิบาย					
	11.9 ประเด็นการพิจารณา					
	11.10 ระดับคุณภาพ					
	11.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
12.	กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี					
	12.1 วัตถุประสงค์					
	12.2 เป้าหมาย					
	12.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	12.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	12.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
	12.6 การวัดผลประเมินผล					
	12.7 ตัวชี้วัด					
	12.8 อธิบาย					
	12.9 ประเด็นการพิจารณา					
	12.10 ระดับคุณภาพ					
	12.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
13	กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมมงดงามอย่างไทย					
	13.1 วัตถุประสงค์					
	13.2 เป้าหมาย					
	13.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	13.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	13.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					

ข้อ	รายการประเมิน	ความหมาย				
	13.6 การวัดผลประเมินผล					
	13.7 ตัวชี้วัด					
	13.8 อธิบาย					
	13.9 ประเด็นการพิจารณา					
	13.10 ระดับคุณภาพ					
	13.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
14.	กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน					
	14.1 วัตถุประสงค์					
	14.2 เป้าหมาย					
	14.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	14.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	14.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
	14.6 การวัดผลประเมินผล					
	14.7 ตัวชี้วัด					
	14.8 อธิบาย					
	14.9 ประเด็นการพิจารณา					
	14.10 ระดับคุณภาพ					
	14.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
15.	กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก					
	15.1 วัตถุประสงค์					
	15.2 เป้าหมาย					
	15.3 กระบวนการจัดกิจกรรม					
	15.4 ระยะเวลาดำเนินการ					
	15.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
	15.6 การวัดผลประเมินผล					
	15.7 ตัวชี้วัด					
	15.8 อธิบาย					
	15.9 ประเด็นการพิจารณา					
	15.10 ระดับคุณภาพ					
	15.11 เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด					
16.	บรรณานุกรม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฉบับผู้บริหาร

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์.สมชาย วงศ์เกษม : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.จำเนียร พลหาญ : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้วิจัย

นางรุ่งเพชร หัตถามาศ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการจัดการศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สำหรับผู้บริหารเป็นผู้ตอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จึงขอความร่วมมือให้ผู้บริหารได้ตอบตามสภาพที่เป็นจริงให้ครบทุกข้อและทุกตอน

คำตอบที่ได้จะถือเป็นความลับ และไม่กระทบหรือสร้างความเสียหายใด ๆ ต่อตัวท่านและโรงเรียน ข้อมูลที่ได้มีความสำคัญมากที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2. แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตัวอย่างการประเมิน

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ข้อ 0	เขาให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการเรียน		✓				
ข้อ 00	เขาออมทรัพย์เป็นประจำ						

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ประเมิน ✓ ตรงกับระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่นักเรียนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ขอขอบใจในความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

- ผู้บริหาร
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละช่อง มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด
- 0 หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวเลย

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน							
1	มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
2	มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา						
3	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
4	มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน						
5	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเองนักเรียนร่วมพัฒนากิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
6	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน						
8	ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง						
9	มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล						
10	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน						
11	ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ						
12	ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์						
13	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
14	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม						
15	มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ						
16	มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง						
17	สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
18	มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต						
19	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง”						
20	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง”						
21	มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
22	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน						
23	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
24	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม						
25	มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน						
26	มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน						
27	ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง						
28	มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						
29	มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง						
30	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
31	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม						
32	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน						
33	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
34	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
35	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม						
36	ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์							
37	ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
38	ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง						
39	รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดแสดงความคิดเห็น)

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์.สมชาย วงศ์เกษม : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.จำเนียร พลหาญ : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผู้วิจัย

นางรุ่งเพชร หัตถามาศ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการจัดการศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สำหรับครูเป็นผู้ตอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จึงขอความร่วมมือให้คุณครูได้ตอบตามสภาพที่เป็นจริงให้ครบทุกข้อและทุกตอน

คำตอบที่ได้จะถือเป็นความลับ และไม่กระทบหรือสร้างความเสียหายใด ๆ ต่อตัวคุณครูและโรงเรียน ข้อมูลที่ได้มีความสำคัญมากที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2. แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตัวอย่างการประเมิน

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ข้อ 0	เขาให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการเรียน		✓				
ข้อ 00	เขาอ้อมรั้วเป็นประจำ						

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ประเมิน ✓ ตรงกับระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่นักเรียนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ขอขอบใจในความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ท่านสอนในระดับชั้นใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละช่อง มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มาก

3 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ปานกลาง

2 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อย

1 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด

0 หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวเลย

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน							
1	มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
2	มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา						
3	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
4	มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน						
5	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเองนักเรียนร่วมพัฒนากิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
6	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม						
7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน						
8	ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง						
9	มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล						
10	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน						
11	ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ						
12	ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์						
13	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
14	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม						
15	มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ						
16	มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง						
17	สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น						
18	มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนในการดำเนินชีวิต						
19	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”						
20	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ด้านกิจกรรมนักเรียน							
21	มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
22	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน						
23	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
24	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม						
25	มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน						
26	มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน						
27	ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง						
28	มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						
29	มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง						
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์							
30	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
31	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม						
32	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน						
33	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
34	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
35	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม						
36	ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
37	ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์						
38	ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง						
39	รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดแสดงความคิดเห็น)

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฉบับนักเรียน

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์.สมชาย วงศ์เกษม : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.จำเนียร พลหาญ : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้วิจัย

นางรุ่งเพชร หัตถามาศ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการจัดการศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สำหรับครูเป็นผู้ตอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์จึงขอความร่วมมือให้คุณครูได้ตอบตามสภาพที่เป็นจริงให้ครบทุกข้อและทุกตอน

คำตอบที่ได้จะถือเป็นความลับ และไม่กระทบหรือสร้างความเสียหายใด ๆ ต่อตัวคุณครูและโรงเรียน ข้อมูลที่ได้มีความสำคัญมากที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2. แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตัวอย่างการประเมิน

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ข้อ 0	เขาให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการเรียน		✓				
ข้อ 00	เขาออมทรัพย์เป็นประจำ						

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ประเมิน ✓ ตรงกับระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่นักเรียนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ท่านสอนในระดับชั้นใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละช่อง มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มาก

3 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ปานกลาง

2 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อย

1 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด

0 หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวเลย

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน							
1	มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
2	มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา						
3	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
4	มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน						
5	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเองนักเรียนร่วมพัฒนากิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
6	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริง และเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม						
7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน						
8	ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง						
9	มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล						
10	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน						
11	ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ						
12	ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์						
13	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
14	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม						
15	มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ						
16	มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง						
17	สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น						
18	มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนในการดำเนินชีวิต						
19	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง”						
20	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง”						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
21	มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
22	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน						
23	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
24	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม						
25	มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน						
26	มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน						
27	ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง						
28	มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						
30	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
31	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม						
32	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน						
33	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนางิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
34	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
35	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม						
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์							
36	ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
37	ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
38	ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง						
39	รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดแสดงความคิดเห็น)

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฉบับคณะกรรมการฯ

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์.สมชาย วงศ์เกษม : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.จำเนียร พลหาญ : ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้วิจัย

นางรุ่งเพชร หัตถามาศ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการจัดการศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมิน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สำหรับคณะกรรมการฯ เป็นผู้ตอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ จึงขอความร่วมมือให้คณะกรรมการฯ ได้ตอบตามสภาพที่เป็นจริงให้ครบทุกข้อและทุกตอน

คำตอบที่ได้จะถือเป็นความลับ และไม่กระทบหรือสร้างความเสียหายใด ๆ ต่อตัวท่านและโรงเรียน ข้อมูลที่ได้มีความสำคัญมากที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2. แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตัวอย่างการประเมิน

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ข้อ 0	เขาให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการเรียน		✓				
ข้อ 00	เขาออมทรัพย์เป็นประจำ						

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ประเมิน ✓ ตรงกับระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่นักเรียนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ขอขอบใจในความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

- ผู้บริหาร
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละช่อง มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง นักเรียนที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด
- 0 หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวเลย

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน							
1	มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
2	มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา						
3	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
4	มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง บริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน						
5	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเองนักเรียนร่วมพัฒนากิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
6	มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริง และเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน						
8	ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง						
9	มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล						
10	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน						
11	ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ						
12	ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์						
13	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
14	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม						
15	มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ						
16	มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง						
17	สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น						
ด้านกิจกรรมนักเรียน							
18	มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนในการดำเนินชีวิต						
19	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”						
20	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
21	มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ“อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
22	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน						
23	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา						
24	การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม						
25	มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน						
26	มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมอย่างชัดเจน						
27	ชุมนุม/ชมรมใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง						
28	มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						
29	มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง						
30	บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์							
31	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม						
32	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน						
33	การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
34	มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
35	มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม						
36	ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
37	ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
38	ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง						
39	รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดแสดงความคิดเห็น)

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินก่อนพัฒนา – หลังพัฒนา

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายคือโรงเรียนหนองเม็กวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 17 คน โดยก่อนดำเนินการพัฒนา และหลังการพัฒนาได้ประเมินโดยผู้บริหารโรงเรียนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน จึงขอความร่วมมือให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตอบตามสภาพที่เป็นจริงให้ครบทุกข้อและทุกตอน

2. แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตัวอย่างการประเมิน

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน					
		5	4	3	2	1	0
ข้อ 0	เขาให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการเรียน		✓				
ข้อ 00	เขาอ้อมอ้อมเป็นประจำ						

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ประเมิน ✓ ตรงกับระดับความคิดเห็นมาก แสดงว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่นักเรียนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ขอขอบใจในความร่วมมือ

รายการประเมิน	ก่อนพัฒนา					หลังพัฒนา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน										
3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์										
3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง										
3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม										
3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง										
3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์										
3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง										
3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง										

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดแสดงความคิดเห็น)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์

ผู้วิจัย

แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภาคสนธิ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับคุณลักษณะของนักเรียนแต่
ละช่อง มีความหมายดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนนที่ได้	ความหมาย
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 3 ข้อ	3	ดีมาก
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 2 ข้อ	2	ดี
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 1 ข้อ	1	พอใช้
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 0 ข้อ	0	ปรับปรุง

รายการ	ระดับการประเมิน				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง					
ตัวชี้วัดที่ 1.1 แผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ตัวชี้วัดที่ 1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา					
ตัวชี้วัดที่ 1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง					
ตัวชี้วัดที่ 1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง					
ตัวชี้วัดที่ 1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม					
ตัวชี้วัด 1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน					

รายการ	ระดับการประเมิน				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน					
ตัวชี้วัดที่ 1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง					
ตัวชี้วัดที่ 1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
ตัวชี้วัดที่ 1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน					
ตัวชี้วัดที่ 1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ					
ตัวชี้วัดที่ 1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์					
ตัวชี้วัดที่ 1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
ตัวชี้วัดที่ 1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม					
ตัวชี้วัดที่ 1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ					
ตัวชี้วัดที่ 1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
ตัวชี้วัดที่ 1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น					
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี					
ตัวชี้วัดที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต					
ตัวชี้วัดที่ 2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”					
ตัวชี้วัดที่ 2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”					

รายการ	ระดับการประเมิน				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
ตัวชี้วัดที่ 2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา					
ตัวชี้วัดที่ 2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน					
ตัวชี้วัดที่ 2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา					
ตัวชี้วัดที่ 2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม					
ตัวชี้วัดที่ 2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน					
ตัวชี้วัดที่ 2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน					
กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย					
ตัวชี้วัดที่ 2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง					
ตัวชี้วัดที่ 2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง					
ตัวชี้วัดที่ 2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์					
ตัวชี้วัดที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม					
ตัวชี้วัดที่ 3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์					
ตัวชี้วัดที่ 3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					

รายการ	ระดับการประเมิน				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
ตัววัดที่ 3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม					
ตัวชี้วัดที่ 3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง					
กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงามอย่างไทย					
ตัวชี้วัดที่ 3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์					
ตัวชี้วัดที่ 3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก จ

คู่มือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือ

รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

โดย

นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

เนื้อหาภายในคู่มือ ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของรูปแบบ นิยามศัพท์ที่ใช้ในรูปแบบการพัฒนา ตัวบ่งชี้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บรรณานุกรม ภาคผนวก ตัวอย่างแบบบันทึกคะแนนการประเมิน ตัวอย่างแบบประเมินการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ไปใช้ในการพัฒนาอย่างถูกต้อง เหมาะสม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยให้การพัฒนาคู่มือเล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

รุ่งเพชร หัตถามาศ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4
องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลฯ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	9
1. โครงสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	
2. คำชี้แจง	10
3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	11
กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง	13
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง	18
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน	23
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	28
กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงดงามอย่างไทย	33
กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน	38
กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก	42
เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด	47
บรรณานุกรม	49

**รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาากาฬสินธุ์**

หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอสมมีเหตุผลและ ความไม่ประมาท ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “..การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามี เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้พอเพียงกับตัวเอง..” จากพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานให้พสกนิกรชาวไทยดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่กำหนดให้มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 7) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคม แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้และยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (ฝ่ายวิชาการ บริษัทสกายบุ๊กส์ จำกัด. 2549 : 94) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดแนวทางการ พัฒนาคนโดยให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา เสริมสร้างศักยภาพของคนไทยในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมี จิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียรมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2554 : 45)

กระทรวงศึกษาธิการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งพัฒนา สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 ข : 3) นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียน การสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 ก : 4) สร้าง

กระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 ง : 4) พร้อมทั้งกำหนดการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาใน 2 ส่วน คือการบริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาเป็นหลักการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ในส่วนที่ 2 คือการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่นบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้น ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดวิธีการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ช่วงชั้นโดยแยกตามชั้นปี และมีในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และมีการทดลองใช้ชุดการสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงโดยความสมัครใจและมีโรงเรียนนำร่องบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 ก : 26-27)

แนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและพัฒนาอย่างมี “ดุลยภาพ” ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนไทยในสังคม มีความสุขถ้วนหน้า พึ่งตนเองและก้าวทันโลก โดยรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีค่านิยมร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด เจตคติ กระบวนการทำงานและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงก้าวทันโลกสามารถเลือกใช้ความรู้เทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่าเหมาะสม มีระบบคุ้มกันในตัวที่ดี มีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต สอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรียนรู้การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574) ระบุว่า การพัฒนา มุ่งพัฒนาจิตใจ ให้ยึดมั่นในสันติสุขอยู่ในกรอบของศีลธรรม รัฐจะต้องเร่งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน เช่น ความเพียร การเก็บออม มีวินัย ความสามัคคี การชื่นชมคนดี มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมประเทศชาติ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 : 280-327)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เพราะเป็นผู้รับนโยบาย รับผิดชอบในการดำเนินงานและการบริหารให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องบริหารงานด้วยกระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังและร่วมแรงแข่งขันจากครูทุกคน ต้องมองเห็นปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นต้องเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุงได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษา (ภิญโญ สารธ. 2549 : 363) เด็กในวัยเรียนเป็นวัยที่จะได้รับอิทธิพลของกระแสสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยมีความซับซ้อน วิกฤติ และรุนแรงขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเชิงตลาด การแข่งขันแบบเสรี การเร่งรีบและการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยม ทำให้โครงสร้าง

ทางสังคมอ่อนแอ ทูตทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนล่อแหลม เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นๆ อีกหลายประการรวมไปถึงการฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อและการปฏิบัติตนที่เกินความพอดีตามสภาพของนักเรียน (พรสันต์ เลิศวิทยาวีวัฒน์. 2550 : 5)

ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยกับคำขวัญวันเด็กปี 2560 “เด็กไทยใส่ใจศึกษา พาชาติมั่นคง” ซึ่ง “วันเด็ก” มีความหมายอย่างยิ่งต่อสังคมไทยเรา วันเด็กไม่ควรจะเป็นเพียงวันที่ผู้ใหญ่ในชาติบ้านเมืองส่งคำขวัญที่สวยหรูหวานแหววมาให้เด็กได้ท่องจำจนขึ้นใจแล้วใครท่องได้ก็จะมีรางวัลของขวัญให้ สอดคล้องกับแนวความคิดของ พระมหาสมัย จินตโฆโสโก (ม.ป.ป : <https://www.thairath.co.th/content/834926> สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2560) กล่าวว่า วันเด็กน่าจะเป็นวันที่ผู้ใหญ่ในสังคมทุกระดับชั้นได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ และสติปัญญาช่วยกันวางแผนวางนโยบายที่จะมอบ “สิ่งที่ดีงาม” ให้กับเด็กทั้งในระยะสั้น ระยะยาว “สังคมไทย” จะเจริญก้าวหน้าและมีความสุขได้นอกจากจะเกิดกับพวกเราในวันนี้แล้วก็ยังคงต้องหวังเด็ก ๆ ซึ่งเป็นลูกหลานในสังคมของเราที่พวกเขาจะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดีที่มีคุณภาพในวันข้างหน้าอีกด้วย สังคมเราก็จะได้มีแต่รอยยิ้ม ความสุขกันอย่างถ้วนหน้า “เด็ก” และ “เยาวชน” ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของสังคม ชาติบ้านเมือง วันนี้ถ้าเด็กดีและมีคุณภาพแล้วก็หวังได้เลยว่าวันข้างหน้าสังคมเรา ชาติบ้านเมืองเราย่อมจะมีคุณภาพ อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

ในสภาพปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงและถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง การจะส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่ง เพราะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวัฒนธรรมที่ทวนกระแสบริโภคนิยมและทุนนิยมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้นจึงจำเป็นที่จะมีรูปแบบในการพัฒนากิจกรรมให้ชัดเจนและอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจั้งระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงตัวนักเรียนเอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยกย่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551 : 10) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเป็นสถานศึกษาพอเพียง 100% ในปีการศึกษา 2559 จากองค์ประกอบประเมินใน 5 ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. 2559 : 3-5) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน ไม่ได้สนองนโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการเรียนรู้เท่าที่ควร ทำให้ขาดเป้าหมายการดำเนินงานด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาพบว่า สถานศึกษาไม่เข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพในการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต2**. 2559 : 7) และสอดคล้องกับโรงเรียนหนองเม็กวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต2ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถจัด กิจกรรมรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพเชิงพื้นที่ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ขาดแนวทางหรือรูปแบบที่ชัดเจน ในการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสบปัญหาการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และสู่กระบวนการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนหนองเม็ก วิทยา***. 2559 : 5)

จากนโยบาย ทิศทางการจัดการศึกษาและสภาพปัญหาดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามี รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะชีวิต สามารถปรับตัวได้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีความ สนใจในการทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เพราะเห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดีมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือจะนำไปสู่การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ เหมาะสม มีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศ ทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องกาผู้เรียนอย่างแท้จริงสืบไป

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากิจกรรมผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2) ด้าน กิจกรรมนักเรียน 3) ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

องค์ประกอบตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

- 1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา
- 1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน
- 1.5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง
- 1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม
- 1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน
- 1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- 1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล
- 1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน
- 1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ
- 1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์
- 1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม

1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน

2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนในการดำเนินชีวิต

2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม

2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน

2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน

2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

- 3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
- 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม
- 3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน
- 3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
- 3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- 3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม
- 3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
- 3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง
- 3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จัก เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ รู้จักป้องกันปัญหา แก้ไขพฤติกรรมให้เหมาะสม ปรับตัวได้ตามสถานการณ์ ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ตามความสมัครใจ ตามความถนัดของตนเอง เพื่อช่วยการเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้สมบูรณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น และเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็น

การเสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว การคิดสร้างสรรค์ และค้นหาความถนัด ของตนและปลูกฝังลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมกันในระบบอบประชาธิปไตย

3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะจิตอาสา อาสาสมัครเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ เป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

4. การจัดกิจกรรมการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการ ทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จัก เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ พัฒนาตนเองได้ ตามศักยภาพ รู้จักป้องกันปัญหา แก้ไขพฤติกรรมให้เหมาะสม ปรับตัวได้ตามสถานการณ์ ปฏิบัติตน ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม บูรณาการสอดแทรกกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในเรื่องราวที่ ผู้เรียนสนใจ แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ

5. กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อให้นักเรียนเข้า ร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ตามความสมัครใจ ตามความถนัดของตนเอง เพื่อช่วยการเสริมการเรียนรู้ ในหลักสูตรให้สมบูรณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น และเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็นการ เสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว การคิดสร้างสรรค์ และค้นหาความถนัดของตน และปลูกฝังลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมกันในระบบอบประชาธิปไตย โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม บูรณาการสอดแทรกกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในเรื่องราวที่ผู้เรียนสนใจ แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ

6. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์หมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะจิตอาสาอาสาสมัครเพื่อแสดง ถึงความรับผิดชอบ เป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็ม ตามศักยภาพ เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความคิด สร้างสรรค์ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม บูรณาการสอดแทรกกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในเรื่องราวที่ผู้เรียนสนใจ แสวงหา คำตอบด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. โครงสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

2. คำชี้แจง

2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียน ครูผู้สอน หรือผู้จัดกิจกรรมสามารถใช้เวลาในชั่วโมงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนอาจจัดเป็นชั่วโมงสอนในตารางเรียน หรือทำกิจกรรมนอกเวลาเรียนก็ได้ ครูสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1. กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง
2. กิจกรรมวิถีพอเพียง
3. กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน
4. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
5. กิจกรรมรงดงามอย่างไทย
6. กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน
7. กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก

2.2 ครูควรดำเนินกิจกรรมตามปกติของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถยืดหยุ่นปรับกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม บางกิจกรรมสามารถสอดแทรกบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติได้

2.3 ครูควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน พฤติกรรมของตนเอง ของเพื่อน ของกลุ่ม อย่างสร้างสรรค์ พร้อมทั้งนำคะแนนประเมินมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาในการจัดกิจกรรมครั้งต่อ ๆ ไปด้วย

2.4 ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนรายบุคคลทำให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความน่าเชื่อถือ มีคุณค่า เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ใช้กิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน 7 กิจกรรม ดังนี้

1) ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ บูรณาการด้านคุณธรรมสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ 3 กิจกรรม ดังนี้

1.1) กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียงเป็นกิจกรรมที่แก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน เขียน นักเรียนสมาธิสั้น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในด้านการอ่าน การเขียน การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ควบคู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2) กิจกรรมวิถีพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนการออมทรัพย์จากการมีรายได้

1.3) กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน เป็นกิจกรรมให้คำปรึกษาในช่วงเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ปกติ ครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เสมือนความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ใช้สรรพนามแทนตัวนักเรียนว่า “ลูก” เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น เชื่อใจ

2) ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดอยู่ในรูปแบบของกิจกรรม โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

2.1) กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่ฝึกความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การรู้จักแก้ปัญหา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2) กิจกรรมมรดกงามอย่างไทย เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแต่งกายอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ฝึกปฏิบัติมารยาทที่งดงามแบบไทย นุ่งโจ้วท้าว ร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3) ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดไว้ 2 กิจกรรม ดังนี้

3.1) กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเพิ่มภาวะผู้นำ ทักษะความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมให้กับคณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้อง ผู้นำ ชุมชนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยระบบสถานักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละ มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง

3.2) กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความเข้าใจ ความห่วงใย เอื้ออาทร ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเคารพรัก มีความ

ผูกพันรักใคร่กับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

แต่ละกิจกรรมมีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) จุดประสงค์ของกิจกรรม 2) ความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) กระบวนการจัดกิจกรรม 4) ระยะเวลา 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผล

1. กิจกรรมที่1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา
3. เพื่อให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนางานแนะแนวด้านการเรียน การวางแผนชีวิตการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในโรงเรียนและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน เช่น อาชีพการสานกระติบข้าว
2. แบ่งกลุ่มนักเรียน คณะระดับชั้น เก่ง อ่อน ตามความเหมาะสม
3. จัดกิจกรรมชมรม “คุณธรรมนำการอ่านเขียน” คู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยฝึกปฏิบัติการเดินจงกรม 5 นาที นั่งสมาธิ 5 นาที ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อไอซีที และสื่ออื่น ๆ อย่าง หลากหลาย จัดให้มีมุมหนังสือในชั้นเรียน จัดให้มีห้องสมุดมีชีวิตซึ่งมีกิจกรรมที่ปฏิบัติดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน-เขียน ทั้งภาษาไทย – ภาษาอังกฤษ
 3.2 จัดกิจกรรมสอนเสริมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ NTและO-NET
 3.3 จัดกิจกรรมพี่สอนน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน ครูช่วยศิษย์ให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มี
 ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านครอบครัว รวมทั้งการให้คำแนะนำในด้านการประกอบอาชีพ
 ช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพในเวลาว่าง

3.4 ให้การบ้านการอ่าน การเขียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมครูกำกับติดตามอย่าง
 ใกล้ชิด

3.5 ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning
 Community) โดยการร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คอมพิวเตอร์/อุปกรณ์ช่วยสอน เครื่องฉายโปรเจคเตอร์
2. บัตรคำ
3. แบบฝึกภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ
4. ห้องสมุด

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน

- 1.1 พฤติกรรม
- 1.2 พฤติกรรมกลุ่ม
- 1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. วิธีประเมิน

- 2.1 ประเมินพฤติกรรม
- 2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม
- 2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมิน

4. ระดับปฏิบัติ

ระดับดีขึ้นไป

กิจกรรมคุณธรรมนำการอ่านเขียนสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ดังตัวชี้วัด คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 1.1 แผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบาย

แผนงานแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวทั้งด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การวางแผนชีวิต การได้รับคำแนะนำการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตประจำวันและสามารถดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวทั้งด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การวางแผนชีวิตได้
2. นักเรียนได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
3. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ตัวชี้วัดที่ 1.2 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา

คำอธิบาย

มีกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของผู้เรียนในสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและระบบช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและระบบช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
2. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ตัวชี้วัดที่ 1.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบาย

บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการได้รับคำแนะนำและได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานและแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนได้รับคำแนะนำและได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานและแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. นักเรียนได้รับคำแนะนำและได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน เกี่ยวกับการกำหนดแผนงานและแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. นักเรียนได้รับคำแนะนำและได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน เกี่ยวกับการกำหนดแผนงานและแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 1.5 มีการจัดกิจกรรมและแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง

คำอธิบาย

มีการจัดกิจกรรมและแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการได้รับการพัฒนาจากการเข้าร่วมกิจกรรมและแนวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนเองมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาจากการเข้าร่วมกิจกรรมและแนวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนทำให้มองเห็นความสามารถของตนเองมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของเพื่อน
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาจากการเข้าร่วมกิจกรรมและแนวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนเองมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของเพื่อน และครู

3. นักเรียนได้รับการพัฒนาจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนเองมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

ตัวชี้วัดที่ 1.6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม

คำอธิบาย

มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามสภาพความเป็นจริงและเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการได้รับความรู้ความเข้าใจ ได้ร่วมกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น รวมถึงการปฏิบัติตน ตามสภาพแวดล้อมจริงและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นตามสภาพแวดล้อมจริงและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม
2. นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นตามสภาพแวดล้อมจริงและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคม
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามสภาพแวดล้อมจริงและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน/สังคมได้

ตัวชี้วัด 1.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

คำอธิบาย

มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมและสามารถวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมการส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับกิจกรรมการส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

3. นักเรียนสามารถวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

2. กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมวิถีพอเพียง

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำโครงการ วางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้

3. เพื่อจัดให้มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนากิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2. แบ่งกลุ่มนักเรียน คละระดับชั้น ตามความเหมาะสม

3.พานักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

5. จัดทำโครงการธนาคารโรงเรียนให้นักเรียนออมทรัพย์ทุกวันทุกคนร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
6. จัดกิจกรรมการปลูกพืชผัก สวนครัว การเลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด การปลูกมะนาวในตอ กิจกรรมการออมทรัพย์สำหรับนักเรียนทุกคน โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนรับผิดชอบงานอย่างต่อเนื่อง
7. ให้นักเรียนปลูกพืชผักสวนครัวที่บ้าน นักเรียนนำเสนอผลงานที่โรงเรียนเพื่อเผยแพร่ผลงานให้เพื่อน น้อง ที่โรงเรียนได้รับทราบและเป็นแนวทางนำไปปฏิบัติต่อไป
8. ครูนิเทศติดตามการทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน
9. จัดนิทรรศการแสดงผลงาน ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับรู้ผลงานและเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบ เชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนต่อไป
10. ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยการร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
2. อุปกรณ์การปลูกพืชผักสวนครัว/การปลูกมะนาวในตอ

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน

- 1.1 พฤติกรรม
- 1.2 พฤติกรรมกลุ่ม
- 1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. วิธีประเมิน

- 2.1 ประเมินพฤติกรรม
- 2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม
- 2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมิน

4. ระดับปฏิบัติ

ระดับดีขึ้นไป

กิจกรรมวิถีพอเพียงสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ดังตัวชี้วัด คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 1.4 มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน

คำอธิบาย

มีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องของสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมโครงการ กิจกรรม เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน
2. นักเรียนเข้าร่วมโครงการ กิจกรรม เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของชุมชน
3. นักเรียนเข้าร่วมโครงการ กิจกรรม เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของบริบทและภูมิสังคมของโรงเรียน/ชุมชน

ตัวชี้วัดที่ 1.8 ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

คำอธิบาย

ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมและการนำไปใช้เกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3. นักเรียนมีความสามารถในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัดที่ 1.9 มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

คำอธิบาย

มีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นเหตุเป็นผล หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความเข้าใจ และการนำไปใช้ เกี่ยวกับการมีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมเป็นเหตุเป็นผล

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการมีระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมเป็นเหตุเป็นผล
2. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมเป็นเหตุเป็นผล
3. นักเรียนสามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสภาพแวดล้อมเป็นเหตุเป็นผล

ตัวชี้วัดที่ 1.12 ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์

คำอธิบาย

ผู้เรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นได้
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. นักเรียนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้จนเห็นผลประจักษ์

ตัวชี้วัดที่ 1.17 สถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น

คำอธิบาย

มีสถานศึกษาวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้น

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างต่อเนื่อง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหาแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ได้

3. กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

3. เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
4. จัดให้มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม
5. ดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ
6. รายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนากิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบ มีการติดตามผล มีวิธีการติดตามผล ดำเนินการติดตามผลอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ
2. ครูประจำชั้นคัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง อย่างหลากหลายวิธี
 - 2.1 รวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นหมวดหมู่ (บันทึกในสมุดเป็นรายบุคคล)
 - 2.2 ครูศึกษาหลักการจิตวิทยาพัฒนาเด็ก จิตวิทยาการเรียนการสอนและจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อรอกการเชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่พบเห็น
 - 2.3 วิเคราะห์ข้อมูลตั้งสมมุติฐาน
 - 2.4 เก็บข้อมูล สังเกต สอบถามและบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่อง
 - 2.5 วินิจฉัยสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา
3. จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยครูทุกคนและนักเรียนทุกคนร่วมเยี่ยมบ้านด้วย
4. จัดกิจกรรมให้คำปรึกษาในช่วงเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ภาคิครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เสมือนความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ใช้สรรพนามแทนตัวนักเรียนว่า “ลูก” เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น เชื่อใจ
5. จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง หรือกิจกรรมกีฬา เพื่อให้เด็กมีความสุขแข็งแรง ห่างไกลยาเสพติด
6. ศึกษาวิถีทัศน์เกี่ยวกับการแสดงออกถึงความรักความอบอุ่นในครอบครัว
7. จัดกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันปีใหม่ วันเด็ก หรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักความผูกพันต่อกัน

8. ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยการร่วมมือกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. วัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับดนตรี
2. อุปกรณ์กีฬา
3. วิดีทัศน์กับกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันปีใหม่ วันเด็ก หรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้

แสดงออกถึงความรักความผูกพันต่อกัน

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน
 - 1.1 พฤติกรรม
 - 1.2 พฤติกรรมกลุ่ม
 - 1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิธีประเมิน
 - 2.1 ประเมินพฤติกรรม
 - 2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม
 - 2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมิน
4. ระดับปฏิบัติ

ระดับดีขึ้นไป

กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 1 ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ดังตัวชี้วัด คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 1.10 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

คำอธิบาย

บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนหมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การ ได้รับการบริการ การได้รับคำปรึกษาและความช่วยเหลือ จากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนได้รับการบริการ จากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา
2. นักเรียนได้รับการให้คำปรึกษา จากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา
3. นักเรียนได้รับการให้ความช่วยเหลือ จากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา

ตัวชี้วัดที่ 1.11 ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

คำอธิบาย

ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการได้รับ ความต่อเนื่อง จริงจัง และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาจากผู้รับผิดชอบ

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนได้รับการบริการจากผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา อย่างต่อเนื่อง
2. นักเรียนได้รับการบริการจากผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา อย่างจริงจัง
3. ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษา พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่าง สม่ำเสมอเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความพึงพอใจ

ตัวชี้วัดที่ 1.13 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบาย

มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรม มีผู้รับผิดชอบกิจกรรม ผู้รับผิดชอบติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีผู้รับผิดชอบกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ผู้รับผิดชอบติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ

ตัวชี้วัดที่ 1.14 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม

คำอธิบาย

มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 1.15 มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

คำอธิบาย

มีการดำเนินการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจังสม่ำเสมอ
3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ 1.16 มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

มีการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการรายงานผลการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างต่อเนื่อง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเผยแพร่ได้

4. กิจกรรมที่ 4กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. จัดทำแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนินชีวิต
2. จัดให้มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
3. จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
4. ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่อง
2. จัดกิจกรรมการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา
3. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสำรอง
4. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญบูรณาการค่านิยมหลัก 12 ประการ
6. จัดกิจกรรมเดินทางไกลลูกเสือสำรอง
7. จัดกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือสามัญ
8. ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยการร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ค่ายลูกเสือสามัญชั่วคราวของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เมืองชัย

2. แหล่งเรียนรู้ค่ายลูกเสือสำรองโรงเรียนหนองเม็กวิทยา

3. อุปกรณ์การเรียนรู้ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน

1.1 พฤติกรรม

1.2 พฤติกรรมกลุ่ม

1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. วิธีประเมิน

2.1 ประเมินพฤติกรรม

2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมิน

4. ระดับปฏิบัติ

ระดับดีขึ้นไป

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 2 ด้าน กิจกรรมนักเรียนตั้งตัวชี้วัด
คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน
ในการดำเนินชีวิต

คำอธิบาย

มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ในการดำเนิน
ชีวิต หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการที่นักเรียนเข้าร่วมแผนงาน เข้าร่วมโครงการ
และผู้รับผิดชอบ ในการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างพอเพียงได้

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมแผนงาน/โครงการ รับผิดชอบกิจกรรมนักเรียน ที่
2. นักเรียนเข้าร่วมแผนงาน/โครงการ รับผิดชอบกิจกรรมนักเรียน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างพอเพียงได้
3. นักเรียนเข้าร่วมแผนงาน/โครงการ รับผิดชอบกิจกรรมนักเรียน และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัดที่ 2.4 มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

คำอธิบาย

มีกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษาหมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมหลากหลายที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะอยู่อย่างพอเพียงได้
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมหลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมหลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง เป็นแบบอย่างได้

ตัวชี้วัดที่ 2.5 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

คำอธิบาย

การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในสถานศึกษา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ซึ่งเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนได้

2. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

3. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดที่ 2.6 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

คำอธิบาย

การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาได้

2. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ที่จัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้

3. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษาที่จัดกิจกรรม แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดที่ 2.7 การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ก่อให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม

คำอธิบาย

การจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ก่อให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ก่อให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา/ชุมชนและสังคม

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ในสถานศึกษา ก่อให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษาได้

2. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในสถานศึกษาทำให้ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมได้

3. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในสถานศึกษา สามารถนำไปเป็นแบบอย่างและเผยแพร่ได้

ตัวชี้วัดที่ 2.11 มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง คุณลักษณะ ของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนที่มีความ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่มีความสอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนสามารถปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นแบบอย่างได้
3. นักเรียนสามารถปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพ และ เผยแพร่ได้

5. กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมงดงามอย่างไทย

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริม กิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”
3. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน โดยใช้ ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ ใกล้เคียง
4. มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน
5. มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนาแผนงานโครงการ ที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” การจัดตั้งชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
2. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ให้มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชมรม อย่างชัดเจนและการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. จัดกิจกรรมให้มีชมรมเกี่ยวกับการฝึกมารยาทไทย กิจกรรมเกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย เช่น งานแกะสลักผักและผลไม้ งานพานพุ่มสักการะ งานใบตอง ให้นักเรียนรุ่นพี่เป็นพี่เลี้ยงโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ
4. ครูยื่นรับนักเรียนหน้าประตูโรงเรียนทุกเช้าและครูคอยชี้แนะการไหว้ครู ไหว้ผู้ปกครองที่มาส่งทุกครั้ง
5. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงกิจกรรมหน้าเสาธงน้องไหว้พี่ทุกวัน
6. จัดกิจกรรมชมรมแม่ไม้มวยไทย “นักชกผู้กล้าต่อต้านยาเสพติด” จัดกิจกรรมโดยบุคลากรในสถานศึกษาและเชิญวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้ ซึ่งจัดกิจกรรมฝึกมารยาทไทยในช่วงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
7. ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยการร่วมมือกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คลิปวีดีทัศน์มารยาทไทย/คลิปแกะสลักผักและผลไม้ งานพานพุ่มสักการะ งานใบตอง และแม่ไม้มวยไทย
2. ภาพประกอบการศึกษาเกี่ยวกับมารยาทไทย

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน
 - 1.1 พฤติกรรม
 - 1.2 พฤติกรรมกลุ่ม

- 1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิธีประเมิน
 - 2.1 ประเมินพฤติกรรม
 - 2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม
 - 2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เครื่องมือที่ใช้
 - แบบประเมิน
4. ระดับปฏิบัติ
 - ระดับดีขึ้น

กิจกรรมดงามอย่างไทยสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 2 ด้าน กิจกรรมนักเรียน ดังตัวชี้วัด
คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 2.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

คำอธิบาย

บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออก ที่ได้รับการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” จากผู้เกี่ยวข้อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนได้รับการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และนักเรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”
2. นักเรียนได้รับการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และนักเรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้
3. นักเรียนได้รับการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และนักเรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นแบบอย่างได้

ตัวชี้วัดที่ 2.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียงได้
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียงได้
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้ชุมชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และเป็นแบบอย่างได้

ตัวชี้วัดที่ 2.8 มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน

คำอธิบาย

มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถวางแผนเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
2. นักเรียนสามารถเลือกร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม
3. นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 2.9 มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน

คำอธิบาย

มีผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจนหมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนสามารถรับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
2. นักเรียนสามารถรับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจนได้อย่างเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. นักเรียนสามารถรับผิดชอบการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม อย่างชัดเจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบอย่าง และเผยแพร่ได้

ตัวชี้วัดที่ 2.10 ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

คำอธิบาย

ชุมนุม/ชมรม/ใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา/ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมนำประโยชน์ในการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ไปใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้/ศาสนา /ปราชญ์ชาวบ้าน/บุคลากร/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมนำประโยชน์ในการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ไปใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้
2. นักเรียนมีส่วนร่วมนำประโยชน์ในการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ไปใช้ประโยชน์กับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
3. นักเรียนมีส่วนร่วมนำประโยชน์ในการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ได้

ตัวชี้วัดที่ 2.12 มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

คำอธิบาย

มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม

2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียน ได้อย่างต่อเนื่อง

3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเผยแพร่ได้

6. กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม
3. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะแก้ไขหรือพัฒนาสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน
4. สถานศึกษารู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
5. จัดทำรายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. จัดกิจกรรมให้นักเรียนเลือกตั้งกรรมการสถานักเรียน
3. จัดกิจกรรมตามรูปแบบสถานักเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะเพื่อแก้ปัญหาชุมชน
4. จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

5. จัดให้มีบันทึกการประชุมกรรมการสถานักเรียน มีข้อตกลงร่วมกันทุกชั้นเรียน มีกฎระเบียบของโรงเรียน

6. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น วัด ศาลากลางบ้าน สระน้ำสาธารณะ เป็นต้น

7. ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยการร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. วัตถุประสงค์การประชุมสถานักเรียน
2. ภาพประกอบการศึกษาเกี่ยวกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน
 - 1.1 พฤติกรรม
 - 1.2 พฤติกรรมกลุ่ม
 - 1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิธีประเมิน
 - 2.1 ประเมินพฤติกรรม
 - 2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม
 - 2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมิน
4. ระดับปฏิบัติ

ระดับดีขึ้นไป

กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 3 ด้าน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ดังตัวชี้วัด คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 3.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คำอธิบาย

นักเรียนร่วมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเข้าร่วมการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่เกี่ยวข้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้น
2. นักเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. นักเรียนมีจิตอาสาเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนของตนเองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับ

ตัวชี้วัดที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

คำอธิบาย

นักเรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงคุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา ครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคมสิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 3.3 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน

คำอธิบาย

การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาเกิดจากความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความจำเป็นตามความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา/ชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้นได้
2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับความจำเป็นได้
3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือ

ตัวชี้วัดที่ 3.8 ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คำอธิบาย

ใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนให้ความร่วมมือในการใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการใช้ข้อมูลสารสนเทศวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างต่อเนื่อง
3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และร่วมวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ได้

ตัวชี้วัดที่ 3.10 รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

รายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในรายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างต่อเนื่อง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเผยแพร่ได้

7. กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. เพื่อให้มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม
3. มีผู้รับผิดชอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

นักเรียนชั้นอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ประชุมครู/ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ ผู้ติดตามการทำงาน วิธีการติดตาม ตลอดจนทั้งการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีคู่พี่และน้องในโรงเรียน เพื่อช่วยซึ่งกันและเหลือกัน ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามวิถีชีวิตแบบไทย เช่น เด็กไหว้เคารพผู้ใหญ่ การขอบคุณ การขอโทษ การช่วยเหลือผู้ใหญ่ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีที่สำคัญในชุมชน

5. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมกับผู้ใหญ่ในชุมชน เช่น กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันเด็ก วันสงฆ์ทำบุญปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ได้แสดงออกถึงการช่วยเหลือกัน

6. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนและชุมชนได้ร่วมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ร่วมกันปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะประโยชน์

7. ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยการร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กุมภาพันธ์ 2560

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์การปฏิบัติมารยาทแบบไทยๆ
2. ภาพประกอบทางการศึกษามารยาทไทย

การวัดผลประเมินผล

1. รายการประเมิน
 - 1.1 พฤติกรรม
 - 1.2 พฤติกรรมกลุ่ม
 - 1.3 พฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิธีประเมิน
 - 2.1 ประเมินพฤติกรรม
 - 2.2 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม
 - 2.3 ประเมินพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมิน

4. ระดับปฏิบัติ

ระดับดีขึ้น

กิจกรรมต่างวัยสานใยรักสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 3 ด้าน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ดังตัวชี้วัด คำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา และระดับคุณภาพ ต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ 3.4 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คำอธิบาย

การแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา สามารถเป็นแบบอย่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ 3.5 มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบาย

มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างเหมาะสม

2. นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างมีคุณภาพ

3. นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างต่อเนื่องสามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้

ตัวชี้วัดที่ 3.6 มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม

คำอธิบาย

มีวิธีการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างเหมาะสม

2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา

3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 3.7 ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

ติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อย่างจริงจังสม่ำเสมอและรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างจริงจังสม่ำเสมอ

3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ 3.9 ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

คำอธิบาย

ดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพิจารณา

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ได้อย่างต่อเนื่อง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา/กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ได้

จากตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบ คำอธิบาย และประเด็นการพิจารณา จึงกำหนดระดับคุณภาพและเกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

ระดับคุณภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนนที่ได้	ความหมาย
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 3 ข้อ	3	ดีมาก
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 2 ข้อ	2	ดี
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 1 ข้อ	1	พอใช้
นักเรียนได้ปฏิบัติและมีพฤติกรรมเด่นชัด 0 ข้อ	0	ปรับปรุง

เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด

เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด (คะแนนเต็ม 3 คะแนน)

คะแนน 3 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้น อยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 2 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้น อยู่ในระดับดี

คะแนน 1 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้น อยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 0 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้น อยู่ในระดับปรับปรุง

หรือ กรณีใช้คะแนนเฉลี่ย

เกณฑ์ระดับคุณภาพรายตัวชี้วัด (คะแนนเต็ม 3 คะแนน)

คะแนน 2.25-3.00 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้นอยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 1.88-2.24 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้นอยู่ในระดับดี

คะแนน 1.50-1.87 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้นอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 0-1.49 หมายถึง นักเรียนมีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดนั้นอยู่ในระดับปรับปรุง

เกณฑ์ระดับคุณภาพรายด้าน ด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (คะแนนเต็ม 51 คะแนน)

คะแนน 38.09-51.00 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงข้อนั้นอยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 31.80-38.08 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงข้อนั้นอยู่ในระดับดี

คะแนน 25.34-31.79 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงข้อนั้นอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 1.00-25.33 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงข้อนั้นอยู่ในระดับปรับปรุง

เกณฑ์ระดับคุณภาพรายด้าน ด้านกิจกรรมนักเรียน (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

คะแนน 26.89-36.00 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นสูงสุดในระดับดีมาก

คะแนน 22.45-26.88 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับดี

คะแนน 17.89-22.44 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 1.00-17.88 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับปรับปรุง

เกณฑ์ระดับคุณภาพรายด้าน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

คะแนน 22.41-30.00 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นสูงสุดในระดับดีมาก

คะแนน 18.71-22.40 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับดี

คะแนน 14.91-18.70 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 1.00-14.90 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับปรับปรุง

เกณฑ์ระดับคุณภาพรวม (คะแนนเต็ม 117 คะแนน)

คะแนน 87.37-117.00 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นสูงสุดในระดับดีมาก

คะแนน 72.94-87.36 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับดี

คะแนน 58.12-72.93 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 1.00-58.11 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้น อยู่ในระดับปรับปรุง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กฎกระทรวง. (2550). *เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา* กรุงเทพฯ : สำนักนิติกร สำนักงานปลัดกระทรวง, สำนักงานปลัดกระทรวง. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : พนม พงษ์ไพบูลย์และคณะ. (2546). *รวบรวมกฎหมายการศึกษา เข้าสู่โครงสร้างใหม่* กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด.
- พรสันต์ เลิศวิทย์วิวัฒน์. (2550). *รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน* อาชีวศึกษาเอกชน.
- พระมหาสมัย จินตโฆสโก. (2560). *เด็กไทยใส่ใจศึกษา พาชาติมั่นคง* คุษุณีนิพนธ์การศึกษาคุษุณี *บัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ไทยรัฐ. 18 ธันวาคม 2560, น. 14.
- ภิญโญ สาธร. (2549). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปี* อุดรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2550. กรุงเทพมหานคร.
- ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. (2535). *เอกสารประกอบการประชุมประจำปี* นนทบุรี : กศส. 2554.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือ* *นักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาคผนวก ฉ

ภาพกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพกิจกรรมที่ ๑.1 กิจกรรมคุณธรรมนำความรู้คู่ความพอเพียง

ภาพกิจกรรมที่ ๑.2 กิจกรรมวิถีพอเพียง

ภาพกิจกรรมที่ ๓.3 กิจกรรมวิถีพอเพียง3กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน

ภาพกิจกรรมที่ ๑.4 กิจกรรมลูกเสือเนตร-นารี

ภาพกิจกรรมที่ ๑.5 กิจกรรมรดน้ำอย่างไทย

ภาพกิจกรรมที่ ๑.6 กิจกรรมสถานักเรียนสู่ชุมชน

ภาพกิจกรรมที่ ๘.7 กิจกรรมต่างวัยสานใยรัก

ภาคผนวก ช

เกียรติบัตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เลขที่: รพ.มส.๒-ก.๒๔๓/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นางศิริลักษณ์ งามชื่น
 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
 ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
 กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์หุ่นตุ้มฮักการะ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “ฮิดยู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภธา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีคุณสมบัติ ความเจริญตลอดไป
 (นายสมพงษ์ ไชยสิทธิ์ภังส์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่: รพ.มส.๒-ก.๒๔๓/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นางศิริลักษณ์ งามชื่น
 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
 ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๒
 กิจกรรม การแข่งขันกวีเยาวชนคนรุ่นใหม่ กลอนสี่ (๔ บท) ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “ฮิดยู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภธา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีคุณสมบัติ ความเจริญตลอดไป
 (นายสมพงษ์ ไชยสิทธิ์ภังส์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
RAJABHAT RAJAPHRAPIPHRANGI UNIVERSITY

เลขที่ รพป.กส.๒-ก.๒๐๑๒/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสมยงค์ แก้วดวงดี
โรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
“เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ถวักถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีมีความสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสมพงษ์ รัตนภักดิ์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
RAJABHAT RAJAPHRAPIPHRANGI UNIVERSITY

เลขที่ รพป.กส.๒-ก.๒๐๑๓/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางนิรินทร์ ก้อนวิมล
โรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง
กิจกรรม การแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
“เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ถวักถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีมีความสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสมพงษ์ รัตนภักดิ์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศทป.กส.๒-๓.๒๕๖๐/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นางสาวบุญหนา ภูผาศี
 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
 ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง
 กิจกรรม การแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.๕ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พัทธนาสุไทยแลนด์ ๕.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสุเมทพงษ์ วิเศษนันทพงษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

เลขที่ ศทป.กส.๒-๓.๑๕๖๒/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงอาภาพร ภูเงินงอก
 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
 กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.๕ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พัทธนาสุไทยแลนด์ ๕.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสุเมทพงษ์ วิเศษนันทพงษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เลขที่ ศทป.กศ.๒-น.๑๕๓/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงอุรุษยา คำสอนทา
โรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
"เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐"
วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีมีความสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสมพงษ์ ไชยรัตน์ทรงศรี)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เลขที่ ศทป.กศ.๒-น.๑๕๔/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงชนภรณ์ ชำนาญติก
โรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
"เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐"
วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีมีความสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสมพงษ์ ไชยรัตน์ทรงศรี)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศทป.กศ.๒-ป.๓๑๑๗/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงความ
เด็กชายวงศ์ศกกรณกุล ราชไมยตรี
 โรงเรียนหนองมีกวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
 กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์ทำนุกลุ่มสาระ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “เข็ดยุ ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภษา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีคุณสมบัติ ความเจริญตลอดไป
 (นายสมพงษ์ ไชยรัตน์ทรงษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เลขที่ ศทป.กศ.๒-ป.๓๑๑๗/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงความ
เด็กหญิงชนัญชิตา สิงห์คาม
 โรงเรียนหนองมีกวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
 กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์ทำนุกลุ่มสาระ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “เข็ดยุ ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภษา เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีคุณสมบัติ ความเจริญตลอดไป
 (นายสมพงษ์ ไชยรัตน์ทรงษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศทป.ศส.๒-น.๓๕๑๖/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงความ
เด็กชายกิตติศักดิ์ กุสมอญ
 โรงเรียนหนองมีวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๑
 กิจกรรม การแข่งขันประดิษฐ์พานพุ่มสักการะ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “ฮิดยู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภักดิ์ เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีมีความสุข ความเจริญตลอดไป
 (นายสมพงษ์ ไชยนิกรภรณ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

 อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
 I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศทป.ศส.๒-น.๓๕๑๗/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงความ
เด็กชายชินวุฒิ พับภา
 โรงเรียนหนองมีวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๒
 กิจกรรม การแข่งขันถักวิทยารวมคนรุ่นใหม่ ทอหนังสือ (๔ บท) ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “ฮิดยู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภักดิ์ เด็กอีสานก้าวหน้า พักนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีมีความสุข ความเจริญตลอดไป
 (นายสมพงษ์ ไชยนิกรภรณ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

 อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
 I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศกป.กศ.๒-ป.๓๑๑๑/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
เด็กหญิงนัตดาวรรณ ดวงชัย
 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง
 กิจกรรม การแข่งขันและสัปดาห์คณิต ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภรา เด็กอีสานก้าวหน้า พัทธนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
 (นายสุเมพงษ์ ไชยนิภัทรพงษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

ออุทยาน โลกไดโนเสาร์ภูพาน
 I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศกป.กศ.๒-ป.๓๑๐๓/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
เด็กชายสุภชัย ไหมยโสภ
 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๒
 กิจกรรม การแข่งขันกีฬาวนคนรุ่นใหม่ กลอนดี (๔ บท) ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
 “เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรีภรา เด็กอีสานก้าวหน้า พัทธนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
 วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
 ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
 (นายสุเมพงษ์ ไชยนิภัทรพงษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

ออุทยาน โลกไดโนเสาร์ภูพาน
 I-SAN JURASSIC PARK

เลขที่ ศทป.กศ.๒-น.๓๕๐๕/๒๕๖๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

เด็กชายต้นตระกูล ภาณุรักษ์
โรงเรียนหนองมีวิทยา
ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง
กิจกรรม การแข่งขันแกะสลักผักผลไม้ ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐
“เชิดชู ศาสตร์ศิลป์ ทิวถิ่นศรัทธา เด็กอีสานก้าวหน้า พัทธนาสุไทยแลนด์ ๔.๐”
วันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒
ขอให้มีคุณสุข ความเจริญตลอดไป

(นายสมพงษ์ ไรสินธุ์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพาน
I-SAN JURASSIC PARK

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ซ

หนังสือราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. กิตติพิศ พลพิลา

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถมาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นเกียรติของคณาจารย์ทุกท่าน
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
 คณะครุศาสตร์
 โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. ภูมิพิพัชร์ เรื่องแหล่ง

ด้วยนางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
☒	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☒	อื่นๆ ระบุ..... ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. บวร เทศารินทร์

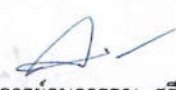
ด้วยนางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๑๐๓ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน
ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.เกษร ทองแสน

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ..... ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘๓ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. อารยันต์ แสงนิกุล

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๓๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๕๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ครรชิต วรรณษา

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๕๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ. ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘๓ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสันติสุข ภูแสงโสม

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๕๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคอีสาน” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ. ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๓๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๕๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายประเสริฐ ต้นสินนท์

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๕๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘๓ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายวิโรจน์ ค้อไผ่

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ. ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๓๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๕๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางประคอง จุลสอน

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๕๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ: ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘๓ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว๑๙๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางกัลญา ภูมิวโคก

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ ตรวจสอบองค์ประกอบตัวชี้วัด และรูปแบบการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๓๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๖๙๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

ด้วยนางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัช จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๖๙๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๑๐๓ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัชย จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๖๙๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน
ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวม
ข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัย จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๔๐๒๑.๑๗๕/๖๗...

โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ต.โคกสะอาด

อ.หนองชัย จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๑๓๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมแก่นลำดวนวิทยา

ด้วยนางรุ่งพีช หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน
หนองเม็กวิทยา กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี
ประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์

ทางโรงเรียนจึงขอศึกษาดูงานเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่โรงเรียนของท่าน
ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ขอขอบพระคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางรุ่งพีช หัตถามาศ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ที่ ศธ ๐๔๐๒๑.๑๗๕/๖๗....

โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ต.โคกสะอาด

อ.ชื่องชัย จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๑๓๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอศึกษาดูงานสถานศึกษาพอเพียง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปอแดงวิทยา

ด้วยนางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๓ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน
หนองเม็กวิทยา กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี
ประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์

ทางโรงเรียนจึงขอศึกษาดูงานเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่โรงเรียนของท่าน
ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ขอขอบพระคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ที่ ศธ ๐๔๐๒๑.๑๗๕/๖๗...

โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ต.โคกสะอาด

อ.ฆ้องชัย จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๑๓๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอศึกษาดูงานสถานศึกษาพอเพียง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา

ด้วยนางรุ่งเพชร หัตถามาศ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส ๕๗๙๒๑๐๒๐๐๑๐๓ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน
หนองเม็กวิทยา กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี
ประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์

ทางโรงเรียนจึงขอศึกษาดูงานเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่โรงเรียนของท่าน
ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๑.๐๐ น. เป็นต้นไป ขอขอบพระคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางรุ่งเพชร หัตถามาศ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเม็กวิทยา

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางรุ่งเพชร หัตถามาศ
วันเกิด	20 พฤษภาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 172 ตำบล เมืองชัยพัฒนา อำเภอ เมืองชัย จังหวัด กาฬสินธุ์ 46130
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านชุมชนดอนม่วงงาม ตำบล อุ่มเม่า อำเภอ ยางตลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2521 ประกาศนียบัตรประถมตอนปลาย (ป.7) โรงเรียนหนองแปนราษฎร์บำรุง พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3) โรงเรียนฟ้าแดดสูงยางวิทยาคาร พ.ศ. 2526 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5) โรงเรียนบ้านไผ่ พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูเลย พ.ศ. 2537 ศึกษาศาสตรบัณฑิต ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2550 ประกาศนียบัตรบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

MTA 127460

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

นางรุ่งเพชร หัตถามาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

ผู้วิจัย : นางรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทร์ขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ นุชศรี)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมชาย วงศ์เกษม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ